

Η ερευνητική εργασία μας κατά το 2012-2013 έχει τίτλο:

«Αγία Σοφιά – Κωνσταντινούπολη. Συνάντηση δύο θρησκειών, δύο πολιτισμών»

Υπεύθυνη καθηγήτρια να είναι δίπλα μας κατά την συνάντησή μας αυτή ήταν η Παρασκευή Λεοντοπούλου.

Η εργασία παρουσιάζεται όπως την παραδόσαμε, κάθε ομάδα. Θα διακρίνετε τις διαφορές στις εργασίες που παραδόσαμε το πρώτο και δεύτερο τετράμηνο.

Το πρώτο τετράμηνο επιλέξαμε να γράψουμε τις δικές μας ιστορίες για να μιλήσουμε για το θέμα μας, για τη συνάντηση δύο θρησκειών και δυο πολιτισμών στην Αγ. Σοφιά και στην Κωνσταντινούπολη.

Στο δεύτερο τετράμηνο κάποιες ομάδες αποφάσισαν ότι ήθελαν να συνεχίσουν την ιστορία τους (θα δείτε δύο φορές την ιστορία του Σουλτάν Νίκος και του χαρεμιού του) και κάποιες να ... δουν την ιστορία της συνάντησης ... αλλιώς!

Έτσι, μπλέξαμε και ξεμπλέξαμε τις ζωές των πρωταγωνιστών μας, δόσαμε φωνή στην Αγ. Σοφιά για να μας διηγηθεί την δική της ιστορία, μυρίσαμε τα βότανα που χρησιμοποιούν οι δύο πολιτισμοί, είδαμε ταινίες ελληνικές και τούρκικες με θέμα την συνάντηση των δυο λαών, συναντήσαμε τους μουσουλμάνους της

Κωνσταντινούπολης στη γιορτή του Αη Γιώργη, καλέσαμε τον Στέλιο Ελληνιάδη να μας μιλήσει για την γεννέτηρά του την

Κωνσταντινούπολη και την ιστορία των Ελλήνων εκεί, μαγειρέψαμε και φάγαμε πολιτική κουζίνα. Ε, και κάποιοι από εμάς που

δούλεψαν στο πολιτιστικό πρόγραμμα του σχολείου μας με θέμα τους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, πήγαν στην Πόλη και έκαναν επιτόπια έρευνα για όσα είχαν ευρήματα είχαν μαζέψει από τα βιβλία και το διαδίκτυο.

Καταθέτουμε τα γραπτά «ευρήματά» μας και τη δουλειά μας, αλλά το πραγματικό μας ταξίδι και η χαρά μας από αυτή τη συνάντηση ανήκουν στις προσωπικές αποσκευές μας για το ταξίδι της ζωής μας.

Ο Σουλτάν Νίκος και το χαρέμι του

Μια εργασία των: Ευδοκία Γαβρά
Σοφία Δήμοβιτς
Βάσια Καλούδη
Νίκος Κανάκης
Κων/να Κοκκώνη
Ελένη-Στέλλα Σουλτανούδα

Πρόλογος

Είμαστε η ομάδα «ο Σουλτάν Νίκος και το χαρέμι του». Η ομάδα μας αποτελείται από τους (ονομαστικά): Ευδοκία Γαβρά, Σοφία Δήμοβιτς, Βάσια Καλούδη, Νίκο Κανάκη, Κωνσταντίνα Κοκκώνη, Ελένη-Στέλλα Σουλτανούδα. Στην ομάδα μας υπήρχε πολύ καλή χημεία διότι γνωριζόμασταν αρκετά καλά και γι'αυτό περάσαμε τέλεια. Η ομάδα μας ασχολήθηκε με την ιστορία της Κωνσταντινούπολης και την σχέση των δύο πολιτισμών (χριστιανισμός-μουσουλμανισμός, ελληνισμός-ισλάμ). Και τώρα η ιστορία μας που μέσα από αυτή μπορείτε να μάθετε για την ιστορία της Πόλης.

Τίτλος: Θα σε ξαναδω κάποτε...

Δύο άνθρωποι. Δύο διαφορετικές ζωές. Ένας στόχος: η επιτυχία. Δύο άνθρωποι που ποτέ, μα ποτέ δεν πίστευαν πως θα γνωριστούν, τελικά η μοίρα τους θέλει μαζί. Η Αϊσέ είναι ο πρώτος χαρακτήρας της ιστορίας μας. Κοπέλα τουρκικής-ελληνικής καταγωγής⁽¹⁾, ετών 22, φοιτήτρια που μένει στην περιοχή του Φαναριού⁽²⁾, στην Τουρκία. Σπουδάζει Ιατρική. Είναι μεσαίου ύψους, με καστανά μαλλιά. Η οικογένειά της δεν έχει και πολλά χρήματα, έτσι πασχίζει να τελειώσει γρήγορα τις σπουδές της, για να βρει δουλειά και συνεισφέρει στα έξοδα του σπιτιού.

Ο άλλος χαρακτήρας που μας ενδιαφέρει, είναι ο Νίκος. Παιδί από Ελλάδα, ψηλός, με μαύρα μαλλιά, πλούσιος, αλαζόνας, και γενικά, όχι και ο πιο ευγενικός άνθρωπος που έχει γνωρίσει κανείς. Έχει γυρίσει σχεδόν όλη τη γη αυτός με τους γονείς του και ας είναι ακόμα 27 χρονών. Μεταξύ των μερών που έχει επισκεφθεί, είναι και η Κωνσταντινούπολη⁽³⁾. Ο Νίκος έχει τελειώσει Διοίκηση Επιχειρήσεων, έτσι ώστε να αναλάβει όλη αυτή την τεράστια αλυσίδα καταστημάτων αποθηκών φαρμάκων που έχει ο πατέρας του. Βέβαια εκείνος έχει μια επιθυμία κρυφή, καλυμμένη από το σεντόνι της αλαζονείας που τον διακατέχει. Είναι η φωτογραφία. Θέλοντας να αξιοποιήσει το τεράστιο ταλέντο του πάνω στον τομέα αυτό, ήθελε να γίνει φωτογράφος αλλά οι γονείς του δεν του το επέτρεψαν ούτε κατά διάνοια. Έτσι συνέχισε την γεμάτη χωρίς αλήθεια ζωή του.

(1) Από μια σύντομη ιστορική αναδρομή εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα πως ο αριθμός των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου διαρκώς συρρικνώνεται και χάνει την ταυτότητά του. Ενώ λοιπόν, το 1950 συναντούμε εκατό περίπου χιλιάδες, στις μέρες μας η ελληνική μειονότητα με δυσκολία αριθμεί τις τρεις χιλιάδες. Αναμφισβήτητα η δραματική αυτή μείωση προκαλεί έντονο προβληματισμό και παράλληλα γίνεται αφορμή για να ερευνηθεί κανείς διεξοδικά το θέμα. Επιπλέον, στη συρρίκνωση αυτή του ελληνικού στοιχείου αντικατοπτρίζεται και η πολιτική, τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους άλλους τομείς της κοινωνικής ζωής που ακολούθησε το τουρκικό κράτος. Προτεραιότητα της πολιτικής αυτής όπως προκύπτει, ήταν η οριστική αφομοίωση του ελληνικού στοιχείου.

(2) Το Φανάρι είναι συνοικία της Κωνσταντινούπολης, μεταξύ του τείχους του Κωνσταντίνου και Θεοδοσιανού τείχους. Υπάγεται στην περιφέρεια του Φατίχ. Βρίσκεται γύρω από τον πέμπτο λόφο της Κωνσταντινούπολης, που φέρει το ίδιο όνομα και βρέχεται από τον Κεράτιο κόλπο. Από το 1601 εδρεύει εκεί το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Γύρω τους αναπτύχθηκε έκτοτε μια ελληνική συνοικία, όπου εγκαταστάθηκαν οι περισσότεροι από τους Έλληνες άρχοντες, οι οποίοι έλαβαν την προσωνυμία «Φαναριώτες».

(3) Η Κωνσταντινούπολη σε όλη της την ιστορική διαδρομή ως σπουδαίο πολιτικό κέντρο και πρωτεύουσα αυτοκρατοριών, υπήρξε σημαντικό κέντρο εξουσίας, εμπορίου, οικονομίας και πολιτισμού. Επίσης, σημείο συνάντησης για δύο μεγάλες θάλασσες και δύο ηπείρους, πρωτεύουσα δύο «επάλληλων» ισχυρών αυτοκρατοριών, της Βυζαντινής κι αργότερα της Οθωμανικής αλλά και για 1000 περίπου χρόνια βασιλεύουσα πόλη-σύμβολο για σύμπασα τη Χριστιανική Οικουμένη. Στη συνέχεια, ήταν Οθωμανική και Ισλαμική αλλά και ταυτόχρονα Ρωμαϊκή, Ελληνική και Χριστιανική καθώς το Οικουμενικό Πατριαρχείο θα βρίσκεται πάντα εκεί. Η σύγχρονη Κωνσταντινούπολη φέρει μέχρι και σήμερα τα σημάδια των αλληπάλληλων στρωμάτων του παρελθόντος. Έτσι, το Αρχαιοελληνικό, το Βυζαντινό, το Χριστιανικό και Ρωμαϊκό παρελθόν έχουν διαπλακεί, διαπεράσει και αναμφισβήτητα επηρεάσει την Οθωμανική και την νεότερη υπόστασή της.

Καθότι ο Νίκος βούλιαζε στις γυναίκες που τον κυνηγούσαν μόνο και μόνο για τα λεφτά του, βρήκε την ευκαιρία για να το σκάσει και να πάει σ'ένα φαρμακευτικό συνέδριο που γινόταν στην Πόλη με θέμα «Τα φάρμακα πριν και μετά την Άλωση»⁽¹⁾. Έκλεισε ένα εισιτήριο 1^{ης} θέσης και πήγε.

Η Αϊσέ, δεδομένου ότι ήταν φοιτήτρια Ιατρικής, πήγε κι εκείνη στο συνέδριο αυτό.

Η μέρα του συνεδρίου είχε φτάσει. Ο Νίκος ξυπνάει στο Hilton της Κωνσταντινούπολης, ενώ η Αϊσέ στο “Hilton” του μικρού δωματίου της. Ετοιμάζονται να φύγουν κι ο καθένας τους φοράει τα καλά του ρούχα. Ο Νίκος ένα μαύρο κουστούμι από βελούδο, με γραβάτα κεντημένη στο χέρι και η Αϊσέ ένα μαύρο τζην αγορασμένο από την Bershka, με ένα άσπρο πουκάμισο κι ένα αμάνικο ριγέ πουλόβερ. Το πρωινό του Νίκου ήταν δυσάρεστο, καθώς δεν είχε πολύ μπείκον και τα αυγά ήταν παραβρασμένα.

Η Αϊσέ ευχαριστούσε τους γονείς της που της έδωσαν μόνο για εκείνη τη μέρα τρεις φέτες ψωμί με μαρμελάδα. Το πρωινό τελειώνει κι οι δύο ήρωές μας φεύγουν.

Ο Νίκος στην πολυτελή του λιμουζίνα και η Αϊσέ, στα πολυτελή της πόδια, για να πάει στην στάση του λεωφορείου.

Φτάνοντας στο συνέδριο, οι φοιτητές πάνε και κάθονται στις καρέκλες που τους έδειξαν, ενώ οι VIPs (π.χ. Νίκος) στην μπροστινή σειρά καθισμάτων, στο κέντρο μάλιστα. Οι ώρες για τον Νίκο περνούν αργά, κοιτώντας το χρυσό ρολοί του. Αντιθέτως, οι 3 αυτές ώρες για την Αϊσέ περνούν σε δευτερόλεπτα. Μόλις τελειώνει το συνέδριο ο Νίκος είναι ο πρώτος που φεύγει με υπεροπτικό ύφος από την αίθουσα. Οι συνοδοί του τον ακολουθούν τρέχοντας

Οι φοιτητές που είχαν έρθει στο συνέδριο φεύγουν, όμως η Αϊσέ μένει, διότι ήθελε να μιλήσει με τον καθηγητή της. Ο καθηγητής της βρισκόταν σε άλλη αίθουσα, όπου γινόταν δεξίωση, έπιναν σαμπάνια κι έτρωγαν καναπεδάκια. Πλησιάζει τον καθηγητή της, ο οποίος είχε μια πολύ σοβαρή συζήτηση με τον Νίκο για μια δουλειά που επρόκειτο να αρχίσουν.

(1) Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης υπήρξε το αποτέλεσμα της πολιορκίας της Βυζαντινής πρωτεύουσας, της οποίας αυτοκράτορας ήταν ο Κωνσταντίνος Α' Παλαιολόγος από τον Οθωμανικό στρατό με επικεφαλής τον Σουλτάνο Μωάμεθ Β'. Η πολιορκία διήρκεσε από τις 6 Απριλίου έως τις 29 Μαΐου 1453. Όταν τελικά η Κωνσταντινούπολη αλώθηκε, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπαψε να υπάρχει.

Οι συγκρούσεις ήταν ιδιαίτερα άνισες υπέρ των Τούρκων, σε σημείο που να μνημονεύεται από τις πηγές το τετελεσμένο της έκβασης της πολιορκίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στον ηρωισμό των πολιορκημένων και ιδιαίτερα τον ίδιο τον Αυτοκράτορα.

Η Ορθόδοξη Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπαψε πια να υφίσταται και στη θέση της ιδρύθηκε κι αναπτύχθηκε η Μωαμεθανική Οθωμανική Αυτοκρατορία, της οποίας η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε από την Ανδριανούπολη στην Κωνσταντινούπολη, που ονομάστηκε από τους Τούρκους Ισταμπούλ (παραφθορά της έκφρασης «εις την πόλιν») και παρέμεινε έδρα του κράτους ως την οριστική κατάλυση του, το 1922.

- Μέραμπά...

- Ω, μέραμπά, Αϊσέ! Νίκο, από 'δω, να σου συστήσω την Αϊσέ μας. Είναι το καμάρι μου στην σχολή. Η Πρώτη των Πρώτων!

- Α, ναι; Ρώτησε ο Νίκος αδιάφορα.

- Ναι... Η γιαγιά της μάλιστα ήταν εκατό τοις εκατό Ελληνίδα και ξέρει κάποια ελληνικά.

- Γειά σου, είμαι Αϊσέ.

- Γειά. Εγώ, Νίκος! είπε χλευαστικά.

Αλλά η Αϊσέ δεν το πήρε σαν αστείο και τον αγνόησε. Ήταν η πρώτη γυναίκα που του το έκανε αυτό. Αυτό όμως τον θύμωσε. Η Αϊσέ συζήτησε με τον καθηγητή της αυτό που ήθελε και ξεκίνησε να φύγει. Μόλις την είδε να φεύγει, ο Νίκος κίνησε άμεσα να την ακολουθήσει, θέλοντας τάχα να την ρωτήσει κάτι.

- Αϊσέ! Περίμενε λίγο! Είπε δυνατά για να ακουστεί σε όλο το χώρο. Εκείνη, σταμάτησε απότομα και γύρισε, κάνοντας τον σερβιτόρο που περνούσε από πίσω της με την κανάτα τον καφέ, να την ρίξει όλη επάνω της.

Όλη η αίθουσα ξέσπασε σε χαχανητά και ο Νίκος κοίταζε αλαζονικά και συγχρόνως με το ύφος «Κοίτα τι μπορεί να πάθει κάποιος στα καλά καθούμενα...». Η Αϊσέ τον κοίταζε με το πιο θυμωμένο βλέμμα της κι έφυγε τρέχοντας από τον χώρο.

Στον δρόμο καθώς έτρεχε, έκλαιγε κι έβριζε ταυτόχρονα, σκεφτόταν τι θα έλεγε άραγε η ρατσίστρια μάνα της γι' αυτό. Μήπως είχε δίκιο που ήταν ρατσίστρια; Ξάφνου μια γριά, τσιγγάνα μάλλον, την σταματάει.

- Κοπέλα μου, τι έχεις;

- Τι να'χω, γιαγιάκα, τον κακό μου τον καιρό, μα για μια στιγμή πως μιλάω ελληνικά τόσο καλά.

- Ξέρω πώς νοιώθεις, Αϊσέ μου, και τον κάνω να το πληρώσει αυτό. Είμαι μια μάγισσα σε αποστολή. Θα σε στείλω στην προηγούμενη σου ζωή, για να δεις τι σχέση έχεις με αυτόν. Δεν είναι τυχαίο ξέρεις, που γνωριστήκατε. Εκεί που είναι τώρα το Οικουμενικό Πατριαρχείο⁽¹⁾ στον Άγιο Γεώργιο, το 1450 γνωριστήκατε ξανά εσείς οι δύο. Γι' αυτό μιλάς και πολύ καλά Ελληνικά.

- Μα στάσου, γιαγιάκα, μήπως είσαι άρρωστη; Τι είναι αυτά που λες; Συγγνώμη, μα πρέπει να φύγω.

- Καλά, μην με πιστεύεις. Τα λέμε το πρωί ξανά, έξω από την Αγία Σοφία.

⁽¹⁾ Μετά την εγκατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Άγιο Γεώργιο, στο λόφο του Φαναρίου το 1601, γύρω του άρχισε να συγκεντρώνεται ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων αστών των παλιών αρχοντικών οικογενειών, οι οποίοι συνέδεαν λίγο-πολύ τα συμφέροντά τους με αυτό. Γρήγορα λοιπόν, η συνοικία του Φαναρίου κατέστη το κέντρο του υπόδουλου Ελληνισμού. Γρήγορα οι αστοί κατάφεραν να συνδεθούν με την Οθωμανική Κυβέρνηση καταλαμβάνοντας διάφορα αξιώματα στον διοικητικό μηχανισμό.

Επίλογος

Κλείνοντας, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την προσοχή σας.
Επιπλέον, αφού εργαστήκαμε, συμπεράναμε ότι το θέμα μας είναι πολύ πολύ-
πλοκο ώστε να εξαντληθεί σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα. Έτσι, έχουν μείνει
κάποιες εκκρεμότητες που πρέπει να διευθετηθούν στο επόμενο τετράμηνο.
Κάποιες από αυτές είναι η σύγχρονη ελληνική ιστορία και κοινωνία της
Κωνσταντινούπολης και θα εμπλουτίσουμε την εργασία μας με φωτογραφίες
της Κωνσταντινούπολης, που θα έχουν τραβήξει μέλη της ομάδας μας.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ

ΧΙΟΥΡΡΕΜ: μουσουλμάνα ξεναγός

ΠΑΥΛΟΣ: χριστιανός τουρίστας στην πόλη

5 Απριλίου 1998 (Πάσχα)

Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα όταν ο Παύλος επισκέφθηκε μαζί με το υπόλοιπο group το μπλε τζαμί .Περίμεναν όλοι με ανυπομονησία την ξεναγό για να τους δείξει το άγνωστο σ' εκείνους μέρος .Καταφθάνοντας η Χιουρρέμ ξεχώριζε φανερά στα μάτια του Παύλου από οποιαδήποτε άλλη μουσουλμάνα είχε συναντήσει στην πόλη. Άρχισε να τους ξεναγεί και να τους εξηγεί αυτά τα οποία έβλεπαν με θαυμασμό. Τους είπε ότι το Μπλε Τζαμί ή Τζαμί του Σουλτάνου Αχμέτ, χτίστηκε μεταξύ 1609 και 1616 με διαταγή του σουλτάνου Αχμέτ Α' . Το τζαμί αυτό χτίστηκε στο κέντρο της νοτιοδυτικής πλευράς του ιπποδρόμου επίτηδες απέναντι από την Αγία Σοφία, έτσι ώστε να δεσπόζει κατά την προσέγγιση των πλοίων. Η κατασκευή αυτού του οικοδομήματος είχε τόσο ενθουσιάζει τον νεαρό Σουλτάνο που λέγεται ότι και ο ίδιος εργάστηκε για την ανέγερσή του. Δυστυχώς όμως για τον ίδιο τον Σουλτάνο δεν πρόλαβε να χαρεί πολύ το περίλαμπρο αυτό οικοδόμημα λόγω του θανάτου του ένα μόλις χρόνο μετά το άνοιγμα των θυρών του. Μάλιστα, έχει ταφεί μέσα στο τζαμί. Έγινε γνωστό στη Δύση σαν "Μπλε Τζαμί" λόγω της κυριαρχίας του μπλε χρώματος στην εσωτερική του διακόσμηση. Παρόλα αυτά, το μπλε χρώμα δεν ήταν μέρος της αρχικής διακόσμησης του τζαμιού και στις μέρες μας έχει ξεκινήσει η διαδικασία αφαίρεσής του. Στη συνέχεια τους εξήγησε ότι οι διακοσμήσεις συμπεριλαμβάνουν στίχους από το Κοράνι, και το πιο σημαντικό στοιχείο της εσωτερικής αρχιτεκτονικής είναι το *μιχράμπ*, δηλαδή η κόγχη προσευχής, φτιαγμένο από λεπτοδουλεμένο μάρμαρο, και με τους πλαϊνούς τοίχους σκεπασμένους από κεραμικά πλακάκια. Στα δεξιά του μιχράμπ βρίσκεται το *μινμπέρ*, δηλαδή ο άμβωνας, όπου στέκεται ο ιμάμης κατά τη διάρκεια της μεσημεριανής προσευχής της Παρασκευής ή των ιερών ημερών. Το τζαμί έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε, ακόμα κι όταν είναι γεμάτο κόσμο, όλοι να μπορούν να βλέπουν και να ακούν τον ιμάμη. Όμως μάταια προσπαθούσε ο Παύλος να παρακολουθήσει την ξεναγή γιατί η μοίρα αρχίζει να τους παίζει ένα περίεργο παιχνίδι και ο έρωτας τους χτυπάει την πόρτα. Αρχίζουν σιγά σιγά να γνωρίζονται ολοένα και περισσότερο και να του αναλύει το κοράνι στο οποίο πιστεύουν. Το Κοράνι είναι το ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων και περιέχει τις αποκαλύψεις του θεού στο Μωάμεθ. Η πρώτη Αποκάλυψη έγινε απ' τον Αρχάγγελο Γαβριήλ στον Μωάμεθ τη Νύκτα της Δυνάμεως κατά το μήνα Ραμαντάν, ενώ οι υπόλοιπες του παραδόθηκαν σταδιακά, σε μια διάρκεια είκοσι δυο με είκοσι τριών χρόνων. Η λέξη «Κοράνι» απαντάται στο κείμενο εβδομήντα φορές περίπου και σημαίνει ανάγνωση, αναγγελία, κήρυγμα. Θεωρείται ότι είναι ο ίδιος ο λόγος του θεού και ότι αποτελεί αντίγραφο του ιερού βιβλίου που βρίσκεται στον ουρανό. Η γλώσσα και το αλφάβητο του Κορανίου θεωρούνται επίσης ιερά και θεόπνευστα. Το Κοράνι είναι ένα από τα πρώτα κείμενα που γράφτηκαν σε μια πρώιμη μορφή της αραβικής γλώσσας, την Κορανική, και οι μουσουλμάνοι ισχυρίζονται ότι διαθέτει τα χαρακτηριστικά της πνευματικής ποίησης και χάρης. Αποτελείται από 114

σούρας (κεφάλαια) που αναπτύσσονται σε ένα σύνολο 6.236 αγιάτ (στίχοι). Κάθε σούρα περιλαμβάνει από 3 μέχρι 286 στίχους. Οι μουσουλμάνοι συνήθως αναφέρονται στα σούρα όχι με τον αριθμό τους, αλλά με τον τίτλο τους: η Αγελάδα, ο Οίκος Εμράν, η Μαριάμ κτλ. Η διάταξη των σούρα δεν είναι χρονολογική αλλά σύμφωνα με το πώς μεταδόθηκαν στον προφήτη Μωάμεθ από τον άγγελο Γαβριήλ. Πριν από κάθε σούρα, εκτός απ' την ένατη, προηγείται η φράση: «Στο όνομα του οικτίρμονος και ελεήμονος Θεού». Οι Σούρες αναφέρονται και σε λεπτομέρειες ρυθμιστικού τύπου για τη ζωή της πρώτης μουσουλμανικής κοινότητας.

Το κεντρικό θέμα του Κορανίου είναι ο άνθρωπος και χωρίζεται σε 3 κατηγορίες.

1. Ο άνθρωπος και η σχέση του με τον Δημιουργό του.
2. Ο άνθρωπος και η σχέση με τον ίδιο του τον εαυτό.
3. Ο άνθρωπος και η σχέση του με την υπόλοιπη δημιουργία.

Το κεντρικό θέμα στο Κοράνι είναι ότι ο Αλλάχ (ο Θεός) είναι ο μόνος άξιος για την λατρεία μας. Ο άνθρωπος οφείλει να υποταχτεί στους νόμους του Δημιουργού του τόσο στην προσωπική του ζωή όσο και στη σχέση του με την υπόλοιπη κτίση. Με άλλα λόγια το κεντρικό θέμα είναι το κάλεσμα στη λατρεία και στο πιστεύω στον Θεό κάνοντας καλές και ενάρετες πράξεις έτσι όπως έχουν οριστεί από τον ίδιο τον Δημιουργό. Το Κοράνι έχει τεράστια επίδραση στους μουσουλμάνους. Για τους πιστούς αποτελεί την επιτομή της δογματικής, νομικής, ηθικής διάστασης του Ισλάμ και είναι ο βασικός οδηγός συμπεριφοράς τόσο για την καθημερινή τους ζωή όσο και για τις σημαντικότερες αποφάσεις τους. Του είπε επίσης για τους παραδοσιακούς χορευτές σούφι. «Η ανθρώπινη ύπαρξη αισθάνεται την ανάγκη υπέρβασης των νοητικών σχημάτων, των όποιων θρησκευτικών κανόνων και νόμων προς βιωματική συνάντηση του θείου. Η τάση αυτή που εντοπίζει την αληθινή ευσέβεια όχι στην τυπική εφαρμογή κανόνων λατρείας, αλλά στην «αγαπητική προσέγγιση του Θεού», ονομάζεται σουφισμός», θυμάται χαρακτηριστικά ο Παύλος. Σύμφωνα με την Χιουρρέμ, με τον όρο **Σούφι** εννοούμε εκείνες τις πρώτες ασκητικές κοινότητες του Ισλάμ, και οι οποίες εγκατέλειψαν τα εγκόσμια, πρεσβεύοντας ότι το ανθρώπινο πεπρωμένο εξαρτάται από την ανεξιχνίαστη θέληση του Θεού. Σε αυτές τις κοινότητες επικράτησε αρχικά το ασκητικό στοιχείο του μυστικισμού, ενώ με την πάροδο του χρόνου ο ασκητισμός θεωρήθηκε ως προκαταρκτικό στάδιο για την επίτευξη της πνευματικής ζωής. Ο μυστικισμός πήρε την θέση του ασκητισμού ως στόχος και επιδίωξη. Οι κοινότητες των Σούφι επηρεάστηκαν άμεσα από τις αρχαιότερες παραδόσεις και φιλοσοφίες της Ανατολής και της λεκάνης της Μεσογείου, όπως ο Νεοπλατωνισμός, ο Γνωστικισμός, ο Βουδισμός και ο Χριστιανισμός. Όλες αυτές οι διδασκαλίες έπαιξαν το ρόλο τους στην τελική διαμόρφωση της σουφικής διδασκαλίας, αφού σύμφωνα με τους Σούφι «όλες οι Παραδόσεις οδηγούν στην μια και μόνη αλήθεια».

Θεωρείται μυστική αίρεση που κυριάρχησε στις χώρες της Ανατολής, κυρίως στην Περσία, και σύμφωνα με ειδικούς ενσωμάτωσε τα μυστικά δόγματα του μουσουλμανισμού. Είναι γνωστό από πολλές πηγές ότι στις τάξεις των Σούφι συντάχθηκαν οι πιο σοφοί άντρες της εποχής τους. Αν ο ισλαμικός νόμος

καθορίζει πώς ακριβώς πρέπει να συμπεριφέρεται κάθε μουσουλμάνος, ποια είναι τα δικαιώματά του και οι υποχρεώσεις του απέναντι στον Θεό, και την Κοινότητα των πιστών, ο Σουφισμός αναφέρεται σε εκείνες τις θεωρητικές-θεολογικές παραμέτρους και αντίστοιχες πρακτικές που σχετίζονται με μια πιο άμεση, προσωπική σχέση με το Θεό.

Η όμορφη ξεναγός στη συνέχεια του εξήγησε μερικά έθιμα που χαρακτηρίζουν την μουσουλμανική θρησκεία. Είπε ότι κάθε μουσουλμάνος έχει 5 υποχρεώσεις στην ζωή του, τους *Πέντε Στύλους της Τήρησης*. Αυτοί είναι οι εξής, όπως περιγράφονται στο [Κοράνιο](#):

1. Η ομολογία της πίστης, *σαχάντα*, ότι δηλαδή «Δεν υπάρχει άλλος θεός εκτός από τον Θεό (αραβικά *Αλλάχ*)· ο Μωάμεθ είναι ο προφήτης (ή αγγελιοφόρος) του Θεού».
2. Η [προσευχή](#), *σαλάτ* (ή *σαλάχ*), η οποία πρέπει να γίνεται πέντε φορές την ημέρα κατά προτίμηση στο τζαμί κοιτάζοντας προς τη Μέκκα (*κίμπλα*)
3. Η ελεημοσύνη, *ζακάτ*, υποχρέωση δηλαδή να δίνει κανείς ένα ποσοστό του εισοδήματός του και της αξίας κάποιας ιδιοκτησίας στους φτωχούς.
4. Η νηστεία, *σάουμ*. Κατά τη διάρκεια του [Ραμαντάν](#) (Ραμαζανιού), του 9ου μήνα του ισλαμικού ημερολογίου, απαγορεύεται το φαγητό, το ποτό και το κάπνισμα καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.
5. Η ιερή αποδημία ή προσκύνημα, *χατζ*, στη [Μέκκα](#). Κάθε πιστός τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του θα πρέπει να επισκεφθεί τους ιερούς τόπους του Ισλάμ «αν μπορεί να αντεπεξέλθει στα έξοδα», τον 12ο μήνα του ισλαμικού ημερολογίου και αν μπορεί να εξασφαλίσει την διαβίωση της οικογένειάς του κατά την απουσία του.

Ο Παύλος αδυνατούσε να κατανοήσει αυτά τα σχεδόν αλλόκοτα για εκείνον έθιμα. Για έναν Χριστιανό αυτές οι 5 υποχρεώσεις είναι σαν τις 10 εντολές του Μωυσή. Οι εντολές αυτές αποτέλεσαν τη βάση ενός ολόκληρου κώδικα ηθικής και θρησκείας, πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης, που αποτελούν ως πρώτη Διαθήκη τις βασικές ηθικές αρχές του Χριστιανισμού. Επιγραμματικά λένε:

1. *Εγώ ειμί ο Κύριος ο Θεός σου, ουκ έσονταί σοι θεοί έτεροι πλην εμού.*
2. *Ου ποιήσεις σε αυτώ είδωλον, ουδέ παντός ομοίωμα όσα εν τω ουρανώ άνω και όσα εν τη γη κάτω και όσα εν τοις ύδασιν υπό κάτω της γης.*
3. *Ου λήψει το όνομα Κυρίου του Θεού σου επί ματαίω.*
4. *Μνήσθητι την ημέραν του Σαββάτου αγιάζειν αυτήν, εξ ημέρας εργά και ποιήσεις πάντα τα έργα σου, τη δε εβδόμη Σάββατα Κυρίω τω Θεώ σου.*
5. *Τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου, ίνα ευ σοι γένηται και ίνα μακροχρόνιος γένη επί της γης.*
6. *Ου φονεύσεις.*
7. *Ου μοιχεύσεις.*
8. *Ου κλέψεις.*

9. *Ου ψευδομαρτυρήσεις κατά του πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδή.*
10. *Ουκ επιθυμήσεις πάντα όσα τω πλησίον σου εστί.*

Η Χιουρρέμ όμως συνέχισε λέγοντας πως το Ισλάμ θεωρεί ότι ο σύζυγος είναι η κεφαλή της οικογένειας και ως εκ τούτου επιτάσσει ότι η μουσουλμάνα δεν μπορεί να παντρευτεί ένα μη μουσουλμάνο επειδή θα είναι υπό την εξουσία ενός μη μουσουλμάνου συζύγου. Ζει σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία και τα ίχνη της Σαρίας είναι πολύ έντονα. Η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη από άλλες χώρες όπως το Ιράν ή το Αφγανιστάν. "Η χειραφέτηση της γυναίκας επιτεύχθηκε, αλλά αυτό μόνο στις μεγαλουπόλεις. Η θέση της γυναίκας στην Τουρκία εξαρτάται από την επιρροή των Ισλαμιστών. Εκτός από το Ισλαμικό Κόμμα της Αρετής, κάθε μεγάλο κόμμα έχει στους κόλπους του την ισλαμική πτέρυγα. Ανάλογα με την ισχύ και το ρόλο που διαδραματίζουν οι ισλαμιστές, οι γυναίκες απολαμβάνουν κάποιες ελευθερίες. Του δήλωσε ότι υπάρχουν άνθρωποι που υποστηρίζουν πως "Η γυναίκα θα πρέπει να στερηθεί όλα όσα απλόχερα της προσφέρουν οι νόμοι της πολιτείας. Θα πρέπει να αρκестθεί στους νόμους της Ισλαμικής θρησκείας" και πως "Ο αφέντης της είναι πρώτα ο Θεός και μετά ο σύζυγος και δεν επιτρέπεται στη γυναίκα να αντιμιλά στο σύζυγο". Στην Τουρκία οι γυναίκες υπόκεινται σε βία αν δεν εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους απέναντι στους συζύγους τους, τα οποία για τους Τούρκους είναι το μαγείρεμα, η φροντίδα των παιδιών, η ικανοποίηση των σεξουαλικών επιθυμιών. Ο αναλφαβητισμός είναι ένα σημαντικό ζήτημα στην Τουρκία, με 1 στις 5 γυναίκες είναι σε θέση να διαβάσει ή να γράψει. Ο αναλφαβητισμός είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη μεταξύ των γυναικών της υπαίθρου, οι οποίοι συχνά δεν αποστέλλονται στο σχολείο τα κορίτσια. Όλα αυτά είναι προβλήματα που οδηγούν την γυναίκα σε αυτή την μειονεκτική θέση.

Παρ' ότι ο έρωτάς τους βρίσκει εμπόδια εξαιτίας της διαφορετικής θρησκείας και μειονεκτικής θέσης της Χιουρρέμ στην κοινωνία, τα συναισθηματά τους είναι αμοιβαία. Το ταξίδι του Παύλου τελειώνει με την επιστροφή και των δύο στην πατρίδα του και τον εκχριστιανισμό της Χιουρρέμ.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://www.metafysiko.gr/?p=544>(9/12/12)
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%B9%CE%BF>(9/12/12)
<http://antiairetikos.blogspot.gr/2011/04/blog-post.html>(9/12/12)
http://www.kspm.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=65&Itemid=95(9/12/12)
<http://eineken.pblogs.gr/2010/10/koranio-to-iero-biblio-twn-moysoylmanwn-olo-to-biblio-edw-se-ell.html>(9/12/12)
<http://udemand.wordpress.com>(9/12/12)
<http://islamforgreeks.org/2011/08/02/quran-intro-for-study/>(9/12/12)
<http://www.kindernetz.de/infonetz/weltreligionen/koran/-/id=23528/nid=23528/did=23636/1vazz98/index.html>(9/12/12)
<http://www.uni-due.de/einladung/Vorlesungen/epik/koran.htm>
<http://greekmurtadeen.wordpress.com/2010/07/18/muslim-christian-marriage/>(9/1/13)
http://www.typos.com.cy/nqcontent.cfm?a_id=2987(9/1/13)
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AD%CE%BA%CE%B1_%CE%B5%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CF%82 (9/1/13)
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%BF%CF%8D%CF%86%CE%B9> (9/1/13)

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με αυτή την εργασία καταφέραμε να μάθουμε πολλά για την μουσουλμανική θρησκεία και για τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία της τουρκίας. η εργασία ήταν πολύ ενδιαφέρουσα και καταλάβαμ πολλά χρήσιμα πράγματα που θα μας βοηθήσουν να

εκτιμήσουμε και να απολαύσουμε ακόμα περισσότερο το ταξίδι μας. Τέλος το μεγαλύτερο κέρδος από την ενασχόλησή μας με αυτή την εργασία ήταν η ευκαιρία να γίνουμε ενεργά μέλη μιας ομάδας και να μάθουμε να συνεργαζόμαστε ώστε να διαμορφώσουμε μια εργασία που έγινε με όρεξη και κέφι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ: Η ΕΝΩΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΥΣΗΣ

«ΤΑ ΧΑΝΟΥΜΑΚΙΑ»

Μάρκελλος Κολλάρος

Νάντια Μπαλιτσάρη

Μαρία Μαλλιαρού

Μύριαμ Πάτρου

Λυδία Πετροσιάν

Πηνελόπη Μεσολογγίτη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Το θέμα της ερευνητικής μας εργασίας είναι η Κωνσταντινούπολη και τα πολιτισμικά σημεία που ενώνουν την Τουρκία με την Ελλάδα. Συγκεκριμένα η ομάδα μας έχει αναλάβει τους τομείς της ζωγραφικής, της γαστρονομίας, του κινηματογράφου, της φωτογραφίας, τις γλωσσικές ομοιότητες με τα ελληνικά, καθώς και

κάποια ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία του γειτονικού αυτού λαού . Η επιλογή μας βασίστηκε σε όλες αυτές τις φημολογίες που εμφανίζονται κατά καιρούς περί της κόντρας των δύο εθνών και με αφορμή τα ποικίλα τούρκικα σήριαλ που κατακλύζουν την ελληνική τηλεόραση , θελήσαμε να αποδείξουμε ότι οι ομοιότητες υπερτερούν των διαφορών . Παράλληλα , λόγω της πολιτιστικής εκδρομής του σχολείου μας , θεωρήσαμε αναγκαίο να γνωρίσουμε καλύτερα τον τόπο που θα επισκεφτούμε.

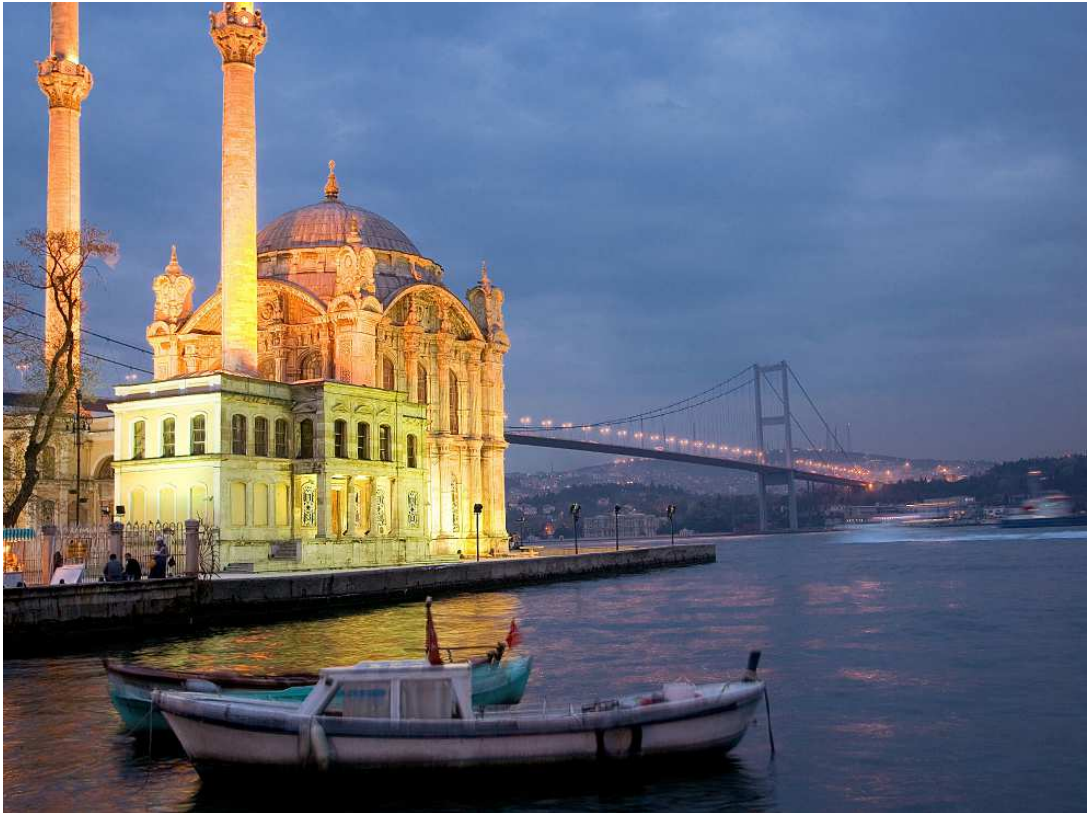
Από πολύ νωρίς μας ένωσε το πάθος μας για την τέχνη και η αναζήτηση άγνωστων μέχρι τώρα πτυχών της ιστορικά πλούσιας και περίφημης Πόλης. Σαν ομάδα προσδοκούσαμε μέσα από μια ιστορία αγάπης μεταξύ ενός Έλληνα και μιας Τουρκάλας να παρακινήσουμε τους συμμαθητές μας να ξεπεράσουν την προκατάληψη που έχει δημιουργηθεί γύρω από το θέμα.

Τελικά παρ'όλες τις χρονικές δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε , καταφέραμε να οικοδομήσουμε μια αυτοτελή εργασία. Η πίεση ήταν μεγάλη εξαιτίας του χρόνου. Υπήρξαν πολλές δημιουργικές και πρωτότυπες ιδέες από το κάθε μέλος . Μέσα από αυτήν την διαδικασία μάθαμε να λειτουργούμε σαν μέλη μιας ομάδας .

Επιπρόσθετα συλλέγοντας τις σκέψεις του κάθε παιδιού συναρμολογήσαμε το παζλ της εργασίας μας .

Όσον αφορά το δεύτερο τετράμηνο , θα θέλαμε να χρησιμοποιήσουμε τις εναπομείναντες πληροφορίες και να εμβαθύνουμε ακόμα περισσότερο στον

Κωνσταντινοπολίτικο πολιτισμό. Όμως η μαγεία της Πόλης συνεχίζεται και έξω από τα θρανία .

Είναι πρωινό ενός γλυκού Φθινοπώρου του 2012 , και περπατώντας στα σοκάκια της Πόλης κανείς νιώθει την έλξη της απρόβλεπτα απειλητική. Τόπος πανέμορφος , προικισμένος εξαιρετικά από την φύση . Η αύρα της θάλασσας του Μαρμαρά ή Προποντίδας , αγγίζει απαλά τους πελάτες του εστιατορίου Eminonou . Η όσφρηση τους μέσα από τα ακούσματα και τις αναφορές , αισθάνεται μπαχάρι , κανέλα και σερμπετιά. Πολίτικη κουζίνα! Το είναι ένα από πιο φημισμένα εστιατόρια της Πόλης. Οι πελάτες του έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν την μεγαλοπρέπεια του Μπλέ Τζαμιού όσο απολαμβάνουν τις γεύσεις που προκύπτουν από την συνάντηση της ελληνικής με την τούρκικη κουζίνα . Ιδιοκτήτης αυτού του περίφημου εστιατορίου είναι ο πλούσιος επιχειρηματίας και πρόην σεφ Φιρούζ. Για να είναι καλή η ποιότητα του φαγητού έπρεπε να επιλέξει και να έναν γνώστη και λάτρη της ελληνικής

κουζίνας . Μετά από έρευνα κατέληξε στον επιτυχημένο Έλληνα μάγειρα Σάββα. Αυτός καταγόταν από την Χίο και ασχολήθηκε με την μαγειρική από πολύ μικρή ηλικία , επηρεασμένος από την μητέρα του που ήταν κι αυτή σεφ . Παράλληλα συνεργαζόταν και με έναν Τούρκο μάγειρα τον Αλί . Σπεσιαλιτέ του μαγαζιού ήταν το γλυκό «Βαρβάρ» ή «Ασουρές» που αποτελεί ένα μίγμα σπόρων , σιταριού και ξηρών καρπών

Κάθε βράδυ στο μαγαζί χορεύτριες Οριενταλ μάγευαν τους πελάτες με τις απότομες αισθησιακές κινήσεις γοφών και του στήθους . Παρ'όλο που οι θαμώνες έμπαιναν στον πειρασμό να χορέψουν μαζί με τις μαγευτικές χορεύτριες βάσει του ισλαμικού νόμου απαγορεύονταν να χορεύουν τα δυο φύλα μαζί. Η ατμόσφαιρα ήταν γεμάτη καπνούς και αρώματα από τους ναργιλέδες που χρησιμοποιούνταν τόσο από τους πελάτες όσο και για να διακοσμούν το χώρο. Ο Φιρούζ λάτρης της Τουρκάλας ζωγράφου Φαχρεζινσά Σεϊντ είχε διακοσμήσει το χώρο με έργα της , τα οποία ήταν επηρεασμένα από Ισλαμικά και Βυζαντινά στοιχεία . Επίσης

είχε κρεμασμένα στους τοίχους όπως κάθε παραδοσιακό μαγαζί τα «χαλιά Hollbein», τα οποία είχαν παραχθεί στην Ανατολή και την Ευρώπη το 1600.

Από την άλλη πλευρά οσον αφορά την οικογενειακή του κατάσταση ο Φιρούζ , ήταν αρκετά χρόνια παντρεμένος και είχε μια κόρη , την Αισέ, η οποία ήταν περιορισμένη στους θρησκευτικούς κανόνες που της επέβαλε ο πατέρας της . Για παράδειγμα ήταν υποχρεωμένη να φοράει πάντα φερετζέ καλύπτοντας όλο το πρόσωπο εκτός από τα μάτια. Γι' αυτό το λόγο κάθε φορά που πήγαινε στο εστιατόριο ένιωθε ζήλια στην θέα των αισθησιακών χορευτριών Οριεντάλ.

. Η Αισε φιλοδοξούσε να γίνει φωτογράφος και πήγε στην κουζίνα για να αποθανάτισει στιγμές των υπαλλήλων εν ώρα εργασίας . Για να μπει στην κουζίνα έπρεπε να βγάλει τον φερετζέ και να βάλει την στολή που φορούσαν και οι υπάλληλοι. Έτσι παρ'όλες τις αντιστάσεις του πατέρα της μπήκε στην κουζίνα. Εκεί έγινε η μοιραία συνάντηση με τον Σάββα . Μέσα στο χάος της κουζίνας τα βλέμματα τους συναντήθηκαν. Η Αισε για να τον προσεγγίσει τον πλησίασε και άρχισε να φωτογραφίζει το φαγητό που ετοιμάζε . Εκείνος άρχισε να της διηγείται την ιδιαίτερη ιστορία αυτού του πιάτου. Σύμφωνα με την ιστορία «ιμαμ μπαιλντι» σημαίνει «ο ιμάμης λιποθύμησε» επειδή βάσει του μύθου ένας ιμάμης που το δοκίμασε για πρώτη φορά έχασε τις αισθήσεις του. Η Αισέ βλέποντας το πάθος του για την μαγειρική ένιωσε την ανάγκη να μοιραστεί και το δικό της πάθος . Το μεγάλο ενδιαφέρον της για τον κινηματογράφο υπήρξε η αφορμή για την επόμενη συνάντησή τους . Εκείνη την περίοδο έκανε πρεμιέρα η «Πολίτικη Κουζίνα» μια ταινία που παρουσίαζε τον έρωτα ενός Έλληνα και μιας Τουρκάλας που τους ένωνε από μικρή ηλικία η αγάπη τους για τα μπαχαρικά και την Κωνσταντινοπολίτικη κουζίνα . Ο κύριος λόγος που η Αισέ λάτρευε αυτήν την ταινία ήταν πως έδειχνε πόσο κοντά είναι τελικά οι δυο αυτοί λαοί...

η ιστορία μας....

Ξημέρωσε και σήμερα! Όπου να ναι θα έρθουν οι πρώτοι επισκέπτες... Έρχονται από όλο τον κόσμο για να με δούν όπως κάνουν με όλα τα μουσεία. Βρίσκομαι στον πρώτο λόφο της Κωνσταντινούπολης κοντά στο Μέγα Παλάτιον και τον Ιππόδρομο της πόλης. Πολλοί έρχονται να θαυμάσουν την αρχιτεκτονική μου καθώς θεωρούμαι μια από τις κορυφαίες δημιουργίες της βυζαντινής ναοδομίας και υπήρξα σύμβολο της πόλης ανά τους αιώνες, ενώ αρκετοί έρχονται για τα εκθέματά μου. Υπάρχουν πολλοί που μελετούν την ιστορία μου μα υπάρχουν πολλά μυστικά που δεν έχουν ανακαλύψει και ακόμα περισσότερα είναι αυτά που δεν ξέρει όλος ο κόσμος.

Δημιουργήθηκα για πρώτη φορά τον 4ο αιώνα (360 μ.Χ.) μετά από επιθυμία του Κωνσταντίνου του Μέγα, ο οποίος έκανε τότε πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους την Κωνσταντινούπολη και θέλησε να με χτίσει ως σύμβολο για τη σοφία του θεού. Μαζί με τον ναό της Αγίας Ειρήνης αποτελούσα τον κύριο καθεδρικό ναό της πρωτεύουσας και έδρα του Πατριαρχείου. Από τότε όμως υπέφερα πολλά. Το 404, κατά την εποχή του Αρκαδίου, καταστράφηκα από πυρκαγιά, χτίστηκα από την αρχή και εγκαινιάστηκα το 415 από τον Θεοδόσιο Β'. Όμως και τότε δεν απέκτησα την τωρινή μόρφή μου καθώς πυρπολήθηκα το 532 κατά τη στάση του Νίκα. Την αναστήλωση και επέκτασή μου ανέλαβε στις 23 Φεβρουαρίου ο Ιουστινιανός Α' γιατί ήθελε να τιμήσει τη μνήμη της αγαπημένης του αυτοκράτειρας Θεοδώρας, και αρχιτέκτονές μου ήταν οι γεωμέτρεις Ανθέμιος από τις Τράλλεις και Ισίδωρος από τη Μίλητο με συνεργάτη τον Ιγνάτιο.

Ο ναός του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη χρειάστηκε 120 χρόνια για την ανέγερσή του, αυτός του Αγίου Παύλου στο Λονδίνο 35, η Νοτρ Νταμ στο Παρίσι 72, ο καθεδρικός του Μιλάνου πάνω από 500 ενώ ο καθεδρικός της Κολωνίας 615 χρόνια. Εγώ δε χρειάστηκα ούτε 6 χρόνια και τα εγκαινία μου τελέστηκαν στις 27 Δεκεμβρίου του 537 όπου ο Ιουστινιανός αναφώνησε “ Δόξα τω Θεω τω καταξιωσάντι με τοιούτων έργων. Νενίκηκά σε Σολωμών!” , θέλοντας να δείξει πως ήμουν πιο θαυμαστή και από το ναό του Σολωμώντα.

Είκοσι χρόνια αργότερα εξαιτίας των σεισμών του 557 ο θόλος μου κατέπεσε και συνέτριψε το εσωτερικό μου. Ο Ισίδωρος ο νεότερος, ανέλαβε και έκτισε το νέο θόλο που υφίσταται μέχρι σήμερα. Στις 24/12 του 563 υπό τον πατριάρχη Ευτύχιο τελέστηκαν τα δεύτερα εγκαινία μου. Παρ'όλα αυτά η αρχιτεκτονική μου παρέμεινε έτσι όπως την είχαν διαμορφώσει οι Ανθέμιος και Ισίδωρος, οι οποίοι συνδύασαν τον ρυθμό της ορθογώνιας βασιλικής και του περίκεντρου ναού με τρούλο. Έτσι γεννήθηκε η βασιλική με τρούλο που επηρέασε την αρχιτεκτονική και των ορθόδοξων εκκλησιών ως τις μέρες μας. Ο κύριος χώρος μου έχει σχήμα περίπου κύβου. Τέσσερις τεράστοιοι πεσσοί που απέχουν μεταξύ τους 30 μέτρα, στηρίζουν τα τέσσερα μεγάλα τόξα στα οποία εδραιώνεται ο τρούλος με διάμετρο 31 μέτρα. Ο τρούλος δίνει την εντύπωση ότι αιωρείται εξαιτίας των παραθύρων που βρίσκονται πάνω στη βάση του. Όπως λέει και ο μύθος ένας άγγελος έδωσε στον αυτοκράτορα την ιδέα για τη δημιουργία μου, δηλαδή την ιδέα ενός τρούλου που θα είχε τη μεγαλύτερη δυνατή διάμετρο, που θα ήταν τμήμα του μεγαλύτερου δυνατού κύκλου, θα υψωνόταν σε υλλιγιώδες ύψος και θα υποβασταζόταν από όσο το

δυνατόν λιγότερα στηρίγματα. Συνεισφορές έρχονταν από την Ευρώπη, την Ασία, την Αφρική, ακόμα και από τις πιο απομακρισμένες επαρχίες.

Γενικά είμαι ένα ορθογώνιο οικοδόμημα, μήκους 78,16 μέτρα και πλάτους 71,82 μέτρα. Περιβάλλομαι από δύο αυλές, τη βόρεια και τη δυτική η οποία είναι καλούμενη και ως αίθριο. Εσωτερικά διαιρούμαι από δύο κιονοστοιχίες εξαρτώμενες από τους πεσσούς ,σε τρία κλίτη. Αποτελούμαι από τα εξής μέρη:

1) **το αίθριο:** υπαίθρια μαρμαρόστρωτη και περίστυλη αυλή στο μέσον της οποίας ήταν η “κομψή φιάλη” η μαρμάρινη κρίνη που έφερε την ονομαστή καρκινική επιγραφή << ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ>>.

2) **Ο έξω και ο κύριος νάρθηκας:** πέντε πύλες από το αίθριο οδηγούν στον έξω νάρθηκα και απ' αυτόν άλλες πέντε πύλες οδηγούν στον εσωτερικό νάρθηκα, από τις οποίες η μεσαία πύλη λέγεται και Μεγάλη ή Ωραία Πύλη. Από τον έσω νάρθηκα εννέα πύλες, τρεις ανά κλίτος, οδηγούν στο κύριο μέρος (του ναου). Οι τρεις μεσαίες εξ αυτών καλούνται Βασιλικές Πύλες. Και οι δύο νάρθηκες καταλαμβάνουν περίπου το ίδιο πλάτος με μικρό μήκος εισόδου ο καθένας. Πάνω από τον έσω νάρθηκα είναι ο γυναικονίτης η είσοδος στον οποίο οδηγούσε άλλο προαύλιο της βόρειας πλευράς.

3) **Ο κύριος ναός:** Η είσοδος στον κύριο ναό ήταν οι τρεις βασιλικές πύλες και οι έξι του έξω νάρθηκα. Τέσσερις πεσσοί, κτιστοί στύλοι, συνδέονται μεταξύ τους με υπερώα τόξα και φέρονται επιθόλια τόξα συναποτελώντας έτσι μια περιμετρική βάση επί της οποίας εδράζει ο τεράστιος μου θόλος. Η περιμετρική βάση φέρει πλήθος στολιδίων υπό μορφή παραθύρων από τα οποία καταβγάζεται φως. Γενικά τα τόξα ,τα ημιθόλια και ο εκπληκτικός θόλος στηρίζονται στους τέσσερις πεσσούς οι λίθοι των οποίων φέρονται στερεομένοι με χυτό μόλυβδο και σιδερένιους μοχλούς. Στη δε κατασκευή του θόλου μου έχουν χρησιμοποιηθεί ελαφρόπετρες από τη Ρόδο. Το εσωτερικό μου είναι κατασκευασμένο από πράσινα μάρμαρα από τη Μάνη και την Κάρυστο,τριανταφυλλιά από τη Φρυγία και κόκκινα από την Αίγυπτο.

Ένα αντισεισμικό μυστικό μου ήταν τα κονιάματα από ημιαποκρυσταλλοποιημένο υλικό που έχει την ιδιότητα να απορροφά την ενέργεια του σεισμού και ως αποτέλεσμα το 1999 στο σεισμό δεν έπαθα τίποτα.

Έχω επίσης και αρκετά **εκθέματα!** Υπήρχαν στους νάρθηκες κάποιες πλάκες με μωσαϊκά που βρίσκονται πια σε διάφορα μουσεία. Ακόμα υπάρχει και σήμερα ένα βαπτηστήριο, μια σαρκοφάγος, ο τάφος του στατηγού Ενρίκου Δανδάλου, όμως το πιο καλοδιατηρημένο μωσαϊκό βρίσκεται πάνω στην πύλη του νάρθηκα το οποίο παριστάνει τη μητέρα Μαρία καθισμένη με το Χριστό στην αγκαλιά της. Δεξιά είναι ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος που προσφέρει την πόλη και αριστερά ο Ιουστινιανός προσφέρει την Αγία Σοφιά. Επίσης η ανάγλυφη μαρμάρινη πύλη για το γυναικονίτη ονομάζεται “Πύλη του Παραδείσου”. Σ' αυτήν υπάρχουν μοτίβα που συμβολίζουν την αφθονία και τη μακροβιότητα.

Έπειτα από έρευνα εντοίστηκαν χαμένα ψηφιδωτά όπως το πρόσωπο ενός χερουβείμ στη αριστερή πλευρά του ιερού ενώ ψάχνουν ακόμα για ένα ακόμα πρόσωπο χερουβείμ στη απέναντι πλευρά του ιερού.

Χρυσός αιώνας των **ψηφιδωτών** είναι μεταξύ του 10ου και του 12ου αιώνα. Η τεχνική γίνεται λεπτότερη, οι χρωματισμοί αρμονικότεροι και η τεχνοτροπία πιο σταθερή. Στην επιφάνεια του τρούλου μου εικονίζεται ο Χριστός και περιβάλλεται από προφήτες και αποστόλους. Πάνω σε αυτό το φόντο προβάλλονται οι φιλοτεχνημένες με εκτυφλωτικά χρώματα μορφές και σκηνές δίνοντας την εντυπωση ανάγλυφου. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι η ένθρονος Θεοτόκος, ο ένθρονος Χριστός, η Θεοτόκος βρεφοκρατούσα και η παράσταση της Δεήσεως. Οι τοίχοι

καλύπτονταν με πολύχρωμα μάρμαρα,ζωγραφισμένα από τους πιο επιδέξιους ζωγράφους και από ψηφιδωτά που έλαμπαν μέσα στο βαθύ μπλε ή αργυρό φόντο.

Κατά την περίοδο των Σταυροφοριών και συγκεκριμένα κατά την περίοδο 1204-1261 έγινε ρωμαιοκαθολικός ναός και μετά την άλωση της Πόλης το 1453 μετατράπηκα σε μου σουλμανικό τέμενος (τζαμί).Κατά τη διάρκεια της άλωσης από τους Φράγκους δέχτηκα τεράστιες ζημιές. Ειδικά κατά την περίοδο της οθωμανικής αυτοκρατορείας ασβέστωσαν τις τοιχογραφίες μου καθώς οι μουσουλμάνοι θεωρούσαν πως η απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος είναι βλασφημία.

Η τελευταία λειτουργία τελέστηκε στις 29 Μαΐου του 1453.Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ο ΙΑ' αφού προσευχήθηκε μαζί με το λαό μέσα μου και ζήτησε συγνώμη για λάθη που πιθανόν έκανε,έφυγε για τη μάχη όπου και πέθανε.Στη συνέχεια οι Οθωμανοί σφάγιασαν όσους είχαν βρεί καταφύγιο σε μένα,μου πρόσθεσαν μιναρέδες μετατρέποντάς με σε τζαμί όπως είπα και προηγουμένως,γύμνωσαν το εσωτερικό μου από οποιοδήποτε στολίδι μπορούσε να έχει υλική αξία και κάλυψαν με ασβέστη όλες τις άγιες εικόνες μου.Για να γίνω τζαμί μου αφαίρεσαν την Αγία Τράπεζα, το τέμπλο και το θρόνο.Ακόμα προστέθηκε και ένα μπαλκόνι για τον ιερέα.

Ακόμα αποτέλεσα και πρότυπο για την κατασκευή και άλλων τεμενών όπως το τέμενος του Σουλεϊμάν,το **Σουλτάν Αχμέτ Τζαμί** (Μπλέ Τζαμί).

Γενικά το Μπλέ Τζαμί είναι το μεγαλύτερο τζαμί.Χτίστηκε επί Σουλτάνου Αχμέτ από τον αρχιτέκτονα Σινάν.Περιέχει ιεροδιδασκαλείο,φτωχοκομείο,νοσοκομείο,σχολείο και αγορά.

Αποτελεί κατόρθωμα διότι δεν υπάρχει άλλο παρόμοιο τζαμί.Τα χειροποίητα χαλιά που το διακοσμούσαν υφάνθηκαν στα εργαστήρια του ανακτόρου και τα κρύσταλλα αγοράστηκαν από την Ευρώπη.Η εξωτερική αυλή έχει πέντε πύλες.Από την κύρια πύλη που βλέπει προς τον Ιππόδρομο υπάρχει κρεμασμένη μια αλυσίδα.Η παράδοση λέει πως ήταν για να δένει το άλογο ο Σουλτάνος και να πηγαίνει στο τζαμί.Η εσωτερική αυλή έχει τρεις πύλες με σταλακτίτες Σελτζούκινης τέχνης.

Ακόμη στην εσωτερική πύλη υπάρχουνε βρύσες για να πλένουν τα πόδια τους οι πιστοί.Στη μέση της εσωτερικής αυλής υπέρχει ένα εντυπωσιακό συντριβάνι με έξι κίονες.Διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα γιατί είναι το μοναδικό τζαμί που έχει έξι μιναρέδες.Συνολικά περιέχει 16 μπαλκόνια. Επειδή οι θολίσκοι είναι μπλέ και κυριαρχεί αυτό το χρώμα επικράτησε και η ονομασία Μπλέ Τζαμί.Σχέδια που χρησιμοποιήθηκαν για να στολίσουν το τζαμί είναι κλαδιά,φύλλα,λουλουδία. Εξωτερικά παρατηρεί κανείς πέντε σειρές παράθυρα με βιτρό τα οποία βοηθούν τον φωτισμό του τζαμιού.Συνολικά όμως τα παράθυρα είναι 260.Ο τρούλος έχει ύψος 43 μέτρα και διάμετρο 23,5 μέτρα.Όσο για τον κεντρικό θόλο περιέχει τέσσερεις θολίσκους και στηρίζεται σε πελώριους κίονες πέντε μέτρων διαμέτρου που ονομάζονται “τα πόδια του ελέφαντα”.....

Από το 1934 μετατράπηκα σε μουσείο και εδώ πραγματοποιούνται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις από τις οποίες κάποιες θεωρούνται ότι δεν αρμόζουν στο χώρο, όπως επιδείξεις μόδας!

http://prezi.com/gb1cu84gmhud/present/?auth_key=9clah1h&follow=ztlojsvl7u9h&kw=present-gb1cu84gmhud&rc=ref-23256725

...και το κείμενο:

ΖΑΝΝΕΙΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΕΛ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΑΓΙΑ-ΣΟΦΙΑ /ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ-
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΔΥΟ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΔΥΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:

Πως,που,πότε,γιατί υπάρχει σύνδεση και συγγένεια της ελληνικής με
την τουρκική μουσική;

ΟΝΟΜΑ ΟΜΑΔΑΣ: ΛΟΥΚΟΥΜΑΔΕΣ ΜΕ ΜΕΛΙ

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ:

Αντωνία Κούρτη
Μαντώ Μαραγκού
Κατερίνα Μωραϊτίνη
Ελένη-Γεωργία Παρασκευοπούλου
Σπύρος Τσαντίλας

27.03.2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	
.....σελ.3	
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ.....	σελ.3-4
ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ.....	σελ.5-6
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΖÜLFÜLİVANELİ.....	
.....σελ.6	

ΑΡΘΡΟ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.....σελ.6	
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣΦΙΝΤΕ ΚΙΟΚΣΑΛ.....σελ.7-8	
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΧΑΡΙΣ ΑΛΕΞΙΟΥY &SEZEN AKSU.....σελ.8	
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΒΙΝΤΕΟ ΣΩΚΡΑΤΗ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ.....σελ.8	
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....σελ.8	
.....σελ.8	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.9	
.....σελ.9	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Έλληνες διατήρησαν την δική τους παράδοση στην Πόλη ακόμα και μετά την Άλωση. Ωστόσο έδωσαν κάποια στοιχεία της εκκλησιαστικής τους μουσικής στην παραδοσιακή τούρκικη μουσική. Οι ψάλτες ήταν αυτοί που διέδωσαν τη Βυζαντινή μουσική μέσω των βυζαντινών ύμνων.

Βυζαντινή Μουσική

Βυζαντινή μουσική είναι η εξέλιξη και καλλιέργεια της αρχαίας ελληνικής μουσικής και πήρε το όνομα αυτό από την περιοχή του Βυζαντίου.

Η Βυζαντινή Μουσική είναι η μουσική της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που μεταφράζεται κι απαρτίζεται αποκλειστικά από ελληνικά κείμενα ως μελωδία. Έλληνες και ξένοι ιστορικοί συμφωνούν ότι αυτές οι μελωδίες, οι εκκλησιαστικοί ήχοι και γενικά το όλο σύστημα της βυζαντινής μουσικής, συνδέεται στενά με το αρχαίο ελληνικό μουσικό σύστημα. Οι αρχές της χρονολογούνται από ορισμένους μελετητές στον 4ο αιώνα μ.Χ, λίγο μετά τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη από το Μέγα Κωνσταντίνο.

Η βυζαντινή μουσική που διασώζεται είναι στο σύνολό της εκκλησιαστική, με εξαίρεση κάποιους αυτοκρατορικούς ύμνους, που και αυτοί έχουν θρησκευτικά στοιχεία.

Μέρος της βυζαντινής μουσικής, αν και χρονικά μεταγενέστερο μπορεί να θεωρηθεί το δημοτικό τραγούδι, αν και διαφέρει από την εκκλησιαστική μουσική στο ότι έχει σταθερό μέτρο, ώστε να εξυπηρετείται και ο χορευτικός σκοπός.

Η παράδοση του ανατολικού λειτουργικού άσματος, που καλύπτει τον ελληνόφωνο χώρο, αναπτύχθηκε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία από την καθιέρωση ως πρωτεύουσας της Κωνσταντινούπολης, το 330 μέχρι την πτώση της το 1453.

Οι αρχαιοελληνικοί μουσικοί ήχοι είναι απλά διαφορετικές ταξινομήσεις των φθόγγων των εναλλασσόμενων φωνητικών τόνων.. Κατά συνέπεια, οι ήχοι ταξινομήθηκαν με την απόδοση ονομάτων σύμφωνα με τη διάθεση που ομοιάζαν. Οι οκτώ ήχοι που περιέχονται στη βυζαντινή μουσική είναι χωρισμένοι σε τρία γένη διαθέσεων. Αυτό είναι άμεσος απότοκος της αρχαίας ελληνικής πρακτικής, γιατί και στα συστήματα, ο αριθμός και τα ονόματα των γενών είναι τα ίδια.

Ο Χρύσανθος Μαδύτου, ο Γρηγόριος Λευίτης και ο Χουρμούζιος Χαρτοφύλακας ήταν αρμόδιοι για την αναγκαία μεταρρύθμιση της σημειογραφίας της ελληνικής εκκλησιαστικής μουσικής. Ουσιαστικά, αυτή η εργασία απέδωσε την απλοποίηση των βυζαντινών μουσικών σύμβολων, τα οποία, από τις αρχές του 19ου αιώνα, είχαν γίνει τόσο σύνθετα και τεχνικά ώστε μόνο πολύ καλά καταρτισμένοι ψάλτες ήταν σε θέση να τα ερμηνεύσουν σωστά. Παρά τα πολυάριθμα μειονεκτήματά του, το έργο των τριών μεταρρυθμιστών αποτελεί ορόσημο στη μουσική ιστορία της ελληνορθόδοξης εκκλησίας, δεδομένου ότι εισήγαγαν το σύστημα της νεο-βυζαντινής μουσικής επάνω στο οποίο βασίζεται το σημερινό ελληνορθόδοξο εκκλησιαστικό μέλος.

Η Οθωμανική μουσική, επηρεάστηκε επίσης από την βυζαντινή μουσική και κουλτούρα, κυρίως κατά τον 15ο αιώνα. Είναι επίσης αξιοσημείωτο το ότι η μουσική της σημερινής Τουρκίας, είναι επηρεασμένη ως επί το πλείστον από μια ελληνική σύνθεση, που μεταφέρει την κουλτούρα των ελληνικών ασμάτων και την Πυθαγόρεια μουσική κλίμακα.

“Πάνω σ’ αυτούς τους ρυθμούς χτίζεται το ρεμπέτικο τραγούδι, του οποίου παρατηρώντας τη μελωδική γραμμή διακρίνομε καθαρά την επίδραση ή καλύτερα την προέκταση του βυζαντινού μέλους.”

—Μάνος Χατζιδάκις

Ένας ακόμη τρόπος με τον οποίο τα ελληνικά ακούσματα αναμείχθηκαν με την τούρκικη κοσμική μουσική ήταν το γεγονός πως στην Τουρκία απαγορευόταν στους Τούρκους να ανοίγουν ταβέρνες, διότι το αλκοόλ είναι απαγορευμένο από τη θρησκεία τους. Έτσι οι Έλληνες της περιοχής που πίστευαν σε άλλη θρησκεία, άνοιγαν εκείνοι ταβέρνες, όπου για να διασκεδάζουν έπαιζαν ζωντανή μουσική. Εκεί όμως πήγαιναν όσοι έμεναν στην Πόλη, δηλαδή Αρμένιοι, Εβραίοι αλλά και Τούρκοι οι οποίοι ήταν πολύ φιλόμουσοι. Καταυτόν τον τρόπο η ελληνική μουσική μπήκε στην καθημερινότητα των Τούρκων με αποτέλεσμα να έχουμε μουσικά όργανα παρόμοια ή ακόμα και κοινά στην παράδοση και των δύο λαών. Μερικά από αυτά είναι η πολίτικη λύρα, το ούτι, το κανονάκι, ο ταμπουράς και πνευστά όργανα που μοιάζουν με άλλα ελληνικά όργανα.

Με παρόμοιο τρόπο και τα ελληνικά λαϊκά ακούσματα ζυμώθηκαν από την συνύπαρξη των δύο μουσικών παραδόσεων στην Πόλη και σε άλλες περιοχές της Μικράς Ασίας. Έτσι από το σμυρναϊκό διαμορφώθηκε το ρεμπέτικο και αργότερα από αυτό το λαϊκό τραγούδι που έχουμε μέχρι σήμερα .

Μερικά μουσικά όργανα:

Το **ούτι** είναι έγχχορδο μουσικό όργανο, που κατάγεται από την Περσία και είναι αρκετά διαδεδομένο στις μουσικές της Μέσης Ανατολής αλλά και στην ελληνική παραδοσιακή μουσική. Καθαρά σολιστικό όργανο, ιδανικό για ταξίμια «αυτοσχεδιασμούς» και συνοδεία τραγουδιού. Το ηγείο του έχει μεγάλο σχήμα αγλαδιού, κοντό και φαρδύ μπράτσο χωρίς τάστα. Το ούτι παλαιότερα είχε 2 χορδές, μετά 4 και κατέληξε με 5 ή και 6 όπως είναι σήμερα. Είναι σήμερα διαδεδομένο σε όλο σχεδόν τον κόσμο. Από τον 9ο αιώνα συστηματοποιήθηκε πάνω στο ούτι πρακτικά και θεωρητικά η μουσική παράδοση της Μεσογείου. Κατά τον Μεσαίωνα οι σταυροφόροι μεταφέρανε το όργανο από τους Αγίους Τόπους στην Ευρώπη, όπου εξελίχθηκε στο Αναγεννησιακό λαούτο, και στην Μικρά Ασία όπου παρέμεινε όπως ήταν μέχρι και σήμερα.

Ο **ταμπουράς** γενικά, είναι ένα έγχχορδο μουσικό όργανο με μακρύ χέρι, απόγονος της αρχαιοελληνικής πανδούρας και πρόγονος πανομοιότυπων λαούτων καθώς θεωρείται όργανο αναβίωσης κυρίως στα βυζαντινά χρόνια. Αυτά τα μουσικά όργανα έχουν βαθουλωτό σκάφος και το καπάκι είναι επίπεδο, με ή χωρίς τρύπα. Ο αριθμός των χορδών κυμαίνεται, συνήθως μεταξύ.

Το μέγεθος των ταμπουράδων μπορεί να ξεπεράσει το ένα μέτρο. Από την αρχαιοελληνική πανδουρίδα, μέχρι τον 19ο αιώνα ο ταμπουράς, απέκτησε σταθερά τάστα και έγινε το σημερινό τρίχορδο **μπουζούκι**. Τα τελευταία χρόνια αυξάνεται το ενδιαφέρον για τον παλιό ταμπουρά στην **Ελλάδα**. Επειδή ο παραδοσιακός Ελληνικός ταμπουράς είναι χαμηλόφωνο όργανο, δεν χρησιμοποιείται συχνά ως κύριο σολιστικό όργανο, αλλά εντός της παραδοσιακής ορχήστρας,

(1) Ομοιότητες και διαφορές των μουσικών παραδόσεων της Ελλάδας και της Τουρκίας, ως πηγές έμπνευσης στο έργο των Μίκη Θεοδωράκη και Zülfü Livaneli, ο Μίκης Θεοδωράκης και οι φίλοι του στην Κρήτη, 19/3/2013- Συνέντευξη από τον Livaneli

“Πέραν της λαϊκής μουσικής, της οποίας η επιρροή υπήρξε αναμφισβήτητη, με επηρέασαν, επίσης, οι Έλληνες μουσικοί. Χάρη στον Θεοδωράκη, είχα την ευκαιρία να αποκτήσω βαθύτερη γνώση της ελληνικής μουσικής και των ελλήνων μουσικών. Αυτό το γεγονός έγινε αδιάσπαστο μέρος της μουσικής, της πολιτικής και της πολιτιστικής μου ταυτότητας.

Επίσης μας δόθηκε ευκαιρία να συνεργαστούμε σε διάφορα έργα, όχι μόνο μουσικά αλλά και πολιτιστικά και κοινωνικά. Ένα από τα προβλήματα ήταν ότι και οι δύο ενδιαφερόμασταν για την βελτίωση των σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος. Από την αρχή νιώθαμε ότι ήταν μεγάλη ευθύνη των καλλιτεχνών και διανοούμενων να λύσουν αυτό το πρόβλημα. Επίσης πιστεύαμε στην τέχνη και στην δύναμη της μουσικής. Έτσι δώσαμε συναυλίες, και κάναμε δίσκους από κοινού.

Ένα από τα σημαντικότερα μας σχέδια ήταν η ίδρυση της «Ελληνό-Τουρκικής Φιλίας» το 1986, ένας σύλλογος που έφερνε κοντά τους διανοούμενους, καλλιτέχνες και πολιτικούς από τις δύο πλευρές του Αιγαίου Ο Τούρκικος και ο Ελληνικός Λαός έχουν τόσα κοινά στοιχεία. Ένα κοινό παρελθόν, έναν κοινό πολιτισμό.”

(2) Άρθρο εμφάνισης Ελλήνων τραγουδιστών στην Τουρκία

Στο τουρκικών συμφερόντων καζίνο στη Γευγελή Σκοπίων "Princess" τραγούδησαν μέχρι τώρα η Πέγκυ Ζήνα, η Καίτη Γαρμπή, ο Θάνος Πετρέλης, ο Λευτέρης Πανταζής και ο Γιώργος Μαργαρίτης σύμφωνα με ρεπορτάζ της εφημερίδας «Παραπολιτικά». Η εμφάνιση της Πέγκυ Ζήνα στο καζίνο "Princess" προσέλκυσε 4.700 θεατές, ενώ ακόμη 1.300 άτομα έμειναν απέξω. Την ίδια επιτυχία γνώρισε και η εμφάνιση της Άντζελας Δημητρίου που πραγματοποιήθηκε το φθινόπωρο που μας πέρασε, ενώ λίγους μήνες νωρίτερα, τον Αύγουστο της προηγούμενης χρονιάς έδωσε συναυλία και ο Λευτέρης Πανταζής. Ο Θάνος Πετρέλης είναι ακόμα ένας Έλληνας καλλιτέχνης που πήρε τον δρόμο προς τα Σκόπια όπως επίσης και η Καίτη Γαρμπή.

(3) Συνέντευξη της Φιντέ Κιοκσάλ

Η Φιντέ Κιοκσάλ με τον Μίμη

Πλέσσα

Η Φιντέ Κιοκσάλ είναι γεννημένη και μεγαλωμένη στη Σμύρνη αγάπησε από μικρή την κουλτούρα του Αιγαίου και τη μουσική του και άρχισε να ασχολείται από πολύ μικρή με το τραγούδι. Απόσπασμα από συνέντευξη και μετάφραση :

Ποια η σχέση σας με τη μουσική; Σκεφτήκατε ποτέ να συνθέσετε μουσική ή να γράψετε στίχους; Εκτός από ερμηνεύτρια, συγχρόνως είμαι και στιχουργός και συνθέτης. Στο άλμπουμ με το σάουντρακ της σειράς Ματωμένα Χώματα που παίχτηκε στην Ελλάδα το 2008 υπάρχουν δύο δικά μου τραγούδια τα οποία και ερμηνεύω (Izmirli Yarim και Dertli Topraklar). Σε αυτή τη σειρά έπαιξα και ως ηθοποιός. Φέτος ολοκληρώσαμε το άλμπουμ Köprüler (Γέφυρες) με 10 τραγούδια του Μίμη Πλέσσα τα οποία όχι μόνο ερμηνεύω αλλά έγραψα και τους στίχους. Ήμουν αρκετά τυχερή όλο αυτό το διάστημα που ζω στην Ελλάδα. Είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με πολλούς καλλιτέχνες από τον κόσμο της μουσικής και του κινηματογράφου όπως ο Μίμης Πλέσσας, η Μαρία Φαραντούρη, η Σαβίνα Γιαννάτου, ο Βασίλης Δημητρίου, ο Κώστας Κουτσομύτης.

Λέτε αρκετά κοινά Ελληνικά και Τούρκικα τραγούδια. Υπάρχει κάποιο που ξεχωρίζετε; Αυτά που μου αρέσουν περισσότερο από τα κοινά ελληνοτουρκικά τραγούδια είναι τα πιο παραδοσιακά, γιατί μέσα τους κρύβεται η ιστορία και τα βιώματα και των δύο λαών. Όταν λέω τέτοια τραγούδια βλέπω ξεκάθαρα στα μάτια των ακροατών μου πως κι αυτοί αισθάνονται το ίδιο, και αυτό συγκινεί τόσο εμένα όσο και το κοινό.

Τα περισσότερα από τα τραγούδια αυτά είναι κλασικά τραγούδια που γράφτηκαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Γιατί κατά τη γνώμη σας τα τραγούδια αυτά παραμένουν ακόμα τόσο δημοφιλή τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Τουρκία; Γιατί οι παλιές μελωδίες είναι τόσο απλές όσο και πλούσιες συγχρόνως. Τα συναισθήματα που συγκεντρώνουν είναι πολύ ιδιαίτερα και θυμίζουν σε όλους μας κάτι από το παρελθόν και την παιδική μας ηλικία. Αυτό κάνει τα τραγούδια αυτά ιδιαίτερα και σταθερά στο πέρασμα του χρόνου. Όσος καιρός κι αν περάσει πάντα θα ακούγονται και θα τραγουδιούνται ευχάριστα.

Τι θα προτείνατε για καλύτερες ελληνοτουρκικές σχέσεις; Θα πρότεινα να επισκεφθούμε την άλλη χώρα και να προσπαθούμε να τη γνωρίσουμε καλύτερα. Εγώ όσο μπορώ προσκαλώ εδώ Τούρκους φίλους και τους προτείνω να κάνουν τις διακοπές τους στην Ελλάδα. Επίσης, για τους Έλληνες φίλους μου, φέρνω φυλλάδια

με τα μέρη που μπορούν να επισκεφθούν στην Τουρκία για διακοπές. Η αλήθεια είναι ότι οι δύο λαοί έχουν πολλά κοινά και μεταξύ μας υπάρχει πολύ καλή ατμόσφαιρα. Τα προβλήματα δημιουργούνται από νοοτροπίες του παρελθόντος και διαφορές στην πολιτική ιδεολογία. Εκτός αυτού όμως είμαστε δύο έθνη με πολλά κοινά και κοντινά σαν αδέρφια.

(4) Τραγούδι Χάρις Αλεξίου και Sezen Aksu

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=gCOhp_MS6EU

“Ένα ακόμα όμορφο ερωτικό τραγούδι από την **Χαρούλα Αλεξίου** είναι πάντα καλοδεχούμενο, αλλά δεν θα ήταν έκπληξη. Ωστόσο το τραγούδι **Με το ίδιο βήμα θα γυρίσω** είναι μια πολύ ευχάριστη έκπληξη καθώς πρόκειται για συνεργασία ανάμεσα στην **Sezen Aksu** από την Τουρκία και την Χαρούλα Αλεξίου από την Ελλάδα. Μπορεί οι δυο χώρες να μη φημίζονται για τις καλές τους σχέσεις, αλλά για μια ακόμα φορά αποδεικνύεται πως η μουσική δε γνωρίζει σύνορα και μπορεί εύκολα να φέρει 2 λαούς κοντά, γιατί μιλάει κατευθείαν στην ψυχή τους χωρίς τις παραμορφώσεις από τα πολιτικά παιγνίδια και τα συμφέροντα. Το τραγούδι που στα Τούρκικα έχει τίτλο “Gidiyorum bu şehirden” ξεκινάει με την Sezen Aksu, ενώ στη συνέχεια ακολουθεί η Χαρούλα Αλεξίου με στίχους της Λίνας Νικολακοπούλου. Ελληνικά ή Τούρκικα, ελάχιστη σημασία έχουν στο τραγούδι αυτό. Μουσική: Sezen Aksu

(5) Σωκράτης Σινόπουλος- Πολίτικη λύρα

http://www.youtube.com/watch?v=I_c6S4h-zoI

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με το θέμα της ελληνικής και τούρκικης μουσικής διότι θέλαμε να ερευνήσουμε τα κοινά τους σημεία. Ήταν ένα θέμα που ενδιαφέρει όλους μας εξίσου. Ανακαλύψαμε πως συνδέονται πολύ περισσότερο απ’ό,τι νομίζαμε και πιστεύουμε πως καταφέραμε να μάθουμε πολλά ενδιαφέροντα πράγματα. Η συνεργασία μας ήταν πολύ επιτυχημένη με αποτέλεσμα η έρευνα μας να κυλήσει πολύ ευχάριστα.

Βιβλιογραφία

- (1) <http://www.mikis-crete.gr/books-publications/books-by-mikis-theodorakis/273-mikistheodorakis>
- (2) <http://www.superfmradio.com/index.php/test/1074-2013-02-17-22-56-14>
- (3) <http://www.grtrnews.com/%CE%B7-%CF%86%CE%B9%CE%BD%CF%84%CE%AD-%CE%BA%CE%B9%CE%BF%CE%BA%CF%83%CE%AC%CE%BB-fide-koksal-%CF%83%CF%84%CE%BF-grtrnews/>
- <http://www.byzantine-musics.com/>
- <http://www.youtube.com/watch?v=AMUG1usjeA8>
- <http://www.paradisia.gr/images/images/Karas.gif>
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/69/Musical_manuscript.jpg/200px-Musical_manuscript.jpg

Ερευνητική Εργασία: Αγία Σοφία-Κωνσταντινούπολη
Πολίτικη Κουζίνα

ΟΜΑΔΑ: Τα Χανουμάκια

Κολλάρος Μάρκελλος

Μαλλιαρού Μαρία

Μεσολογγίτη Πηνελόπη

Μπαλιτσάρη Νάντια

Μπεντρος Λυδία

Πατρού Μύριαμ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

1. Πρόλογος
2. Ιστορική Πορεία Πολίτικης κουζίνας
3. Ιστορία (εργασία 1ου τετραμήνου)
4. Μπαχάρια
5. Πηγές

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της ερευνητικής μας εργασίας είναι η Κωνσταντινούπολη και τα πολιτισμικά σημεία που ενώνουν την Τουρκία με την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η ομάδα μας, κατά τη διάρκεια του πρώτου τετραμήνου είχε αναλάβει τους διάφορους τομείς του πολιτισμού, όπως η ζωγραφική, η γαστρονομία, ο κινηματογράφος και η φωτογραφία. Στο δεύτερο τετράμηνο εστίασαμε στην πολιτική κουζίνα και κληθήκαμε να απαντήσουμε στα ερωτήματα πώς, πότε και γιατί ενσωματώθηκε στην ελληνική κουλτούρα. Η επιλογή αυτού του θέματος βασίστηκε στην πρόσφατη προβολή της ταινίας <<Πολίτικη Κουζίνα>>, καθώς επίσης και στην ευχαρίστηση που ένιωσε ο ουρανίσκος μας όταν γευτήκαμε πολιτικά εδέσματα σε μία από τις συναντήσεις μας. Παράλληλα, οι εμπειρίες ενός μέλους της ομάδα μας, που επισκέφτηκε την Πόλη, αποτέλεσαν αφορμή για την εμβάθυνση στο θέμα μας.

Αρχικά, αναζητήσαμε την ιστορική πορεία της πολιτικής κουζίνας και τον τρόπο συνένωσής της με την κουλτούρα των γηγενών, και στην περίπτωση μας των Ελλήνων προσφύγων της Μικράς Ασίας. Στη συνέχεια, θεωρήσαμε πολύ ενδιαφέρον

να ασχοληθούμε κυρίως με τα μπαχαρικά αφού αποτελούν τη βάση της Κωνσταντινουπολίτικης κουζίνας. Η εργασία μας ολοκληρώνεται με ένα ξεχωριστό τέχνημα, ένα βιβλιαράκι που ξεχειλίζει από τις μυρωδιές των φημισμένων μπαχαρικών και ταυτόχρονα μας πληροφορεί για τις ευεργετικές τους ιδιότητες.

Η δομή της ομάδας μας δεν άλλαξε από το πρώτο τετράμηνο και είμαστε πολύ ευχαριστημένοι γι' αυτό. Από την αρχή, μας ένωσε το πάθος για αναζήτηση και διεύρυνση των πνευματικών μας οριζόντων. Όλα τα παιδιά είχαν πρωτότυπες και δημιουργικές ιδέες και κατά τη γνώμη μας απαντήσαμε στο ερώτημα επιτυχώς και το αποτέλεσμα μας δικαίωσε!

Συνοψίζοντας, μέσα από την ερευνητική εργασία, κατά τη διάρκεια αυτής της χρονιάς, μάθαμε να συνεργαζόμαστε και συνειδητοποιήσαμε πως με ομαδική προσπάθεια μπορούμε να καταφέρουμε περισσότερα και χωρίς ιδιαίτερο κόπο. Όλη η δουλειά μας πραγματοποιήθηκε σ' ένα ευχάριστο και πολύ φιλικό κλίμα!

2.ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ορισμένες πόλεις στον κόσμο ξεκινάνε την ιστορία τους σαν μεγαλουπόλεις και πρωτεύουσες. Σε αυτούς τους τόπους συναντάμε κατά κανόνα χαρακτήρα κοσμοπολίτικο και συχνά πολυπολιτισμικό. Όλα λοιπόν, άρχισαν με την κατάρρευση του Βυζαντινού κράτους από τους Οθωμανούς το 1453. Οι Βυζαντινοί λόγω της επικράτειας των Οθωμανών υιοθέτησαν διάφορα πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους ένα από τα οποία είναι και η κουζίνα. Στην Κωνσταντινούπολη ενώθηκαν οι δύο μεγάλες αυτοκρατορίες και μέσα από αυτό το τσουκάλι προέκυψε η πολιτική κουζίνα. Η πολιτική κουζίνα δεν είναι μόνο το φαγητό και οι συνταγές της, είναι η αστική αντίληψη των κατοίκων της Πόλης που δημιουργήθηκε και ενσωματώθηκε στην καθημερινή τους ζωή, γύρω από την προμήθεια, την προετοιμασία και την απόλαυση του φαγητού τους. Όταν χρησιμοποιούμε αυτόν τον όρο αναμφίβολα αναφερόμαστε σε μια αστική κουζίνα και όχι σε κουζίνα της υπαίθρου. Αφορά λοιπόν, γεύσεις που ξετυλίχτηκαν σε μια πόλη, με εξέχουσα ζωή 1500 χρόνων, έχοντας πάρει από αιώνες πριν στοιχεία άλλων γειτονικών λαών, άλλων πολιτισμών που ήλθαν και επικάθησαν και στη συνέχεια αφομοιώθηκαν σε μια κυρίαρχη κουζίνα, σε αυτήν της Πόλης. Η Κωνσταντινούπολη, σταυροδρόμι εμπορικών και πολιτισμικών ανταλλαγών τριών ηπείρων, κόμβος των δρόμων μεταξύ του μεταξιού και των μπαχαρικών από την Ανατολή προς τη Δύση, ένα από τα σημαντικότερα φυσικά λιμάνια της υφελίου με αιχμή το διαμετακομιστικό εμπόριο από τον Εύξεινο Πόντο προς τη Μεσόγειο, πρωτεύουσα δύο κραταιών αυτοκρατοριών, αδιάλειπτα για περισσότερα από 1500 χρόνια η μεγαλύτερη πόλη της Ευρώπης έως τον 18ο αιώνα, ήταν κατ' εξοχήν πόλη της κατανάλωσης. Έτσι, ήταν πολλοί πλούσιοι μορφωμένοι, αυτοί που είχαν λύσει αρκετά από τα βιοτικά τους προβλήματα, διαμόρφωσαν στον τόπο τους μια κουζίνα που ξεπερνούσε κατά πολύ την ανάγκη για θρέψη και ενδιαφερόταν για την σύνθετη χρήση των γευστικών της μέσων και των καλών υλικών που έβρισκαν στις πλούσιες και μεγάλες αγορές της Πόλης. Στην Ελλάδα αυτή η ποικιλία των πικάντικων και τολμηρών γεύσεων προήλθε από γηγενής που ήταν εγκατεστημένοι στη Μικρά Ασία αλλά και στην

Κωνσταντινούπολη. Είναι τόσο έντονη η παρουσία και το βάρος της γαστρονομικής παράδοσης, που ακόμη και σήμερα μετά από τόσα χρόνια, από τον τελευταίο ξεριζωμό, διατηρούνται εντονότατα τα στοιχεία των γαστρονομικών συνηθειών στις οικογένειες που προέρχονται από την Πόλη, αλλά και σε πολλές ξεχωριστές ταβέρνες. Όπως είδαμε και στην ταινία με τίτλο «Πολίτικη Κουζίνα» του Τάσου Μπουλμέτη με αυτόν τον τομέα ασχολούνται κυρίως οι γυναίκες στο σπίτι, αλλά είναι πολύ συνηθισμένο φαινόμενο οι άνδρες να έχουν άποψη και η συμμετοχή τους στην παρασκευή ειδικών συνταγών να θεωρείται απαραίτητη. Σε μεγάλα οικογενειακά τραπέζια είναι πολλά τα πιάτα με κύριο και καθοριστικό συστατικό τα μπαχάρια, με τα οποία ο νοικοκύρης δίνει ζωή στο πιάτο και περηφανεύεται για την συγκεκριμένη μαγειρική του ικανότητα το να συνδυάζει δηλαδή το κατάλληλο μπαχαρικό με το κατάλληλο φαγητό. Γενικά, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι χρειάστηκαν χιλιετίες, για να διαμορφωθούν οι διάφορες τάσεις στις διαφορετικές συνήθειες των κατοίκων του Ελλαδικού χώρου και πραγματικά μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένο διατροφικό ιδίωμα στην Πολίτικη κουζίνα που να χαρακτηρίζει μόνο την Κωνσταντινούπολη αλλά και τους διάφορους εγκατεστημένους αστούς από πολλές εθνότητες της Άπω Ανατολής.

3.Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ

Είναι πρωινό ενός γλυκού Φθινοπώρου του 2012 , και περπατώντας στα σοκάκια της Πόλης κανείς νιώθει την έλξη της απρόβλεπτα απειλητική. Τόπος πανέμορφος , προικισμένος εξαιρετικά από την φύση . Η αύρα της θάλασσας του Μαρμαρά ή Προποντίδας , αγγίζει απαλά τους πελάτες του εστιατορίου Eminonou . Η όσφρηση τους μέσα από τα ακούσματα και τις αναφορές , αισθάνεται μπαχάρι , κανέλα και σεμπετιά. Πολίτικη κουζίνα! Το είναι ένα από πιο φημισμένα εστιατόρια της Πόλης. Οι πελάτες του έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν την μεγαλοπρέπεια του Μπλέ Τζαμιού όσο απολαμβάνουν τις γεύσεις που προκύπτουν από την συνάντηση της ελληνικής με την τούρκικη κουζίνα . Ιδιοκτήτης αυτού του περίφημου εστιατορίου είναι ο πλούσιος επιχειρηματίας και πρώην σεφ Φιρούζ. Για να είναι καλή η ποιότητα του φαγητού έπρεπε να επιλέξει και να έναν γνώστη και λάτρη της ελληνικής κουζίνας . Μετά από έρευνα κατέληξε στον επιτυχημένο Έλληνα μάγειρα Σάββα. Αυτός καταγόταν από την Χίο και ασχολήθηκε με την μαγειρική από πολύ μικρή ηλικία , επηρεασμένος από την μητέρα του που ήταν κι αυτή σεφ . Παράλληλα συνεργαζόταν και με έναν Τούρκο μάγειρα τον Αλί . Σπεσιαλιτέ του μαγαζιού ήταν το γλυκό «Βαρβάρα» ή «Ασουρές» που αποτελεί ένα μίγμα σπόρων , σιταριού και ξηρών καρπών

Κάθε βράδυ στο μαγαζί χορεύτριες Οριενταλ μάγευαν τους πελάτες με τις απότομες αισθησιακές κινήσεις γοφών και του στήθους . Παρ'όλο που οι θαμώνες έμπαιναν στον πειρασμό να χορέψουν μαζί με τις μαγευτικές χορεύτριες βάσει του ισλαμικού νόμου απαγορεύονταν να χορεύουν τα δυο φύλα μαζί. Η ατμόσφαιρα ήταν γεμάτη καπνούς και αρώματα από τους ναργιλέδες που χρησιμοποιούνταν τόσο από τους πελάτες όσο και για να διακοσμούν το χώρο. Ο Φιρούζ λάτρης της Τουρκάλας ζωγράφου Φαχρεζινσά Σεϊντ είχε διακοσμήσει το χώρο με έργα της , τα οποία ήταν επηρεασμένα από Ισλαμικά και Βυζαντινά στοιχεία . Επίσης είχε κρεμασμένα στους τοίχους όπως κάθε παραδοσιακό μαγαζί τα «χαλιά Hollbein», τα οποία είχαν παραχθεί στην Ανατολή και την Ευρώπη το 1600.

Από την άλλη πλευρά οσον αφορά την οικογενειακή του κατάσταση ο Φιρούζ , ήταν αρκετά χρόνια παντρεμένος και είχε μια κόρη , την Αισέ, η οποία ήταν περιορισμένη στους θρησκευτικούς κανόνες που της επέβαλε ο πατέρας της . Για παράδειγμα ήταν υποχρεωμένη να φοράει πάντα φερετζέ καλύπτοντας όλο το πρόσωπο εκτός από τα

μάτια. Γι' αυτό το λόγο κάθε φορά που πήγαινε στο εστιατόριο ένωθε ζήλια στην θέα των αισθησιακών χορευτριών Οριεντάλ.

. Η Αισε φιλοδοξούσε να γίνει φωτογράφος και πήγε στην κουζίνα για να αποθανατίσει στιγμές των υπαλλήλων εν ώρα εργασίας . Για να μπει στην κουζίνα έπρεπε να βγάλει τον φερετζέ και να βάλει την στολή που φορούσαν και οι υπάλληλοι. Έτσι παρ' όλες τις αντιστάσεις του πατέρα της μπήκε στην κουζίνα. Εκεί έγινε η μοιραία συνάντηση με τον Σάββα . Μέσα στο χάος της κουζίνας τα βλέμματα τους συναντήθηκαν. Η Αισε για να τον προσεγγίσει τον πλησίασε και άρχισε να φωτογραφίζει το φαγητό που ετοίμαζε . Εκείνος άρχισε να της διηγείται την ιδιαίτερη ιστορία αυτού του πιάτου. Σύμφωνα με την ιστορία «ιμαμ μπαιλντι» σημαίνει «ο ιμάμης λιποθύμησε» επειδή βάσει του μύθου ένας ιμάμης που το δοκίμασε για πρώτη φορά έχασε τις αισθήσεις του. Η Αισέ βλέποντας το πάθος του για την μαγειρική ένωσε την ανάγκη να μοιραστεί και το δικό της πάθος . Το μεγάλο ενδιαφέρον της για τον κινηματογράφο υπήρξε η αφορμή για την επόμενη συνάντησή τους . Εκείνη την περίοδο έκανε πρεμιέρα η «Πολίτικη Κουζίνα» μια ταινία που παρουσίαζε τον έρωτα ενός Έλληνα και μιας Τουρκάλας που τους ένωσε από μικρή ηλικία η αγάπη τους για τα μπαχαρικά και την Κωνσταντινοπολίτικη κουζίνα . Ο κύριος λόγος που η Αισέ λάτρευε αυτήν την ταινία ήταν πως έδειχνε πόσο κοντά είναι τελικά οι δυο αυτοί λαοί...

4.ΤΑ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΟΤΑΝΑ

Αρώματα που γαληνεύουν... Μπαχαρικά που σε ταξιδεύουν στα φημισμένα παζάρια της Ασίας και της Ανατολής . Βότανα με θεραπευτικές ιδιότητες και ακόμη μυστικά,

που κρύβουν τα φυτά στους ιστούς και στα πέταλα των ανθών τους , στους καρπούς και τους σπόρους.

Κανέλλα: Προέρχεται από τη φλούδα του δέντρου κιννάμωνον. Χρησιμοποιείται σε γλυκά και φαγητά . Θεραπεύει τη σεξουαλική ανικανότητα. Ανακουφίζει τη ναυτία , τον εμμετό , την διάρροια . Προσδίδει άρωμα και γεύση σε ποτά , γλυκά καφέδες και παγωτά .

Γαρούφαλλο: Χρησιμοποιείται σε γλυκά , κοκκινιστά κρέατα , σάλτσες και σαλάτες.

Μαϊντανός: Προσφέρει γεύση και άρωμα σε όλα τα φαγητά. Έχει αντιοξειδωτικές ιδιότητες.

Βανίλια: Απαραίτητη στα γλυκίσματα και σε αφεψίματα. Τονώνει το νευρικό σύστημα και βοηθάει στην πέψη. Στα πολιτικά ζαχαροπλαστεία έκαιγαν βανίλια με βούτυρο και ζάχαρη για να αναστατώνουν τις γειτονιές και να προσελκύουν πελάτες .

Μοσχοκάρυδο: Νοστιμίζει γλυκά , κρέατα και σάλτσες . Η γεύση του είναι πολύ έντονη και σε μεγάλη ποσότητα γίνεται τοξικό.

Πιπέρια: Μαύρα, κόκκινα, πράσινα, ροζέ, καφέ δίνουν υπέροχη γεύση στο φαγητό, ανοίγουν την όρεξη και βοηθούν στην πέψη. Θεωρούνται ισχυρό φάρμακο κατά των βακτηριδίων, ενώ συμβάλλουν στη συντήρηση των τροφίμων.

Μπούκοβο: (σπόροι καυτερής πιπεριάς) Χρησιμοποιείται σε σάλτσες, στην Παρασκευή αλλαντικών και στις σούπες.

Πιπερόριζα: Η πιπερόριζα ή τζίντζερ χρησιμοποιείται σε γλυκά και σάλτσες ως φρέσκια ρίζα σε μορφή σκόνης ή σιροπιού, σε εξωτικά φαγητά ή κοκτέιλ. Στην Τουρκία μ' αυτήν αρωματίζουν το σαλέπι.

Μπαγάρι: Έχει δυνατή γεύση . Θυμίζει συνδυασμό κανέλλας και γαρούφαλλου. Ταιριάζει πολύ στο κρέας και έχει πολλά αντιοξειδωτικά στοιχεία .

Κάρδαμο: Χρησιμοποιείται κυρίως σε σάλτσες και λαχανικά, ανοίγει την όρεξη , καταπολεμά την δυσπεψία , καθαρίζει το αίμα και το συκώτι.

Σαφράνι ή Κρόκος: Έχει χρώμα χρυσαφί και αρωματίζει, με αυτό βάφεται το πλάφι και πολλά ποτά και γλυκά . Έχει αφροδισιακές ιδιότητες και επιδρά αποτοξινωτικά στον οργανισμό. Πίνεται και ως ρόφημα.

Μαστίχα: Δίνει ιδιαίτερο άρωμα και γεύση στα γλυκίσματα , στο κρασί , στο ρακί , στο πόσιμο νερό , στα φαγητά , στα παξιμάδια και στο ψωμί. Είναι φάρμακο για το

στομάχι αλλά και διεγερτικό. Διακρίνεται για την ισχυρή και αντιφλεγμονώδη δράση της λόγω του ελεανολικού και ολεανολικού οξέος . Δρά επουλωτικά σε φλεγμονές από περιοδοντίτιδες , γαστρίτιδες αιμορροΐδες και ανακουφίζει από συμπτώματα όπως η δυσπεψία ή ο τυμπανισμός.

Γλυκάνισος: Αρωματίζει σάλτσες, ζυμαρικά, το ρύζι, το αυγό, κουλουράκια και μπισκότα. Βοηθά πολύ στη χώνεψη και ως αφέψημα καταπραΰνει τους κωλικούς των μωρών.

Δάφνη: Φύλλο του γνωστού δέντρου χρησιμοποιείται στη μαγειρική, τα κρέατα, τα ψάρια και τη φακή. Στη Πόλη βάζουν δάφνη μέσα σε βάζα με ζάχαρη την αρωματίζουν και στη συνέχεια με αυτήν αρωματίζουν τα γλυκά που παρασκευάζουν. Έχει και χρήση αιθέριου ελαίου, δυναμώνει και σκουραίνει τα μαλλιά.

Δεντρολίβανο ή Ρόζμαρι: Έντονα αρωματικό φυτό, είναι συστατικό πολλών συνταγών της μαγειρικής αλλά σε μεγάλες ποσότητες είναι τοξικό. Βοηθά στην καταπολέμηση της τριχόπτωσης.

Βασιλικός: Αρωματίζει σάλτσες και τον κιμά, έχει θεραπευτικές ιδιότητες, βελτιώνει την κυκλοφορία του αίματος και την μνήμη. Χρησιμοποιείται ως καλλυντικό και στο μπάνιο λειτουργεί ως χαλαρωτικό.

Λύσμος: Αρωματίζει τα φαγητά. Είναι τονωτικό ρόφημα, χωνευτικό και σπασμολυτικό. Βοηθά στην καταπολέμηση της ημικρανίας, της ρινοφαρυγγίτιδας και της ουλίτιδας. Χρησιμοποιείται στην ζαχαροπλαστική, στη σαπωνοποιία και στην αρωματοποιία.

Ανηθος: Εξαιρετικό αρωματικό για πάρα πολλά φαγητά ως αφέψημα ανακουφίζει τις στομαχικές διαταραχές.

Πάπρικα: Βγαίνει από γλυκές κόκκινες πιπεριές, έχει αρωματική γεύση που είναι ελάχιστα πικρή. Χρησιμοποιείται στο κρέας, τα ψάρια, τις γλυκοπατάτες, το ρύζι και τις κρέμες.

Ρίγανη: Καρύκευμα για το κρέας, το ψάρι, τα λαχανικά. Δρα κατά του άσματος, της δυσμηνόρροιας και της διάρροιας. Χρησιμοποιείται στην καταπολέμηση των ρευματισμών και ως αφροδισιακό. Στην Πόλη οι γυναίκες συνηθίζουν να ρίχνουν μια χούφτα στο μπάνιο γιατί αυξάνει την ερωτική διάθεση.

Σκόρδο: Χρησιμοποιείται φρέσκο ή αποξηραμένο, δίνει ωραία γεύση και έχει αντιοξειδωτικές ιδιότητες, καθώς βοηθά στην αντιμετώπιση της υπέρτασης.

Μαγλέπι: Από κουκούτσι αγριοκερασιάς χρησιμοποιείται ως αρωματικό για κουλούρια ενώ έχει αποχρεμπτικές ιδιότητες.

Κόλιανδρος: Έχει έντονη γεύση, ηπιότερη όταν είναι ξερός σε μορφή σπόρων. Βοηθάει στο πεπτικό σύστημα, αρωματίζει φαγητά, σαλάτες και απαλλάσσει από τυμπανισμό. Στην Ανατολή χρησιμοποιείται εδώ και 3.000 χρόνια. Βασικό συστατικό στην παραγωγή αρωμάτων, παρασκευασμάτων μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής, καλλυντικών και ερωτικών φίλτρων. Σύμφωνα με την κινέζικη παράδοση ο κόλιανδρος εξασφαλίζει αθανασία της ψυχής.

Κύμινο: Δυνατό , βαρύ άρωμα και έντονη γεύση . Χρησιμοποιείται ως μυρωδικό σε κρέατα , όσπρια , τυριά και το ψωμί. Ως αφέψημα τονώνει την καρδιά και μειώνει την ταχυπαλμία . Δρά σπασμολυτικά σε ισχυρούς πόνους (κωλικούς, γυναικολογικούς κ.α.) , συνιστάται για την αντιμετώπιση της ανορεξίας , της δυσπεψίας και διευκολύνει την γαλακτορροια των μητέρων κατά τον θηλασμό .

Θυμάρι: Αρωματίζει το λικέρ βενεδικτίνη . Χρησιμοποιείται στα ψάρια και τα κρεατικά , σε σάλτσες και τυριά . Προσδίδει γεύση και άρωμα στο λάδι και σε πολλά φαγητά και μαρινάδες. Έχει ισχυρή αντιμικροβιακή και αντισηπτική δράση που οφείλεται στη θυμόλη. Τονώνει το ανοσοποιητικό , είναι αποχρεμπτικό , μαλακώνει τον βήχα και την βρογχίτιδα . Αποτελεσματικό σε γρίπη , δυσπεψία , διάρροια αλλά και πονόδοντο . Ανακουφίζει μυικούς και ρευματικούς πόνους και συνιστάται ως αγχολυτικό.

Κάρυ(ή κουρκούμας ή κιτρινόριζα): Λειτουργεί ως αντιγηραντικό του εγκεφάλου.

Μαγειρεύεται πάντα με λάδι ή λίπος για να αποκτήσει περισσότερο άρωμα και αρωματίζονται με αυτό κρέατα , λαχανικά , ρύζι και αβγά . Ένα συστατικό του η αντιοξειδωτική κουρκουμίνη εκτιμάται ότι έχει αντικαρκινικές ιδιότητες (προληπτικά). Ενισχύει την πεπτική λειτουργία και τον μεταβολισμό. Μικρή ποσότητα ανακουφίζει τον βήχα . Υποβοηθεί την παραγωγή ινσουλίνης και συνιστάται σε άτομα με ήπιας μορφής διαβήτη . Είναι αντισηπτικό , αιμοστατικό και ανακουφίζει από αλλεργίες .

5. ΠΗΓΕΣ

1. <http://gastronomion.blogspot.gr> 19/3/13
2. <http://www.nline.gr/194/> 19/3/13
3. <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=184085> 19/3/13

ΖΑΝΝΕΙΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ **ΕΡΓΑΣΙΑ** **“ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ”**

ΟΜΑΔΑ

"ΤΣΙΦΤΕΤΕΛΙ ΤΟΥΡΚΙΚΟ"

Μια εργασία των:
ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΑ ΑΡΟΥΚΑΤΟΥ
ΜΥΡΤΩ ΓΑΛΑΚΑΤΟΥ

ΜΑΡΙΑ-ΜΙΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΦΟΙΒΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ
ΚΡΙΣΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ερώτημα:

Τι, πως, που, από ποιους, και γιατί;

-Συνάντηση δύο πολιτισμών και θρησκεία στην Κωνσταντινούπολη.

Η εργασία αυτή έγινε για το δεύτερο τετράμηνο, πάνω στο μάθημα της διερευνητικής εργασίας(project). Στην εργασία αυτή ασχοληθήκαμε για το πώς φαίνεται η σχέση των ομογενών Ελλήνων και των Τούρκων μέσα από τις ταινίες: "Πολίτικη Κουζίνα" και "Φθινοπωρινός Πόνος". Σκοπός ήταν να δούμε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται αυτή η σχέση μέσα από μία ταινία τουρκικής και μία ελληνικής παραγωγής. Κύριο μέρος της εργασίας αποτέλεσε η συνάντηση της ομάδας για να παρακολουθήσουμε όλοι μαζί τις ταινίες, να συγκεντρώσουμε τα στοιχεία που μας κίνησαν το ενδιαφέρον, να συζητήσουμε τα θέματα που μας προβλημάτισαν και να τα καταγράψουμε.

Μερικές από τις δυσκολίες που συναντήσαμε ήταν αρχικά η εύρεση της κατάλληλης ταινίας που θα μας προσέφερε τις πληροφορίες που αναζητούμε, ώστε να τα συγκρίνουμε με την γνωστή μας ταινία "Πολίτικη Κουζίνα". Αφού επιλέξαμε την

ταινία με την οποία ασχοληθήκαμε μας ήταν ιδιαίτερα δύσκολο να την αγοράσουμε ή να την νοικιάσουμε για να την παρακολουθήσουμε. Ευτυχώς όμως καταφέραμε να την βρούμε. Η μεγαλύτερη ,όμως, πρόκληση ήταν το ότι δεν μπορούσε το κάθε μέλος της ομάδας να αναλάβει μία αυτόνομη θεματική ενότητα. Αντίθετα, καλεστήκαμε να συνεργαστούμε ώστε να συγκροτήσουμε μία ενιαία εργασία. Παρ' όλα αυτά, είναι κοινώς αποδεκτό από όλη την ομάδα ότι οι δύο ταινίες προσέφεραν όχι μόνο την ευκαιρία για μία εργασία, αλλά και την αφορμή για κοινωνική, πολιτική και εθνική ευαισθητοποίηση και πάνω απ' όλα ενοποίηση της ομάδας.

Πιο συγκεκριμένα, αναφερόμενοι στη συνάντηση των δύο πολιτισμών Κωνσταντινούπολης και Ελλάδας, το ερευνητικό μας ερώτημα είναι "Πώς φαίνεται η σχέση των ομογενών Ελλήνων και των Τούρκων μέσα από τις ταινίες "Πολίτικη κουζίνα" και "Φθινοπωρινός πόνος".

Λίγα λόγια...

Τούρκικος κινηματογράφος

Η ιστορία του τουρκικού κινηματογράφου ξεκινά το 1914 με το ντοκιμαντέρ *Ayastefanos'daki Rus Abidesinin Yikilisi* του έφεδρου αξιωματικού Fuat Uzkinay. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1940 υπάρχει μια συνεχής κινηματογραφική παραγωγή, από αμφίβολης ποιότητας Remakes αμερικανικών επιτυχιών (κυρίως κωμωδιών και μελοδραμάτων), έως ταινιών καλλιτεχνικής αξίας.

Κατά τη δεκαετία του 1970, η Τουρκία ανήκε κατά καιρούς στις τρεις μεγαλύτερες χώρες παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών.

Τα τελευταία χρόνια, ο τουρκικός κινηματογράφος αντιδρά στην κρίση που αντιμετωπίζει λόγω της τηλεόρασης, με την αναπαραγωγή μεγάλων εισπρακτικών επιτυχιών (όπως π.χ. η «τουρκική» εκδοχή του Μπάτμαν), που βρίσκουν θεατές και στην Ευρώπη, όπου υπάρχουν τούρκοι μετανάστες. Παράλληλα όμως, υπάρχει και μια αρκετά μεγάλη ανεξάρτητη παραγωγή που προσφέρει κάτι διαφορετικό σε πολλούς θεατές και τουρκικά φιλμ επιτυχημένων σκηνοθετών προβάλλονται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

Ο σύγχρονος τούρκικος κινηματογράφος, ειδικά ο ανεξάρτητος, έχει πολλές επιτυχίες (που είναι συχνά συμπαραγωγές, κυρίως με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης), τόσο στην Τουρκία όσο και στο εξωτερικό, και έχει αναδείξει σκηνοθέτες που έχουν διακριθεί σε πολλά φεστιβάλ σε όλο τον κόσμο.

Η θεματική που κυριαρχεί είναι η πρόσφατη ιστορία της Τουρκίας και ειδικά η περίοδος της χούντας, ενώ από το 2000 και μετά αρκετά φιλμ ασχολούνται με

υπαρξιακά προβλήματα και αναπτύσσεται ένα κινηματογραφικό στίλ που θυμίζει το γαλλικό, αλλά –κάποιες φορές- και τον ανεξάρτητο αμερικανικό κινηματογράφο. Με μεγαλύτερη ελευθερία και τόλμη οι Τούρκοι σκηνοθέτες αναζητούν τα θέματά τους σε ιστορίες απλών ανθρώπων χωρίς να εγκαταλείπουν και την πολιτική διάσταση. Επίσης, τα τελευταία χρόνια ασχολούνται και με την ιστορία της Τουρκίας σε σχέση με το ελληνικό στοιχείο που ζούσε ή ζει στη χώρα.

Οι περισσότερες από αυτές τις ταινίες έχουν μεγαλύτερη εισπρακτική επιτυχία εκτός Τουρκίας, γεγονός που οφείλεται στα προβλήματα που από παλιά αντιμετωπίζει ο τουρκικός κινηματογράφος, όπως αυτά της έλλειψης κρατικών επιχορηγήσεων και της έντονης παρουσίας της λογοκρισίας.

Ανάμεσα σε πολλούς, οι σημαντικότεροι Τούρκοι σκηνοθέτες είναι οι παρακάτω:

Φατίχ Ακίν

Σερίφ Γκιορέν

Γιλμάζ Γκιουνέι

Γεσίμ Ουστάογλου

Τομρίς Γκιριτλίογλου. Ο τελευταίος γεννήθηκε το 1957 στα Κόνια (Ικόνιο) της Μικράς Ασίας. Αποφοίτησε από το τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Χασετέπ. Έχει σκηνοθετήσει τις ταινίες μεγάλου μήκους: "Kantodan Tangoya " (1989, βραβείο Fipresci καλύτερης πρώτης ταινίας), "Suyun Ote Yani" (1991, βραβείο σκηνοθεσίας Φεστιβάλ Ιστανμπούλ), "Yaz Yagmuru" (1993), "Adim" (1995, βραβείο σκηνοθεσίας Φεστιβάλ Ιστανμπούλ), "Kordugum" (1997), "Salkim Hanimin Taneleri" (1999, Βραβείο καλύτερης ταινίας Φεστιβάλ Αντάλιας) και "Guz Sancisi" ("Πληγές του φθινοπώρου", 2008)

“Φθινοπωρινός Πόνος” (τίτλος στα τουρκικά: “Güz Sancisi”)

Μια ερωτική ιστορία ανάμεσα σε μια Ελληνίδα κι έναν Τούρκο με φόντο την Κωνσταντινούπολη των Σεπτεμβριανών, που προκάλεσε αίσθηση όταν προβλήθηκε στις ελληνικές και τουρκικές αίθουσες, με σενάριο βασισμένο στο βιβλίο του τούρκου συγγραφέα Γιλμάζ Καράκογιουνλου (*Yilmaz Karakoyunlu*). Ο συγγραφέας γεννήθηκε το 1936 στην Κωνσταντινούπολη. Το βιβλίο του “*Φθινοπωρινός Πόνος*” πήρε το Α’ βραβείο της Ένωσης Τούρκων Συγγραφέων το 1992 και κυκλοφόρησε το 1998 στην Ελλάδα από τις Εκδόσεις Τσουκάτου (σε μετάφραση *Λιάνας Μυστακίδου*). Το στόρυ : “η ταινία εστιάζει στον έρωτα του Μπαχτσέ για την Έλενα, μια πόρνη Ρωμιά η οποία ζει με την παραμάνα της στο Πέρα. Τα βράδια ο Μπαχτσέ την παρακολουθεί από το παράθυρό του. Είναι εθνικιστής και ετοιμάζεται να παντρευτεί την κόρη του προέδρου της κοινότητας «η Κύπρος είναι τουρκική». Ο Μπαχτσέ επικρίνει τον καλύτερο φίλο του Σουάτ, ο οποίος είναι αριστερός και βλέπει από άλλη σκοπιά το Κυπριακό. Ετοιμάζει ακόμη και τη λίστα με τους αριστερούς της Νομικής Σχολής, στην οποία φοιτά όπως ακριβώς του ζήτησε ο μέλλον πεθερός του. Αποφεύγει να εντάξει το όνομα του καλύτερου φίλου του, αλλά όταν ο μέλλον πεθερός του το προσθέτει στη λίστα ο Μπαχτσέ δεν βγάζει άχνα. Η σύγκρουση με τον εαυτό του αρχίζει, όταν βλέπει τον Σουάτ να ξυλοκοπείται μέχρι θανάτου από τους γνωστούς-αγνώστους μπροστά στα μάτια του. Ούτε και τότε, όμως, αντιδρά.

Δεν καταφέρνει να αντιδράσει ούτε και όταν μια ομάδα εθνικιστών διαδηλωτών επιτίθεται στην αγαπημένη του Έλενα. Ο έρωτάς τους κορυφώνεται την ημέρα των μεγάλων λεηλασιών. Εκείνη τη μέρα ο Μπαχτσέ επιτέλους αναλαμβάνει δράση. Τα βάζει με τους λαφυραγωγούς φίλους του. Είναι όμως πια πολύ αργά“.

Περνάμε στον ελληνικό κινηματογράφο.

«Πολιτική Κουζίνα»: Τάσος Μπουλμέτης, 2003.

Η ταινία είναι μια αναδρομή στο παρελθόν, στα παιδικά χρόνια του ήρωα στην Κωνσταντινούπολη. Αφορμή της αναδρομής αυτής είναι η επικείμενη επίσκεψη του παππού του από την Πόλη στην Αθήνα, τον οποίο αγαπούσε πολύ και έχει να τον δει από την ηλικία των επτά ετών. Το ταξίδι αυτό στο παρελθόν του θυμίζει και τη δεύτερη αγάπη του, την παιδική του φίλη, που του χόρευε ανατολίτικους χορούς. Η

πολιτική όμως της εποχής εκείνης (1965) επέβαλε την απομάκρυνση από τα αγαπημένα του πρόσωπα, τη νοσταλγική ανάμνηση της μυρωδιάς, της γεύσης και γενικά της γλύκας της Κωνσταντινούπολης.

Γιατί άρεσε σε τόσο διαφορετικούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, αφού το θέμα της ήταν, κατά κάποιο τρόπο, ελληνικού, ίσως και τουρκικού ενδιαφέροντος;
(*Η «Πολίτικη Κουζίνα» του Τάσου Μπουλμέτη από συνέντευξη*)

«Η ταινία άρεσε στον κόσμο, όχι μόνο επειδή μιλούσε για τις σχέσεις της Πόλης με τους Έλληνες ή για τις σχέσεις των Ελλήνων με τους Τούρκους, ούτε επειδή μιλούσε για τη δικιά μου βιωματική σχέση με την Πόλη. Νομίζω ότι ήταν ο αφηγηματικός χειρισμός που έκανε τον κόσμο να την αγαπήσει και στο εξωτερικό. Στην Κορσική θυμάμαι ότι μόλις τελείωσε η προβολή, βγήκε μια κυρία κορσικανή με δάκρυα στα μάτια, και το πρώτο πράγμα που μου είπε ήταν: «Υστερα από αυτό τι θα κάνεις»; Πώς μπορεί να είναι συναισθηματικά φορτισμένη μια Κορσικανή για το πρόβλημα των Ελλήνων με τους Τούρκους; Άρα, δεν είναι αυτός ο λόγος που της προκάλεσε συγκίνηση. Βεβαίως, βασικό θέμα της ταινίας είναι η μετακίνηση ανθρώπων, οι απελάσεις, η μετανάστευση, η βίαιη μετανάστευση, και αυτή η κατάσταση αγγίζει πάρα πολλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο».

Λίγα λόγια για τον Τάσο Μπουλμέτη...

γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1957 και ήρθε στην Ελλάδα το 1964. Σπούδασε Φυσική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και σκηνοθεσία και παραγωγή Κινηματογράφου και Τηλεόρασης στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες, (UCLA) με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση. Εργάστηκε ακαδημαϊκά σαν βοηθός καθηγητού στο ίδιο Πανεπιστήμιο και μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα εργάστηκε σαν ελεύθερος σκηνοθέτης-παραγωγός σε τηλεοπτικές εκπομπές στα κρατικά κανάλια.

Είναι συμπαραγωγός σεναριογράφος και σκηνοθέτης της μεγάλου μήκους ταινίας "ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΟΝΕΙΡΩΝ" η οποία απέσπασε συνολικά 8 βραβεία στην Ελλάδα και το Χρυσό βραβείο ταινιών του Φανταστικού Κινηματογράφου στο Φεστιβάλ του Χιούστον. Από το 1988 σκηνοθετεί διαφημιστικές ταινίες για την Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει ειδικευση στα ειδικά εφέ και σύνθεση και επεξεργασία στην ηλεκτρονική και τρισδιάστατη εικόνα. Η "ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ" είναι η δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του, μια παραγωγή της Village Roadshow Productions σε συμπαραγωγή με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου.

- Άλλη ταινία σχετική με το περιεχόμενο της εργασίας είναι η «**Αλέξανδρος και Αϊσέ**» του Δημήτρης Κολλάτος, 2001.

Η ταινία εξιστορεί τις δοκιμασίες δύο νέων ανθρώπων που έχουν διαφορετική θρησκεία. Και επειδή ο ρατσισμός δεν εκφράζεται μόνο σε φυλετικές διακρίσεις,

αλλά και σε θρησκευτικές και σε πολλές άλλες, οι δύο νέοι δέχονται πιέσεις, εκβιασμούς και απειλές, ο ένας από την οικογένεια του άλλου. Ο νεαρός χριστιανός και η Μουσουλμάννα αγαπημένη του θέλουν να ζήσουν μαζί, διατηρώντας ο καθένας τη θρησκεία του. Το κοινωνικό και οικογενειακό τους περιβάλλον όμως αντιδρά βίαια, υποστηρίζοντας το καθένα τη δική του πίστη.

Πηγή έμπνευσης των ταινιών...

Το ανθελληνικό πογκρόμ της 6^{ης} - 7^{ης} Σεπτεμβρίου 1955

Μόλις δόθηκε το σύνθημα, ο μαινόμενος τουρκικός όχλος ξεχύθηκε στους δρόμους της Πόλης και άρχισε να λεηλατεί κάθε τι το ελληνικό. Ασφαλώς, όμως, οι ‘αγανακτισμένοι’ Τούρκοι πολίτες δεν έδρασαν αυθόρμητα. Το σχέδιο είχε σχεδιαστεί προσεκτικότερα και με απόλυτη μυστικότητα. Είναι χαρακτηριστικό το ότι, ενώ πολλοί απλοί Τούρκοι ασφαλώς δεν ενέκριναν τα όσα διεπράχθησαν εναντίον των Ελλήνων, εν τούτοις, ουδείς Τούρκος πρόδωσε λεπτομέρειες του σχεδίου σε Ρωμιό φίλο του, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, όπου γενικώς και αορίστως ανέφεραν για «κάτι άσχημο που επρόκειτο να συμβεί εκείνες τις ημέρες».

Το σχέδιο είχε αρτιότητα οργανωθεί, αφού μέρες ή και εβδομάδες πριν στρατολογήθηκαν άτομα από την Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη – εκτός των Κωνσταντινουπολιτών Τούρκων, μεταφέρθηκαν με σιδηροδρόμους, ταξί, λεωφορεία και πλοία, εφοδιάστηκαν με ρόπαλα, αξίνες, λοστούς, βενζίνη, δυναμίτιδα, ενώ παρεσχέθη στους επίδοξους ταραχοποιούς τροφή και κατάλυμα για μία ή δύο ημέρες. Ακόμη συντάχθηκαν οι κατάλογοι των επικείμενων στόχων σε κάθε συνοικία και σηματοδεύτηκαν την κατάλληλη στιγμή τα ελληνικά κτήρια. Τέλος, εκπαιδεύτηκαν οι αστυνομικοί και στρατιώτες με πολιτικά που θα ελάμβαναν μέρος στη λεηλασία και θα κατηύθυναν το πλήθος, ενώ αργότερα θα έπαιζαν τον ρόλο των ειρηνοποιών.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της 12 Αυγούστου 2008 της εφημερίδας Ραντικάλ, τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στις 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης είχαν οργανωθεί από το Γραφείο Ειδικού Πολέμου (Özel Harp Dairesi), το οποίο αποτελούσε τον μηχανισμό, που είχε στηθεί από το ΝΑΤΟ για την αποτροπή του κομμουνιστικού κινδύνου.

Οι πρώτες συγκεντρώσεις και ομιλίες ξεκίνησαν κατά τις 4:30 το απόγευμα, ενώ οι πρώτες ταραχές πρέπει να ξεκίνησαν γύρω στις 5:30. Φυσικά, η ώρα ενάρξεως των τουρκικών επιθέσεων εποίκιλλε από συνοικία σε συνοικία. Επιθέσεις εναντίον των Ελλήνων και των περιουσιών τους έλαβαν χώρα και στην ευρωπαϊκή και στην ασιατική πλευρά της Κωνσταντινούπολης, αλλά και στις νήσους Χάλκη και Πρίγκηπο, από Τούρκους που μεταφέρθηκαν εκεί με πλοία.

Με στρατιωτική πειθαρχία κινούμενος ο τουρκικός όχλος, ο οποίος ανερχόταν σε δεκάδες χιλιάδες άτομα, κινήθηκε κατά παντός του ελληνικού. Μέσα σε εννέα

περίπου ώρες (διότι σε πολλά σημεία οι βανδαλισμοί συνεχίστηκαν και μετά την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου μετά τα μεσάνυχτα) καταστράφηκαν ολοσχερώς 1004 σπίτια, ενώ άλλα περίπου 2500 υπέστησαν εκτεταμένες ζημιές. Καταστράφηκαν επίσης 4348 καταστήματα, 27 φαρμακεία, 26 σχολεία, 5 πολιτιστικοί σύλλογοι, οι εγκαταστάσεις 3 εφημερίδων, 12 ξενοδοχεία, 11 κλινικές, 21 εργοστάσια, 110 ζαχαροπλαστεία και εστιατόρια, 73 εκκλησίες, ενώ συλήθηκαν πάρα πολλοί τάφοι σε 2 κοιμητήρια, καθώς και οι τάφοι των πατριαρχών στην Μονή Βαλουκλή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι επίθεση δέχτηκαν και ένας μικρός αριθμός αρμενικών και εβραϊκών περιουσιών, ορισμένες αρμενικές εκκλησίες και μια εβραϊκή συναγωγή.

Τουλάχιστον 30 Έλληνες σκοτώθηκαν και εκατοντάδες άλλοι κακοποιήθηκαν βάνουσα. Σε δύο περίπου χιλιάδες υπολογίζονται από τους κύκλους της ομογένειας οι βιασμοί, αν και επισήμως καταγγέλλθηκαν μόνο 200, για ευνόητους λόγους.

Ιδιαίτερο μίσος επεδείχθη κατά των ιερωμένων, αφού πολλοί απ' αυτούς ξυλοκοπήθηκαν αγριότατα, άλλοι γυμνώθηκαν και διαπομπεύθηκαν, εξαναγκαζόμενοι να φωνάζουν: «Η Κύπρος είναι τουρκική», ενώ υπάρχουν μαρτυρίες ότι σε κάποιο ιεροδιάκονο έγινε αναγκαστική περιτομή. Ο Επίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος και ο ηλικιωμένος μοναχός Χρυσανθος Μαντάς ξυλοκοπήθηκαν μέχρι θανάτου, ενώ ο Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως Γεννάδιος παρεφρόνησε από τους ξυλοδαρμούς και ύστερα από λίγο χρόνο απεβίωσε.

Σύγκριση ταινιών και συμπεράσματα...

Ξεκινήσαμε λοιπόν να συγκρίνουμε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται στις δυο ταινίες οι διωγμοί των Ελλήνων. Αρχικά και στις δύο οι Έλληνες προβάλλονται οικονομικά ανεξάρτητοι και έχοντας αποκατασταθεί επαγγελματικά.

Χαρακτηριστικά εμφανίζονται ως ιδιοκτήτες καταστημάτων των οποίων οι ζωές κυλούν εξίσου ομαλά με των ομογενών Τούρκων. Ωστόσο αναζητώντας τις διαφορές των ταινιών αρχικά διαπιστώσαμε ότι σε αντίθεση με τον <Φθινοπωρινό Πόνο> όπου αναγκάστηκαν να φύγουν οι Έλληνες κάτω από αντίξοες συνθήκες αφού τους λεηλατούσαν τα σπίτια, τους κατέστρεφαν τα μαγαζιά και τους πετούσαν τα προσωπικά τους αντικείμενα στους δρόμους η <Πολίτικη Κουζίνα> τους παρουσιάζει να δέχονται κάτι σαν ψυχολογικό καταναγκασμό αφού υπόκεινταν στο δίλημμα ή να αλλαξοπιστήσουν ή να φύγουν. Σ' αυτό το σημείο θα ήταν γόνιμο να επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στο γεγονός ότι ο «Φθινοπωρινός Πόνος» περιγράφει τα γεγονότα του 1955 με την οργανωμένη βίαιη επίθεση των Τούρκων η οποία έμεινε στην ιστορία με την ονομασία «**Σεπτεμβριανά**» ενώ η «Πολίτικη Κουζίνα» αναφέρεται στο 1962 όπου επτά χρόνια μετά από τα Σεπτεμβριανά αρχίζει πάλι να γεννιέται ο φόβος μην τυχόν και επαναληφθούν.

Ο Τάσος Μπουλμέτης πατώντας πάνω στα προσωπικά του βιώματα, κατάφερε να δημιουργήσει μια ταινία η οποία συγκίνησε πολλούς Έλληνες λόγω του διωγμού των προγόνων μας από την Πόλη. Παρ' όλα αυτά την μεγαλύτερη καινοτομία την

διέπραξε η τουρκικής καταγωγής σκηνοθέτης Τομρίς Γκιριτλίογλου η οποία έφερε στο φώς της δημοσιότητας τις

φρικαλεότητες των τούρκων συμπατριωτών της .Θα πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι η συγκεκριμένη ταινία έχει δημιουργήσει πλήθος αντιδράσεων στους Τούρκους όμως ο κόσμος συρρέει στους κινηματογράφους για να διδαχθεί ένα ακόμη σκοτεινό κομμάτι της ιστορίας, που με μαεστρία αφαιρέθηκε από τις σελίδες των τουρκικών σχολικών βιβλίων. Οι θεατές βλέπουν στην οθόνη, να ξεδιπλώνονται σελίδες της ιστορίας τους, τις οποίες κάποιοι τα επόμενα χρόνια, κατάφεραν να κρατήσουν στο σκοτάδι. Ακόμη αντικρίζουν συμπατριώτες τους να ρίχνονται με μένος πάνω σε μειονοτικούς Ρωμιούς και στις περιουσίες τους, να σκοτώνουν, να βιάζουν, να πλιατσικολογούν, να καταστρέφουν τάφους και εκκλησίες.

Τελειώνοντας...

Θα ήταν επιτακτική ανάγκη να τονιστεί το γεγονός ότι αυτό το ερέθισμα για να εμβαθύνουμε στον τούρκικο κινηματογράφο και να επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στους διωγμούς που υπέστησαν οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους, το δεχτήκαμε από την συνάντησή μας με το διευθυντή του «Ζωγράφειου» σχολείου, ένα από τα εναπομένοντα ελληνικά σχολεία της Κωνσταντινούπολης. Δεν μπορούμε να παραλείψουμε να επισημάνουμε ότι η μαρτυρία του, το ότι είχε βιώσει προσωπικά αυτούς τους διωγμούς, αποτέλεσε την επιτομή για να ξεκινήσει το ερευνητικό μας «δαιμόνιο» και να ξεκινήσει το επόμενο μας «ταξίδι» μέσα στην αναζήτηση των συγκεκριμένων πληροφοριών.

Φυσικά βρίσκοντας όλες αυτές τις πληροφορίες και φτιάχνοντας την εργασία μας, δεν μπορούσαμε να ξεχάσουμε το ταξίδι μας στη Κωνσταντινούπολη! Στην ομάδα μας, είχαμε την ευκαιρία και οι έξι να περπατήσουμε στους δρόμους της, να δούμε τα μουσεία της, τις εκκλησίες της, τα τζαμιά της και τα παλάτια της και να γευτούμε τα φαγητά της.

Είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τους «γείτονες» μας, να μιλήσουμε με αυτούς, να τους παρατηρήσουμε και να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως είναι πιο πολλές οι ομοιότητες μας παρά οι διαφορές μας! Είχαμε την ευκαιρία να βρεθούμε στο τεράστιο παζάρι με τα 4.000 καταστήματα καθώς και να μυρίσουμε κάθε είδους αρώματα από μπαχάρια και λουκούμια στην Αιγυπτιακή Αγορά.

Χωρίς, βέβαια, να ξεχνάμε την κρουαζιέρα μας στο

Βόσπορο!

Είχαμε την ευκαιρία αυτή, η οποία έγινε εμπειρία ζωής για όλους μας, όπως άλλωστε κάθε ταξίδι με τους φίλους και τους καθηγητές μας σε όλη τη διάρκεια της σχολικής μας πορείας.
Έτσι, αναπολώντας τις υπέροχες τέσσερις μέρες στην Κωνσταντινούπολη, καθώς και τις ατελείωτες στιγμές γέλιου και καλοπέρασης, η εργασία αυτή μας άφησε με μία γλυκιά ανάμνηση.

Ευχαριστούμε πολύ που μας δίνετε τέτοιες ευκαιρίες!

Βιβλιογραφία :

<http://www.clproductions.gr/el/directors/boulmetis> (17/04/2013)

<http://thalesandfriends.org/el/2012/03/01/tasos-boulmetis-istoria-synenteuxi/>(14/04/2013)

www.medies.net/_uploaded_files/DESD...Gr/list_of_movies.doc

lataerna.gr/2011/.../toyrikikos-kinimatogra

www.filmfestival.gr/inst/Festival/.../turkish_cinema_round_table.pdf

el.wikipedia.org/wiki/Σερίφ_Γκιορέν

www.cinemainfo.gr/cinema/.../index.html

el.wikipedia.org/wiki/Γιλμάζ_Γκιουνέι

de.wikipedia.org/wiki/Türkischer_Film

Διαφορές των δυο πολιτισμών

Στις 6/3/2013 στο σχολείο μας ήρθε ο δημοσιογράφος κύριος Ελληνιάδης ο οποίος είναι Κωνσταντινουπολίτης και μας μίλησε για την ζωή των ελλήνων στην Πόλη. Απάντησε ξεχωριστά σε κάθε ομάδα 2 ερωτήσεις που του έκαναν. Η δική μας ομάδα αρχικά του έκανε την ερώτηση:

« Πώς ήταν η ζωή των ελλήνων τον τελευταίο αιώνα;»

Απ: « Η ζωή των ελλήνων στην Πόλη δεν ήταν σταθερή καθώς υπήρχαν αυξομειώσεις λόγω πολέμων. Ειδικά το 1922 που έγινε και η καταστροφή της Σμύρνης, οι Έλληνες αναγκάστηκαν να μεταναστέψουν. Από αυτούς εξαιρέθηκαν οι Έλληνες της Κων/πολης . Στη συνέχεια ο Βενιζέλος προσπαθούσε να πηγαίνει με τα νερά του Ατατουρκ και γι αυτό το λόγο υπέγραψαν συνθήκη ειρήνης. Αργότερα ο Βενιζέλος πρότεινε τον Ατατουρκ για νικητή του νόμπελ ειρήνης, αν και δεν το πήρε.»

<<Γίνονταν γάμοι μεταξύ τούρκων και ελλήνων>>

Απ: « Γίνονταν γάμοι κατ' εξαίρεση ,λόγω θρησκευτικών διαφορών. Υπήρχαν τούρκοι που θελαν ελληνίδες της Πόλης αλλά δεν μπορούσαν να τις πάρουν, εκτός αν οι γυναίκες γίνονταν μουσουλμάνες. Τώρα όμως οι γάμοι μεταξύ των δυο θρησκειών γίνονται εύκολα.»

Αυτές ήταν οι ερωτήσεις που έγιναν στον κ.Ελληνιάδη από την ομάδα μου.

Ο Άγιος Γεώργιος

Χιλιάδες μουσουλμάνοι συρρέουν στα μοναστήρια της Μέσης Ανατολής για να τιμήσουν τον Άγιο Γεώργιο του οποίου τη μνήμη γιορτάζει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Το παράδοξο φαινόμενο του προσκυνήματός του από τους μουσουλμάνους χάνεται στο διάβα των αιώνων. Τρεις είναι οι λόγοι που οι μουσουλμάνοι λατρεύουν τον Άγιο Γεώργιο: Το πράσινο χρώμα της στολής του, που για εκείνους σημαίνει τη ζωή, και γι' αυτό τον ονομάζουν «ο Πράσινος», δεύτερον, είναι επειδή πολλοί μουσουλμάνοι δήλωναν ότι βίωναν τα θαύματά του και, τρίτον, επειδή ως τροπαιοφόρος με το ξίφος και τη στολή, τους προκαλούσε φόβο και σεβασμό. Αυτός ο σεβασμός των μουσουλμάνων φαίνεται και από το γεγονός ότι όλα τα μοναστήρια του Αγίου Γεωργίου που βρίσκονται στη Μέση Ανατολή διασώθηκαν και δεν γκρεμίστηκαν, όπως άλλωστε και οι ναοί που είναι αφιερωμένοι στην Παναγία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Άγιος Γεώργιος έζησε στα τέλη του 3ου αιώνα και στις αρχές του 4ου. Ήταν αξιωματικός του ρωμαϊκού στρατού και διακρίθηκε για τον ηρωισμό του.

Παναγία και μουσουλμάνοι

Το Κοράνι αναφέρεται με μεγάλη ευλάβεια στην Παρθένο Μαρία. Την αποκαλεί «άσπιλο παρθένο» 21:91, «ενάρετο μητέρα του Ιησού» 5:75, «αγνή από κάθε κηλίδα μεταξύ όλων των γυναικών» 3:42. Περιγράφει επίσης και τα θαύματα που έχουν σχέση με την ζωή της, όπως: η εκλογή της ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες του κόσμου, η γέννηση της, τα νεανικά της

χρόνια, η σύλληψη του Ιησού. Της αφιερώνει μάλιστα και μια ολόκληρη σούρα την 19 με 98 στροφές, που επιγράφεται «σούρατ Μάριαμ». Θεωρεί την Μαρία και την Ελισάβετ την μητέρα του Προδρόμου ως αδελφές, την δε γέννηση του Ιησού από την Παναγία την διηγείται με τρόπο που να ταιριάζει στον πολιτισμό της ερήμου της Αραβίας. Διηγείται δηλαδή πως γέννησε τον Χριστό κάτω από μία χουρμαδιά. Οι Μουσουλμάνοι την σέβονται και την αγαπούν ως μητέρα του Μεσσία όχι όμως ως Θεοτόκο. Δεν δυσκολεύονται όμως να την προσφωνήσουν «Δέσποινα μας, κυρία μας Μαριάμ». Η Παναγία κατά το Κοράνι είναι το πρότυπο του ανθρώπου που είναι έτοιμος να πιστέψει και να υπακούσει. Ένας στίχος του μάλιστα, θέλοντας να απεικονίσει την τιμή που δόθηκε από τον Αλλάχ στον Ιησού και την μητέρα του, γράφει πως τους κατέστησε «σημείο όλου του κόσμου» 21:91.

ΠΩΣ ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ;

Μ. Τρίτη.

Την Μ. Τρίτη η καλλίφωνη χορωδία του Πατριαρχικού Ναού του Αγίου Γεωργίου ψάλλει το Τροπάριο της Κασσιανής κατά το Βυζαντινό τυπικό. Εντυπωσιάζει η μεγάλη προσέλευση πιστών, που παρακολουθούν με μεγάλη κατάνυξη την Θεία Λειτουργία.

Ο Επιτάφιος στην Πρίγκηπο.

Η συγκινητικότερη στιγμή του Πολίτικου Πάσχα είναι η περιφορά του Επιταφίου στους δρόμους της Πριγκήπου. Η Παναγία της Πριγκήπου είναι η μόνη ρωμαίικη ενορία που πραγματοποιεί περιφορά έξω στους δρόμους. Το έθιμο αναβίωσε για πρώτη φορά το 2004. Η ακολουθία ξεκινά πολύ νωρίς, λίγο μετά τις πέντε, και ο Επιτάφιος βγαίνει κατά τις 18:30. Τα πλοία για τα Πριγκηπόνησα εκκινούν από το Καμπάτας, στο στόμιο του Βοσπόρου, και η διαδρομή προς την Πρίγκηπο διαρκεί περίπου μιάμιση ώρα. Υπάρχουν πολλά δρομολόγια από νωρίς το πρωί ως αργά το βράδυ.

Η Ανάσταση.

Η Αναστάσιμη ακολουθία γεμίζει κάθε χρόνο τις εκκλησίες του Νεοχωρίου, της πιο δυναμικής σήμερα από τις Ρωμαίικες κοινότητες του Βοσπόρου. Η λιτανεία είναι κάτι σαν προσκλητήριο για μεγάλο μέρος της φιλελεύθερης διανοήσης της Πόλης.

Τούρκοι ιστορικοί, πανεπιστημιακοί, εθνολόγοι, φωτογράφοι, δικηγόροι και

όλοι όσοι στηρίζουν και στέκονται πλάι στην Πολιτική Ρωμοσύνη καταφθάνουν στο ναό για την ακολουθία, και συμμετέχουν στο γεύμα που παρέχεται στον κήπο της εκκλησίας στη συνέχεια.

Οι πιστοί αποχωρούν με τα κεριά αναμμένα και τα κόκκινα αυγά στο χέρι. Πολλοί κατευθύνονται προς το απέναντι καφενείο, όπου σερβίρεται μαγειρίτσα και άλλα καλά και επικρατεί πανδαιμόνιο.

Κυριακή του Πάσχα.

Ρωμιοί και Ελλαδίτες μαζί με τους συγγενείς και τους φίλους, μεταξύ αυτών και Τούρκοι, μαζεύονται σε κάποιες ενορίες που στήνουν πασχαλινά τραπέζια. Προς το μεσημέρι, εορτάζεται η Δεύτερη Ανάσταση, και μετά σερβίρονται στους πιστούς εδέσματα Πασχαλινά.

Μία από τις κεντρικότερες ενορίες της Πόλης όπου προσέρχονται πλήθη για τη Δεύτερη Ανάσταση και το τραπέζι του Πάσχα είναι η Κοίμηση της Θεοτόκου Διπλοκιονίου, δίπλα στην αγορά του Μπεσίκτας. Είναι μια εξαιρετικά συντηρημένη εκκλησία με εντυπωσιακά σκαλισμένο επίχρυσο τέμπλο. Εδώ το Ευαγγέλιο διαβάζεται σε διάφορες γλώσσες και οι πιστοί μαζεύονται στην αίθουσα τελετών, όπου μοιράζονται σοκολατένια αυγά και παιχνίδια στα παιδιά.

Πολλοί από τους Ρωμιούς, που είτε παραμένουν εδώ είτε επιστρέφουν από την Ελλάδα, εορτάζουν το Πάσχα στην εξοχή του Ρολονεζκϋγ, χαμένη στα δάση της Ασίας. Στις ταβέρνες του άλλοτε πολωνικού αυτού χωριού σερβίρεται χοιρινό και τοπικό κρασί, ενώ οι Ρωμιοί ετοιμάζουν ειδικά μενού για το Πάσχα. Έτσι κλείνει ο κύκλος της λαμπρότερης εορτής της Ορθοδοξίας, σε μία πόλη βαριά με τις μνήμες ενός ευτυχέστερου, για την ελληνική κοινότητά της, παρελθόντος.

Σχέσεις ελλήνων και τούρκων

Από μια σύντομη ιστορική αναδρομή εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα πως ο αριθμός των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου διαρκώς συρρικνώνεται και χάνει την ταυτότητά του. Ενώ λοιπόν, το 1950 συναντούμε εκατό περίπου χιλιάδες, στις μέρες μας η ελληνική μειονότητα με δυσκολία αριθμεί τις τρεις χιλιάδες. Αναμφισβήτητα η δραματική αυτή μείωση προκαλεί έντονο προβληματισμό και παράλληλα γίνεται αφορμή για να ερευνηθεί κανείς διεξοδικά το θέμα. Επιπλέον, στη συρρίκνωση αυτή του ελληνικού στοιχείου αντικατοπτρίζεται και η πολιτική, τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους άλλους τομείς της κοινωνικής ζωής που ακολούθησε το τουρκικό κράτος. Προτεραιότητα της πολιτικής αυτής όπως προκύπτει ήταν η οριστική αφομοίωση του ελληνικού στοιχείου.

Η ΣΥΣΦΙΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΒΕΒΛΗΜΕΝΗ

Το 1947 το Δόγμα Τρούμαν υπογραμμίζει τη στρατηγική ανάγκη να θεωρούνται η Ελλάδα και η Τουρκία ενιαία αμυντική ομάδα. Η ελληνική πλευρά μετά την κατοχή, τον εμφύλιο και με την έναρξη του ψυχρού πολέμου εμφανίζεται πρόθυμη να ενταχθεί στην κοινότητα των δυτικών χωρών και στους στρατιωτικούς συνασπισμούς. Όταν λοιπόν ζητά τη βοήθεια σε οικονομικό αλλά και στρατιωτικό επίπεδο των Η.Π.Α, η Ουάσιγκτον θέτει ως όρο τη σύσφιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η Τουρκία στα πλαίσια της προσπάθειας που έκανε εκείνη την περίοδο για προσέγγιση των Συμμάχων είχε εκφράσει και αυτή την επιθυμία της για αναθέρμανση των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Έτσι το 1950 με την άνοδο του Adnan Menderes στην τουρκική κυβέρνηση αποφασίζεται ελληνοτουρκική συνεργασία σε όλους τους τομείς. Στη διάρκεια των συνομιλιών της περιόδου αυτής, οι δυο πλευρές ασχολούνται με το συντονισμό των ενόπλων δυνάμεών τους ενόψει της επικείμενης πολιτικής και στρατιωτικής ένταξής τους στο δυτικό-αμυντικό συνδυασμό. Και οι δυο χώρες επιθυμούσαν σαφώς την είσοδό τους στο ΝΑΤΟ^[ii]. Το Φεβρουάριο^[iii] του 1952 η Ελλάδα και η Τουρκία γίνονται μέλη του ΝΑΤΟ και οδηγούνται σε νέους προσανατολισμούς που εξυπηρετούν τα συμμαχικά συμφέροντα.

Ωστόσο η πολιτική αστάθεια της περιόδου αυτής στην Αθήνα καθώς και η ανάμειξη του παλατιού στην πολιτική ζωή της Ελλάδας δημιουργούσαν στις αμερικανικές υπηρεσίες την εντύπωση ότι η Ελλάδα είναι ο λιγότερο αξιόπιστος εταίρος της νοτιοανατολικής πτέρυγας της νατοϊκής

συμμαχίας^[iii]. Από την άλλη, η τουρκική κυβέρνηση εξαπέλυε ένα άρτια οργανωμένο σχέδιο προβολής της στρατηγικής σημασίας της. Επιπλέον η επανεκλογή το 1954 του Δημοκρατικού κόμματος στην κυβέρνηση ενίσχυε την εικόνα της σταθερότητας.

Με γνώμονα τα παραπάνω η Ουάσιγκτον εγκατέλειψε την πολιτική των ίσων αποστάσεων από Ελλάδα-Τουρκία που είχε καθιερωθεί με το Δόγμα Τρούμαν και προχώρησε σε μια προσπάθεια εδραίωσης της Τουρκίας ως κεντρικού άξονα της πολιτικής του ΝΑΤΟ στη Μέση Ανατολή.

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΦΙΛΙΑ ΕΥΝΟΕΙ ΤΟ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Η εντυπωσιακή βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων στο πλαίσιο της ένταξης των δυο χωρών στο ΝΑΤΟ λειτούργησε ευεργετικά για τον μειονοτικό πληθυσμό της Κωνσταντινούπολης αλλά και για το Οικουμενικό Πατριαρχείο καθώς τα θέματα αυτά απασχόλησαν επανειλημμένα και τις δυο πλευρές.

Στο θρόνο του Οικουμενικού Πατριαρχείου βρίσκεται ο Αθηναγόρας (Αμερικανός πολίτης). Η πατριαρχία του αποτέλεσε μια νέα αφετηρία στις σχέσεις Άγκυρας- Φαναρίου, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η προώθηση της ελληνοτουρκικής φιλίας. Το κύρος του Πατριαρχείου ενισχύεται, ο Πατριάρχης επισκέπτεται τα ελληνικά σχολεία της Κωνσταντινούπολης και γενικά δημιουργείται ένα ευνοϊκό κλίμα για τη λειτουργία των ομογενειακών ιδρυμάτων στην Κωνσταντινούπολη. Το ακαδημαϊκό έτος 1951-1952 φοίτησαν στην ιερατική σχολή της Χάλκης εβδομήντα φοιτητές από δέκα διαφορετικές χώρες ενώ δίδασκαν εικοσιπέντε δάσκαλοι και καθηγητές. Ο πατριάρχης Αθηναγόρας έχοντας ως πρότυπο την πετυχημένη ενσωμάτωση των ελληνοαμερικανών στην αμερικανική κοινωνία, πίστευε πως κάτι αντίστοιχο θα μπορούσε να γίνει και με τον ελληνισμό της Τουρκίας. Μάλιστα για να το πετύχει αυτό δε δίστασε να τοποθετήσει φωτογραφίες του Ινονού και του Αττατούρκ στα πατριαρχικά γραφεία. Μπροστά σε τέτοιες ενέργειες αρκετοί λαϊκοί παράγοντες της μειονότητας συνιστούσαν νηφαλιότητα^[iv].

Στη νέα εποχή που σηματοδότησε η ελληνοτουρκική προσέγγιση δρομολογήθηκαν μια σειρά από εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης που βελτίωσαν σημαντικά τη ζωή της μειονότητας. Με το νόμο 5932.5.1952 η τουρκική κυβέρνηση επικυρώνει προηγούμενη σύμβαση μεταξύ των δυο χωρών που προέβλεπε την ανταλλαγή εκπαιδευτικών αλλά και διδακτικού υλικού για τα μειονοτικά σχολεία των δυο χωρών^[v]. Επιπλέον, με προηγούμενη ρύθμιση του τουρκικού υπουργείου παιδείας εξαιρέθηκαν τα

σχολεία της ομογένειας από την καταβολή του φόρου εισοδήματος. Η βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη αντικατοπτρίζεται στον αριθμό των μαθητών που φοιτούν την εποχή αυτή στα σχολεία. Έτσι ενώ γύρω στο 1946 οι εγγεγραμμένοι ομογενείς μαθητές έφταναν τους τρεις χιλιάδες επτακόσιους εξήντα δυο, το 1956 αριθμούν τους έξι χιλιάδες εννιακόσιους δώδεκα. Παράλληλα με τη βελτίωση των συνθηκών στον εκπαιδευτικό τομέα παρατηρείται και μια έντονη πολιτισμική δραστηριότητα στην Κωνσταντινούπολη. Κεντρικό φορέας προώθησης της πολιτισμικής αυτής κίνησης ήταν η «Ελληνική Ένωση Κωνσταντινούπολης»

Πέρα από αυτά, στον οικονομικό τομέα η ελληνική ομογένεια ανακτά την παλιά οικονομική ισχύ της και παρουσιάζεται ιδιαίτερα δραστήρια στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου. Ήδη από το 1946 και αργότερα στις εκλογές το 1950 και το 1954, η ελληνική μειονότητα εκπροσωπείται με δυο βουλευτές στην Τουρκική Εθνοσυνέλευση^[vi].

Η εντυπωσιακή αυτή ακμή που γνώρισε ο ελληνισμός της Κωνσταντινούπολης από το 1946 και έως το 1954 αποτελεί ισχυρή απόδειξη της αρμονικής συμβίωσης των δυο λαών την εποχή αυτή. Το θετικό αυτό κλίμα είχε ευεργετικές επιπτώσεις και για τους Έλληνες κατοίκους της Ίμβρου και της Τενέδου. Από το ακαδημαϊκό έτος 1952-1953 προστέθηκαν στο πρόγραμμα των ελληνικών σχολείων της Ίμβρου και της Τενέδου ελληνικά μαθήματα και παράλληλα διευθετήθηκαν όσα προβλήματα εκπαιδευτικής φύσεως αντιμετώπιζαν την εποχή εκείνη τα δυο νησιά. Αυτή η εξέλιξη αναβίωσε τις ελπίδες των κατοίκων της Ίμβρου και της Τενέδου για την εφαρμογή της αρχής της ισοπολιτείας. Επιπρόσθετα, με πρωτοβουλία του νέου Μητροπολίτη Ίμβρου και Τενέδου Μελίτωνος έγινε ανέγερση νέων σχολείων με την οικονομική βοήθεια της διασποράς. Επιπλέον ο Μητροπολίτης εξασφάλισε και κυβερνητική οικονομική ενίσχυση και προχώρησε σε ανέγερση νοσοκομείου, ενώ έγιναν και προσπάθειες ενίσχυσης της γεωργίας και της αλιείας της περιοχής. Την εποχή αυτή ιδρύθηκαν ελληνικοί μορφωτικοί σύλλογοι που στόχευαν στη διασφάλιση και στην ανάπτυξη της εθνικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής ιδιαιτερότητας της περιοχής. Πέρα όμως από την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και το ευνοϊκό κλίμα που υπήρχε στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, οι Τούρκοι δεν ήταν διατεθειμένοι να καθιερώσουν το καθεστώς αυτοδιοίκησης των νησιών που υπαγόρευε το άρθρο 14 της Συνθήκης της Λωζάνης.

Η ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΦΙΛΙΑ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΤΑΙ ΕΠΙΣΦΑΛΗΣ

Το θετικό αυτό κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν άργησε ν' ανατραπεί. Από το 1954-1955 και για τα επόμενα χρόνια το σύνολο των ελληνοτουρκικών σχέσεων βρίσκεται σε συνάρτηση με το κυπριακό ζήτημα. Το 1954 λοιπόν, η Μ.Βρετανία προσπαθώντας να εξισορροπήσει την κλιμακούμενη αντίδραση των Ελλήνων της Μεγαλονήσου που αποτελούσαν το 80% του κυπριακού πληθυσμού στο αποικιακό καθεστώς που εξακολουθούσε να ισχύει, ανέμειξε σαν ισότιμο εταίρο την Τουρκία ως δύναμη που είχε ενδιαφέρον για την κυπριακή μουσουλμανική μειονότητα. Η στιγμή αυτή σήμανε και την αρχή μιας νέας περιόδου ανταγωνισμού στις ελληνοτουρκικές σχέσεις^[vii]. Τόσο παρασκηνακά, όσο και επίσημα πολλές φορές η τουρκική κυβέρνηση του Menderes ενθάρρυνε τις ακραίες εκδηλώσεις εθνικιστικών οργανώσεων που δρούσαν στη χώρα με σκοπό από τη μια πλευρά να στηρίξει τη νομικά ανεδαφική διεκδίκηση της Κύπρου και από την άλλη για να αποπροσανατολίσει την τουρκική κοινή γνώμη από τα σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας. Η Άγκυρα με την αναβίωση του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού έσπευσε να φέρει στο προσκήνιο το μειονοτικό ζήτημα γνωρίζοντας την ευαισθησία της ελληνικής κοινής γνώμης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις Τούρκων αξιωματούχων μια ισχυρή πίεση στην ελληνική μειονότητα και το Οικουμενικό Πατριαρχείο θα καθιστούσε την κυβέρνηση των Αθηνών πιο ευάλωτη στο ζήτημα της Κύπρου. Ενεργώντας προς αυτή την κατεύθυνση η τουρκική πλευρά προσπάθησε να εμπλέξει και το Πατριαρχείο καθώς ζήτησε από τον Πατριάρχη Αθηναγόρα να πάρει θέση και να «καταδικάσει» δημόσια τον αγώνα των Ελληνοκυπρίων για Ένωση^[viii]. Ο Πατριάρχης βέβαια, δεν είχε τέτοια δικαιοδοσία καθώς με τη Συνθήκη της Λωζάνης το Οικουμενικό Πατριαρχείο διατηρούσε μόνο πνευματικές και εκκλησιαστικές αρμοδιότητες. Η επίσημη σιωπή του Πατριάρχη εξόργισε τους Τούρκους. Είναι χαρακτηριστικό πως η κοινή γνώμη κατευθύνθηκε εναντίον του Πατριάρχη Αθηναγόρα^[ix], ο οποίος ποτέ δεν έπαψε να πιστεύει στη φιλία των δυο λαών. Στο ανθελληνικό μένος που είχε αρχίσει να εκδηλώνεται ο ελληνόφωνος τύπος της Κωνσταντινούπολης ζητούσε μάταια από την τουρκική κυβέρνηση την προστασία της μειονότητας.

1955: ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

Στις 6 Σεπτεμβρίου 1955 με πρόσχημα την έκρηξη στο τουρκικό προξενείο στη Θεσσαλονίκη ξεσπά ένα κύμα διώξεων του ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου. Παρόλο που είκοσι πέντε χρόνια αργότερα (7 Σεπτεμβρίου 1980) η εφημερίδα *Hurriyet* δημοσίευσε τον τρόπο με τον οποίο μεθοδεύτηκε το περιστατικό αυτό, η νύχτα του

1955 έσπειρε τον τρόμο στους εκατό χιλιάδες Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, εκείνη τη νύχτα δεκαέξι Έλληνες έχασαν τη ζωή τους, τριάντα δυο τραυματίστηκαν σοβαρά, ενώ διακόσιοι έπεσαν θύματα βιασμών. Από την καταστροφική επιδρομή ισοπεδώθηκαν χίλιες τέσσερις κατοικίες Ελλήνων, πολλά καταστήματα, φαρμακεία, εργοστάσια, ξενοδοχεία και εστιατόρια. Οι Τούρκοι επιτέθηκαν με πρωτοφανή μανία εναντίον των ελληνικών κοινοτικών ιδρυμάτων με αποτέλεσμα να ερειπωθούν εβδομήντα τρεις ορθόδοξες εκκλησίες με κειμήλια ανεκτίμητης αξίας καθώς και είκοσι έξι ελληνικά σχολεία. Χαρακτηριστικό του μένους των Τούρκων ήταν και το γεγονός της σύλησης των τάφων και της εκταφής των νεκρών^[x].

Το ανθελληνικό μένος στην Κωνσταντινούπολη πήρε τέτοιες διαστάσεις που η κυβέρνηση βλέποντας πως έχανε τον έλεγχο, αναγκάστηκε να επιβάλει στρατιωτικό νόμο σε τρεις πόλεις της Τουρκίας. Για να τηρήσει η Άγκυρα τα προσχήματα προχώρησε σε συλλήψεις διαδηλωτών ανάμεσα στους οποίους ήταν και ο κύριος οργανωτής των καταστροφών Hikmet Bil. Προκειμένου να απαλλαχτεί η τουρκική κυβέρνηση από την ευθύνη για τα έκτροπα ,δε δίστασε να προβάλλει ως υπεύθυνους τους κομμουνιστές^[xi]. η απόδοση αυτής της ευθύνης βέβαια δεν ήταν καθόλου πειστική καθώς οι ελάχιστοι κομμουνιστές δεν ήταν σε θέση να αναλάβουν οποιαδήποτε αποτελεσματική δράση.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια η Άγκυρα κράτησε μια επιφυλακτική στάση απέναντι στους δημοσιογράφους του ξένου τύπου με πρόθεση να ελέγχει όσα θα δημοσιεύονταν.

Αναμφίβολα οι τρομακτικές μέρες του 1955 σημάδεψαν για δεκαετίες τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Υπήρξαν πιέσεις τόσο από την πλευρά του NATO όσο και της Ουάσιγκτον που καλούσαν και τις δυο πλευρές να συμφιλιωθούν. Ωστόσο οι σχέσεις Ελλάδας- Τουρκίας παρέμειναν σε κατάσταση μόνιμης έντασης. Σ' αυτό συνέβαλε το γεγονός πως η Τουρκία αναλάμβανε όλο και περισσότερο το ρόλο του στρατιωτικού κρίκου του NATO στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή και γι' αυτό απαιτούσε περισσότερα ανταλλάγματα. Η Τουρκία βρισκόταν σε θέση ισχύος. Οι ανθελληνικές εκδηλώσεις συνεχίστηκαν και οι τουρκικές αρχές συγκέντρωσαν την προσοχή τους στους Κωνσταντινουπολίτες με ελληνική ιθαγένεια. Από το 1957 έως το 1959 απελάθηκαν πενήντα επτά ταγοί της μειονότητας- δημοσιογράφοι, δάσκαλοι, δικηγόροι, γιατροί και επιχειρηματίες.

Η επιδείνωση των διακοινοτικών σχέσεων στην Κύπρο το 1957-1958 προκάλεσε ένα νέο κύμα ανθελληνικών εκδηλώσεων στην Κωνσταντινούπολη. Στο διάστημα αυτό έγιναν παρατηρήσεις στο μειονοτικό

πληθυσμό που χρησιμοποιούσε στις μεταξύ του σχέσεις την ελληνική γλώσσα, κυκλοφόρησαν αφίσες που παρακινούσαν τους Τούρκους να αποφεύγουν τα ελληνικά καταστήματα και με τον καιρό άρχισε να γίνεται συνείδηση στους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης πως θα ήταν πολύ δύσκολο να διατηρήσουν τα δικά τους ήθη και έθιμα στη γενέτειρά τους. Κάτω από αυτές τις συνθήκες τα ελληνικά σχολεία άρχισαν να αδειάζουν και οι μαζικές μεταναστεύσεις περιόριζαν διαρκώς τον αριθμό της ελληνικής μειονότητας.

Το 1959 μετά από μια σειρά συζητήσεων με θέμα την εξέταση των μειονοτικών θεμάτων, οι σχέσεις των δυο χωρών βελτιώθηκαν ως ένα βαθμό. Το στρατιωτικό καθεστώς όμως που το 1960 ανέτρεψε την τουρκική κυβέρνηση δεν ήταν διατεθειμένο να υλοποιήσει τα πορίσματα των διαβουλεύσεων αυτών.

1964: ΝΕΟ ΚΥΜΑ ΔΙΩΞΕΩΝ

Οι ελληνοτουρκικές εκκρεμότητες παρέμεναν άλυτες ως τη νέα έξαρση του κυπριακού ζητήματος, το Δεκέμβριο του 1963. Η τουρκική πλευρά άλλες φορές με την απομάκρυνση του Οικουμενικού Πατριαρχείου από το Φανάρι και άλλες πάλι με μαζικές απελάσεις Ελλήνων εκβίαζε την Αθήνα. Έτσι το Μάρτιο του 1964 η Τουρκία κατήγγειλε την ελληνοτουρκική σύμβαση εγκατάστασης του 1930 και αμέσως μετά οι τουρκικές αρχές επικαλούμενες λόγους ασφάλειας και δημόσιας τάξης, άρχισαν να απελαύνουν τους σημαντικότερους μειονοτικούς παράγοντες με ελληνική υπηκοότητα. Πρόκειται δηλαδή για τους Κωνσταντινουπολίτες που τους είχε επιτραπεί να παραμείνουν στην Τουρκία, σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης και είχαν αποκτήσει την ελληνική υπηκοότητα επειδή οι πρόγονοί τους προέρχονταν από τις επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι οποίες είχαν ενσωματωθεί στο ελληνικό κράτος το 1830 και αργότερα. Ακολούθησαν μαζικές απελάσεις και το 1966 οι Έλληνες πολίτες που είχαν παραμείνει στην Κωνσταντινούπολη δεν ξεπερνούσαν τους πεντακόσιους στον αριθμό και όλοι ήταν άνω των εξήντα πέντε ετών. Βέβαια, παρά την ύπαρξη κάποιου τυπικού διαχωρισμού σύμφωνα με τον οποίο τα 4/5 της ελληνικής μειονότητας είχαν τουρκική υπηκοότητα ενώ το 1/5 ελληνική, οι οικογενειακοί και επαγγελματικοί δεσμοί μεταξύ των δυο ομάδων ήταν τόσο στενοί που η απέλαση αυτών που είχαν ελληνική υπηκοότητα ισοδυναμούσε με απέλαση ίσου αριθμού ομογενών με τουρκική υπηκοότητα..

Παράλληλα, το Τουρκικό Υπουργικό Συμβούλιο με βάση τη μυστική απόφαση 6/3801/2. 11.1964 δέσμευε το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ελλήνων υπηκόων. Η απόφαση αυτή, γνωστή στην ελληνική

ομογένεια της Κωνσταντινούπολης ως ο «καρναμάς» (από την τουρκική λέξη *kararname* =απόφαση) απαγόρευε τη μεταβίβαση εμπράγματων δικαιωμάτων στους Έλληνες υπηκόους^[xiii].

Η «ΜΕΡΙΜΝΑ» ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ ΣΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Οι τουρκικές αρχές με μια σειρά από μέτρα που έπλητταν το εκπαιδευτικό σύστημα και τα φιλανθρωπικά ιδρύματα της Κωνσταντινούπολης συνετέλεσαν αποφασιστικά στην ενίσχυση του αρνητικού κλίματος. Το διάστημα 1964-1967 με συγκεκριμένες ενέργειες της τουρκικής κυβέρνησης, οι συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης κατάντησαν αφόρητες.

Πιο συγκεκριμένα, στον εκπαιδευτικό τομέα με εγκύκλιο(410/16/26.3.1964), απαγορεύτηκε στα ελληνικά σχολεία η είσοδος στους ορθόδοξους κληρικούς. Τόσο η απαγόρευση της πρωινής προσευχής στα ελληνικά σχολεία όσο και του εορτασμού των θρησκευτικών εορτών σε αυτά που επιβλήθηκε το 1964 ήταν μερικά επιπλέον μέτρα που έπλητταν το θρησκευτικό αίσθημα της ελληνικής μειονότητας. Επιπλέον, τρεις διευθυντές ελληνικών λυκείων και άλλοι έντεκα Έλληνες δάσκαλοι παύτηκαν από τα καθήκοντά τους ενώ απαγορεύτηκε (εγκύκλιος 3385/15.9.1964) η διακίνηση ελληνικών βιβλίων και εγκυκλοπαιδειών στα ελληνικά σχολεία. Χαρακτηριστικό είναι ακόμα το γεγονός των πιέσεων που ασκήθηκαν στους μαθητές της μειονότητας προκειμένου να μη χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων από τα μαθήματα. Επιπρόσθετα, απολύθηκαν τριάντα εννέα εκπαιδευτικοί και απαγορεύτηκε η λειτουργία συνολικά έξι δημοτικών σχολείων, ενώ απαγορεύτηκε και ο διορισμός στα ελληνικά σχολεία ομογενών εκπαιδευτικών αποφοίτων ελληνικών παιδαγωγικών ακαδημιών και πανεπιστημίων, όπως και αποφοίτων της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης (1965).

Όλα τα παραπάνω μέτρα που εφαρμόστηκαν στον εκπαιδευτικό τομέα στόχευαν στην απώλεια της εθνικής συνείδησης όσων Ελλήνων είχαν απομείνει στην Κωνσταντινούπολη. Πέρα από αυτά, ακολούθησαν και άλλες ενέργειες, όπως η απαίτηση των τουρκικών αρχών για είσπραξη του 5 τοις εκατό των εισοδημάτων των κοινωφελών ιδρυμάτων της μειονότητας που είχαν ακριβώς τον ίδιο στόχο.

Η άμεση συνέπεια όλων των παραπάνω ήταν η δραματική πληθυσμιακή πτώση του ελληνικού στοιχείου στην Κωνσταντινούπολη. Το 1965 οι Έλληνες μειώνονται στις σαράντα οχτώ χιλιάδες και οι ελληνικές κυβερνήσεις στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν τον ελληνισμό στην

Τουρκία προχώρησαν σε σημαντικές παραχωρήσεις στο χώρο της Δυτικής Θράκης. Σ' αυτό το πλαίσιο, το Δεκέμβριο του 1968 υπογράφηκε ελληνοτουρκική μορφωτική συμφωνία που εξασφάλιζε την αύξηση των τουρκικών μαθημάτων για τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης και ευνοούσε τη διείσδυση Τούρκων εθνικιστών μετακλητών διδασκάλων στα μουσουλμανικά μειονοτικά σχολεία. Για την ελληνική όμως πλευρά το μόνο που εξασφάλιζε η συμφωνία αυτή ήταν ο επαναδιορισμός ορισμένων ομογενών διδασκάλων. Ωστόσο, η συμφωνία αυτή αγνόησε την κατάργηση της ελληνικής παιδείας στα νησιά Ίμβρο, Τένεδο, κάτι που είχε ολέθριες επιπτώσεις για τον ελληνισμό των δυο νησιών

το 1971, τον Αύγουστο, οι τουρκικές αρχές απαγόρευαν τη λειτουργία της ιερής Θεολογικής Σχολής της Χάλκης καθώς σύμφωνα με διάταγμα της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης η λειτουργία της έθετε σε κίνδυνο τον κεμαλικό χαρακτήρα του κράτους και επιπλέον υποχρέωσαν τους Έλληνες μαθητές να αρχίζουν κάθε πρωί τα μαθήματά τους με τον τουρκικό όρκο: «Είμαι Τούρκος» και να τα τελειώνουν με τη φράση: «Είμαι ευτυχής που γεννήθηκα Τούρκος», στοχεύοντας ολοφάνερα στην εξασθένηση της εθνικής συνείδησης των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης. Την ίδια χρονιά, με διάταγμα απαγορεύεται ο διορισμός Ελλήνων Μετακλητών Εκπαιδευτικών από την Ελλάδα στα λιγοστά μειονοτικά σχολεία. Όλα αυτά προκαλούν μαζικές αναχωρήσεις μελών της ελληνικής κοινότητας που αριθμεί πια δέκα επτά χιλιάδες .

Ωστόσο, η πλήρης εξαφάνιση του ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης ολοκληρώνεται με την τουρκική εισβολή στη Βόρεια Κύπρο το 1974, καθώς και με την κρίση στο Αιγαίο το 1975. Κάτω από τις πιέσεις που προκάλεσαν τα γεγονότα αυτά περίπου δέκα χιλιάδες Έλληνες εγκατέλειψαν τα σπίτια τους μέσα σε ένα χρόνο. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η «Ηχώ» της Κωνσταντινούπολης, το 1978 υπήρχαν επτά χιλιάδες οκτακόσιοι ογδόντα δυο ομογενείς. Το 1980 η Ελληνική κοινότητα αριθμεί πέντε χιλιάδες εξακόσιους ανθρώπους καθώς αρκετοί Έλληνες για να επιβιώσουν στην πατρίδα τους, αρνήθηκαν την ταυτότητά τους.

Την δεκαετία 1980-1990 παρουσιάστηκαν πολλές περιπτώσεις που το Τουρκικό Δημόσιο, με μυστικά διατάγματα προσπάθησε να προσεταιριστεί ελληνικές περιουσίες.

Το 1991 δημιουργούνται έντονες υπόνοιες πως ένα νέο κύμα διώξεων πρόκειται να ξεσπάσει λόγω βομβιστικών επιθέσεων και συλλήσεων τάφων στα έντεκα ορθόδοξα νεκροταφεία της Κωνσταντινούπολης. Με παρέμβαση της Ευρωπαϊκής ένωσης αποφεύχθηκαν τα χειρότερα και η τουρκική κυβέρνηση δεσμεύτηκε για την ασφάλεια των σχολείων και των εκκλησιών.

Αυτό που φαίνεται ιδιαίτέρως προκλητικό στις ενέργειες της τουρκικής πολιτικής είναι το γεγονός πως παρά την επίτευξη του αρχικού της στόχου, τη συρρίκνωση δηλαδή του ελληνικού στοιχείου, συνεχίζονται οι πιέσεις εναντίον του. Το 1994 αφαιρείται από εκατό αποφοίτους Ελληνικών σχολείων της Κωνσταντινούπολης το δικαίωμα της εισαγωγής στην πανεπιστημιακή κοινότητα αν και είχαν πετύχει στις παντουρκικές εξετάσεις.

Το 1996 με την κρίση στα Ίμια δημιουργούνται μικροπροβλήματα στους Έλληνες της Κωνσταντινούπολης. Το 1999 το Οικουμενικό Πατριαρχείο προσφέρει πακτωλό χρημάτων για την ανακούφιση των πληγέντων από τους σεισμούς στην Τουρκία. Το 2001 το Τουρκικό κράτος προσπαθεί να κλείσει υποθέσεις που εκκρεμούσαν στα δικαστήρια αναφορικά με διεκδικήσεις σπιτιών και δημεύσεων κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ελλήνων από το τουρκικό δημόσιο.

Μόλις το 2003 είδαν το φως της δημοσιότητας από την Ευρωπαϊκή Ένωση εκθέσεις με θέμα τη συρρίκνωση της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη. Συγκεκριμένα, τον Οκτώβριο του 2003 σε πρακτικά συνεδριάσεων η τουρκική βουλή παραδέχεται ανοιχτά μετά το 1955 την παραβίαση της Συνθήκης της Λωζάνης καθώς και την ύπαρξη οργανωμένου σχεδίου με σκοπό τον αφανισμό των ελληνικών σχολείων και κατά συνέπεια του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου.

Ακόμα και σήμερα ο αριθμός των νεοπροσφύγων που κατέφυγαν από την Τουρκία στην Ελλάδα, παραμένει ανεξακρίβωτος. Ανεπίσημα στοιχεία τους υπολογίζουν γύρω στις ογδόντα χιλιάδες. Πρόκειται για Έλληνες που έγιναν αποδέκτες μιας σκληρής πολιτικής με στόχο τον αφανισμό τους. Μιας πολιτικής οργανωμένης με μαεστρία, αφού προσανατολίστηκε ιδιαίτερα στον εκπαιδευτικό τομέα· ενέργησε δηλαδή στον πιο βασικό και κρίσιμο κοινωνικό θεσμό, την εκπαίδευση, προσπαθώντας να πετύχει την απώλεια της εθνικής συνείδησης, του ήθους, του πολιτισμού, της αγωγής της ελληνικής μειονότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α. Αλεξανδρή, Θ. Βερέμης, Π. Καζάκος, Β. Κουφουδάκης, Χ. Ροζάκης, Γ. Τσιτσόπουλος, Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, Αθήνα 1991.
2. Δ. Καλούμενος, Η σταύρωση του Χριστιανισμού. Η ιστορική αλήθεια των γεγονότων 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 στην Κωνσταντινούπολη, Αθήνα 1966.
3. Γ. Τενεκίδης, Ίμβρος και Τένεδος: Ιστορία-νομικό καθεστώς-σύγχρονη πραγματικότητα, Θεσσαλονίκη 1986.
4. Δ. Τσάκωνας, Αθηναγόρας: ο Οικουμενικός Πατριάρχης των νέων ιδεών, Αθήνα 1976.
5. Alexandris A. The Greek Minority of Istanbul and Greek-Turkish relations 1918-1974, Αθήνα 1983

<http://www.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praltika%2011/georgiadou.htm>

(<http://www.agioritikovima.gr/arxeio/19732-p%CE%BFs-giortazoun>)

(http://antiairetikos.blogspot.gr/2011/08/blog-post_14.html)

(<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=327464>)

Ο Σουλτάν Νίκος και το χαρέμι του

Μια εργασία των: Ευδοκίας Γαβρά
Σοφίας Δήμοβιτς
Βάσιας Καλούδη
Νίκου Κανάκη
Κων/νας Κοκκώνη
Ελένης-Στέλλας Σουλτανούδα

Πρόλογος

Είμαστε η ομάδα «ο Σουλτάν Νίκος και το χαρέμι του». Η ομάδα μας αλφαιβητικά αποτελείται από τους: Ευδοκία Γαβρά, Σοφία Δήμοβιτς, Βάσια Καλούδη, Νίκο Κανάκη, Κωνσταντίνα Κοκώνη, Ελένη-Στέλλα Σουλτανούδα. Στην ομάδα μας υπήρχε πολύ καλή χημεία διότι γνωριζόμασταν αρκετά καλά και γι' αυτό περάσαμε τέλεια. Η ομάδα μας ασχολήθηκε με την ιστορία της Κωνσταντινούπολης και την σχέση των δύο πολιτισμών (χριστιανισμός-μουσουλμανισμός, ελληνισμός-ισλάμ).

Τίτλος: Θα σε ξαναδω κάποτε...

Δύο άνθρωποι. Δύο διαφορετικές ζωές. Ένας στόχος: η επιτυχία. Δύο άνθρωποι που ποτέ, μα ποτέ δεν πίστευαν πως θα γνωριστούν, τελικά η μοίρα τους θέλει μαζί. Η Αϊσέ είναι ο πρώτος χαρακτήρας της ιστορίας μας. Κοπέλα τουρκικής-ελληνικής καταγωγής⁽¹⁾, ετών 22, φοιτήτρια που μένει στην περιοχή του Φαναριού⁽²⁾, στην Τουρκία. Σπουδάζει Ιατρική. Είναι μεσαίου ύψους, με καστανά μαλλιά. Η οικογένειά της δεν έχει και πολλά χρήματα, έτσι πασχίζει να τελειώσει γρήγορα τις σπουδές της, για να βρει δουλειά και συνεισφέρει στα έξοδα του σπιτιού.

Ο άλλος χαρακτήρας που μας ενδιαφέρει, είναι ο Νίκος. Παιδί από Ελλάδα, ψηλός, με μαύρα μαλλιά, πλούσιος, αλαζόνας, και γενικά, όχι και ο πιο ευγενικός άνθρωπος που έχει γνωρίσει κανείς. Έχει γυρίσει σχεδόν όλη τη γη αυτός με τους γονείς του και ας είναι ακόμα 27 χρονών. Μεταξύ των μερών που έχει επισκεφθεί, είναι κι η Κωνσταντινούπολη⁽³⁾. Ο Νίκος έχει τελειώσει Διοίκηση Επιχειρήσεων, έτσι ώστε να αναλάβει όλη αυτή την τεράστια αλυσίδα καταστημάτων αποθηκών φαρμάκων που έχει ο πατέρας του. Βέβαια εκείνος έχει μια επιθυμία κρυφή, καλυμμένη από το σεντόνι της αλαζονείας που τον διακατέχει. Είναι η φωτογραφία. Θέλοντας να αξιοποιήσει το τεράστιο ταλέντο του πάνω στον τομέα αυτό, ήθελε να γίνει

(1) Από μια σύντομη ιστορική αναδρομή εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα πως ο αριθμός των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου διαρκώς συρρικνώνεται και χάνει την ταυτότητά του. Ενώ λοιπόν, το 1950 συναντούμε εκατό περίπου χιλιάδες, στις μέρες μας η ελληνική μειονότητα με δυσκολία αριθμεί τις τρεις χιλιάδες. Αναμφισβήτητα η δραματική αυτή μείωση προκαλεί έντονο προβληματισμό και παράλληλα γίνεται αφορμή για να ερευνηθεί κανείς διεξοδικά το θέμα. Επιπλέον, στη συρρίκνωση αυτή του ελληνικού στοιχείου αντικατοπτρίζεται και η πολιτική, τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους άλλους τομείς της κοινωνικής ζωής που ακολούθησε το τουρκικό κράτος. Προτεραιότητα της πολιτικής αυτής όπως προκύπτει, ήταν η οριστική αφομοίωση του ελληνικού στοιχείου.

(2) Το Φανάρι είναι συνοικία της Κωνσταντινούπολης, μεταξύ του τείχους του Κωνσταντίνου και Θεοδοσιανού τείχους. Υπάγεται στην περιφέρεια του Φατίχ. Βρίσκεται γύρω από τον πέμπτο λόφο της Κωνσταντινούπολης, που φέρει το ίδιο όνομα και βρέχεται από τον Κεράτιο κόλπο. Από το 1601 εδρεύει εκεί το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Γύρω τους αναπτύχθηκε έκτοτε μια ελληνική συνοικία, όπου εγκαταστάθηκαν οι περισσότεροι από τους Έλληνες άρχοντες, οι οποίοι έλαβαν την προσωνυμία «Φαναριώτες».

(3) Η Κωνσταντινούπολη σε όλη της την ιστορική διαδρομή ως σπουδαίο πολιτικό κέντρο και πρωτεύουσα αυτοκρατοριών, υπήρξε σημαντικό κέντρο εξουσίας, εμπορίου, οικονομίας και πολιτισμού. Επίσης, σημείο συνάντησης για δύο μεγάλες θάλασσες και δύο ηπείρους, πρωτεύουσα δύο «επάλληλων» ισχυρών αυτοκρατοριών, της Βυζαντινής κι αργότερα της Οθωμανικής αλλά και για 1000 περίπου χρόνια βασιλεύουσα πόλη-σύμβολο για σύμπασα τη Χριστιανική Οικουμένη. Στη συνέχεια, ήταν Οθωμανική και Ισλαμική αλλά και ταυτόχρονα Ρωμαϊκή, Ελληνική και Χριστιανική καθώς το Οικουμενικό Πατριαρχείο θα βρίσκεται πάντα εκεί. Η σύγχρονη Κωνσταντινούπολη φέρει μέχρι και σήμερα τα σημάδια των αλλεπάλληλων στρωμάτων του παρελθόντος. Έτσι, το Αρχαιοελληνικό, το Βυζαντινό, το Χριστιανικό και Ρωμαϊκό παρελθόν έχουν διαπλακεί, διαπεράσει και αναμφισβήτητα επηρεάσει την Οθωμανική και την νεότερη υπόστασή της.

φωτογράφος αλλά οι γονείς του δεν του το επέτρεψαν ούτε κατά διάνοια. Έτσι συνέχισε την γεμάτη χωρίς αλήθεια ζωή του.

Καθότι ο Νίκος βούλιαζε στις γυναίκες που τον κυνηγούσαν μόνο και μόνο για τα λεφτά του, βρήκε την ευκαιρία για να το σκάσει και να πάει σ'ένα φαρμακευτικό συνέδριο που γινόταν στην Πόλη με θέμα «Τα φάρμακα πριν και μετά την Άλωση»⁽¹⁾. Έκλεισε ένα εισιτήριο 1^{ης} θέσης και πήγε. Η Αϊσέ, σαν φοιτήτρια Ιατρικής πήγε κι εκείνη στο συνέδριο αλλά με ένα απλό λεωφορείο.

Η μέρα του συνεδρίου είχε φτάσει. Ο Νίκος ξυπνάει στο Hilton της Κωνσταντινούπολης, ενώ η Αϊσέ στο "Hilton" του μικρού δωματίου της. Ετοιμάζονται να φύγουν κι ο καθένας τους φοράει τα καλά του ρούχα. Ο Νίκος ένα μαύρο κουστούμι από βελούδο, με γραβάτα κεντημένη στο χέρι και η Αϊσέ ένα μαύρο τζην αγορασμένο από την Bershka, με ένα άσπρο πουκάμισο κι ένα αμάνικο ριγέ πουλόβερ. Το πρωινό του Νίκου ήταν δυσάρεστο, καθώς δεν είχε πολύ μπείκον και τα αυγά ήταν παραβρασμένα.

Η Αϊσέ ευχαριστούσε τους γονείς της που της έδωσαν μόνο για εκείνη τη μέρα τρεις φέτες ψωμί με μαρμελάδα. Το πρωινό τελειώνει κι οι δύο ήρωές μας φεύγουν.

Ο Νίκος στην πολυτελή του λιμουζίνα και η Αϊσέ, στα πολυτελή της πόδια, για να πάει στην στάση του λεωφορείου.

Φτάνοντας στο συνέδριο, οι φοιτητές πάνε και κάθονται στις καρέκλες που τους έδειξαν, ενώ οι VIPs (π.χ. Νίκος) στην μπροστινή σειρά καθισμάτων, στο κέντρο μάλιστα. Οι ώρες για τον Νίκο περνούν αργά, κοιτώντας το χρυσό ρολοί του. Αντιθέτως, οι 3 αυτές ώρες για την Αϊσέ περνούν σε δευτερόλεπτα. Μόλις τελειώνει το συνέδριο ο Νίκος είναι ο πρώτος που φεύγει με υπεροπτικό ύφος από την αίθουσα. Οι συνοδοί του τον ακολουθούν τρέχοντας,

(1) Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης υπήρξε το αποτέλεσμα της πολιορκίας της βυζαντινής πρωτεύουσας, της οποίας αυτοκράτορας ήταν ο Κωνσταντίνος Α΄ Παλαιολόγος από τον Οθωμανικό στρατό με επικεφαλής τον Σουλτάνο Μωάμεθ Β΄. Η πολιορκία διήρκεσε από τις 6 Απριλίου έως τις 29 Μαΐου 1453. Όταν τελικά η Κωνσταντινούπολη αλώθηκε, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπαψε να υπάρχει.

Οι συγκρούσεις ήταν ιδιαίτερα άνισες υπέρ των Τούρκων, σε σημείο που να μνημονεύεται από τις πηγές το τετελεσμένο της έκβασης της πολιορκίας. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στον ηρωισμό των πολιορκημένων και ιδιαίτερα τον ίδιο τον Αυτοκράτορα.

Η Ορθόδοξη Βυζαντινή Αυτοκρατορία έπαψε πια να υφίσταται και στη θέση της ιδρύθηκε κι αναπτύχθηκε η Μωαμεθανική Οθωμανική Αυτοκρατορία, της οποίας η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε από την Ανδριανούπολη στην Κωνσταντινούπολη, που ονομάστηκε από τους Τούρκους Ισταμπούλ (παρα-φθορά της έκφρασης «εις την πόλιν») και παρέμεινε έδρα του κράτους ως την οριστική κατάλυσή του, το 1922.

Οι φοιτητές που είχαν έρθει στο συνέδριο φεύγουν, όμως η Αϊσέ μένει, διότι ήθελε να μιλήσει με τον καθηγητή της. Ο καθηγητής της βρισκόταν σε άλλη αίθουσα, όπου γινόταν δεξίωση, έπιναν σαμπάνια κι έτρωγαν καναπεδάκια.

Πλησιάζει τον καθηγητή της, ο οποίος είχε μια πολύ σοβαρή συζήτηση με τον Νίκο για μια δουλειά που επρόκειτο να αρχίσουν.

- Μέραμπά...

- Ω, μέραμπά, Αϊσέ! Νίκο, από 'δω, να σου συστήσω την Αϊσέ μας. Είναι το καμάρι μου στην σχολή. Η Πρώτη των Πρώτων!

- Α, ναι; Ρώτησε ο Νίκος αδιάφορα.

- Ναι... Η γιαγιά της μάλιστα ήταν εκατό τοις εκατό Ελληνίδα και ξέρει κάποια ελληνικά.

- Γειά σου, είμαι Αϊσέ.

- Γειά. Εγώ... Νίκο! είπε χλευαστικά.

Αλλά η σοβαρή Αϊσέ δεν το θεώρησε αστείο και του γύρισε την πλάτη, αγνοώντας τον. Ήταν η πρώτη γυναίκα που του το έκανε αυτό. Και αυτό τον θύμωσε. Η Αϊσέ συζήτησε με τον καθηγητή της αυτό που ήθελε και ξεκίνησε να φύγει. Μόλις την είδε να φεύγει, ο Νίκος κίνησε άμεσα να την ακολουθήσει, θέλοντας τάχα να την ρωτήσει κάτι.

- Αϊσέ! Περίμενε λίγο! Είπε δυνατά για να ακουστεί σε όλο το χώρο. Εκείνη, σταμάτησε απότομα και γύρισε, κάνοντας τον σερβιτόρο που περνούσε από πίσω της με την κανάτα τον καφέ, να την ρίξει όλη επάνω της.

Όλη η αίθουσα ξέσπασε σε χαχανητά και ο Νίκος κοίταζε αλαζονικά και συγχρόνως με το ύφος «Κοίτα τι μπορεί να πάθει κάποιος στα καλά καθούμενα...». Η Αϊσέ τον κοίταξε με το πιο θυμωμένο βλέμμα της κι έφυγε τρέχοντας από τον χώρο.

Στον δρόμο καθώς έτρεχε, έκλαιγε κι έβριζε ταυτόχρονα, σκεφτόταν τι θα έλεγε άραγε η ρατσίστρια μάνα της γι' αυτό. Μήπως είχε δίκιο που ήταν ρατσίστρια; Ξάφνου μια γριά, τσιγγάνα μάλλον, την σταματάει.

- Κοπέλα μου, τι έχεις;

- Τι νά'χω, γιαγιάκα, τον κακό μου τον καιρό! Ένας Έλληνας, που πήγα να του μιλήσω Ελληνικά που'ξερα απ'τη γιαγιά μου, με έκανε ρεζίλι! Αλλά εγώ ποτέ δεν του είπα ότι μιλάω ελληνικά τόσο καλά.

- Ξέρω πώς νοιώθεις, Αϊσέ μου, και τον κάνω να το πληρώσει αυτό. Είμαι μια μάγισσα σε αποστολή. Θα σε στείλω στην προηγούμενη σου ζωή, για να

⁽¹⁾ Μετά την εγκατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Άγιο Γεώργιο, στο λόφο του Φαναρίου το 1601, γύρω του άρχισε να συγκεντρώνεται ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων αστών των παλιών αρχοντικών οικογενειών, οι οποίοι συνέδεαν λίγο-πολύ τα συμφέροντά τους με αυτό. Γρήγορα λοιπόν, η συνοικία του Φαναρίου κατέστη το κέντρο του υπόδουλου Ελληνισμού. Γρήγορα οι αστοί κατάφεραν να συνδεθούν με την Οθωμανική Κυβέρνηση καταλαμβάνοντας διάφορα αξιώματα στον διοικητικό μηχανισμό.

δεις τι σχέση έχεις με αυτόν. Δεν είναι τυχαίο ξέρεις, που γνωριστήκατε. Εκεί που είναι τώρα το Οικουμενικό Πατριαρχείο⁽¹⁾ στον Άγιο Γεώργιο, το 1450 γνωριστήκατε ξανά εσείς οι δύο. Γι' αυτό μιλάς και πολύ καλά Ελληνικά.

- Μα στάσου, γιαγιάκα, μήπως είσαι άρρωστη; Τι είναι αυτά που λες; Συγγνώμη, μα πρέπει να φύγω.

- Καλά, μην με πιστεύεις. Τα λέμε το πρωί ξανά, έξω από την Αγία Σοφία.

Η Αϊσέ γυρνάει σπίτι της και ήταν τόσο θυμωμένη που ξέχασε αμέσως αυτά που της είχε πει η τσιγγάνα. Ο Νίκος επέστρεψε από τη δεξίωση με δύο κυρίες με τις οποίες πήρε το δείπνο του στο ξενοδοχείο Hilton. Τις ευχαρίστησε για την παρέα τους και πήγε εξαντλημένος να κοιμηθεί. Προτού όμως κοιμηθεί ήθελε να χαλαρώσει με ένα ντους. Ζήτησε από την υπηρεσία δωματίων ένα μπουκάλι ουίσκι και μπήκε στο μπάνιο. Άνοιξε τη βρύση αλλά καθώς ετοιμαζόταν να μπει στο τζακούζι ένωσε μια αδιαθεσία. Λιποθύμησε. Λίγο αργότερα έφτασαν οι σερβιτόροι του ξενοδοχείου. Χτύπησαν για αρκετή ώρα την πόρτα και περίμεναν αλλά κανείς δεν άνοιξε. Αναρωτήθηκαν τι μπορεί να συμβαίνει. Ζήτησαν οδηγίες από τον προϊστάμενο και τους είπε να μπουν με τη δική τους κάρτα, υποθέτοντας ότι ο Νίκος ήταν στο μπάνιο. Μόλις μπήκαν μέσα άκουσαν τη βρύση να τρέχει και παρατήρησαν πως από την πόρτα του μπάνιου έβγαιναν νερά. Άνοιξαν την πόρτα σιγά-σιγά για να δουν τι συμβαίνει. Εκεί βρήκαν το Νίκο πεσμένο στο πάτωμα να τρέχουν αίματα από το κεφάλι του. Έτρεξαν αμέσως πάνω του να δουν αν ζούσε και αμέσως κάλεσαν ασθενοφόρο και τον μετέφεραν στο Ελληνικό νοσοκομείο. Στο μεταξύ, η Αϊσέ λόγω ενός κληρονομικού προβλήματος έπαθε κρίση άσθματος στον ύπνο της. Λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης της και λόγω του γεγονότος ότι ήταν μισή ελληνίδα την μεταφέρανε στο Ελληνικό νοσοκομείο. Τον Νίκο τον πήρανε για ράμματα, στην στην Αϊσέ έβαλαν μάσκα οξυγόνου και κατά μια διαβολική σύμπτωση βρέθηκαν και οι δύο στην Εντατική.

Την επόμενη μέρα η Αϊσέ ξυπνάει από την ηλιαχτίδα του ήλιου. Σηκώνεται με νεύρα και πάει να κλείσει το παράθυρο. Παρατηρεί ότι το παράθυρο είναι μικρό και ξύλινο. Συνειδητοποιεί πως βρίσκεται μέσα σε ένα ξύλινο καλύβι. Βγαίνει τρέχοντας έξω φορώντας ένα φουστάνι και βλέπει ότι είναι σε ένα δάσος. «Πού είμαι;» αναρωτήθηκε. Δεν της θύμιζε τίποτα εκείνο το τοπίο και γενικά ο όλος ο χώρος. «Ποια είμαι, πού είμαι; Τι γλώσσα μιλάω;» Καθώς μπήκε στο σπίτι, είδε μια γυναίκα να μαντάρει ρούχα με βελόνα και κλωστή.

-“Φιρουζέ κοριτσάκι μου, ξύπνησες;”

-“Ποια είσαι εσύ;”

-“Σταμάτα τις πλάκες, και έλα να ράψουμε ρούχα για τον Σουλτάνο, θα έρθουν σε λίγο οι αγάδες για να τα πάρουν. Άντε, άντε σήκω.”

-“Ε; Σου είπα, πες μου ποια είσαι; Μου κάνετε πλάκα έτσι; Που είναι το σπίτι μου που είναι οι γονείς μου!” Φώναζε.

-“Κόρη μου σπίτι σου είσαι και εγώ η μάνα σου, τι έχεις πάθει? Πήγαινε ρίξε νερό στο πρόσωπό σου για να ξυπνήσεις.”

-“Άσε με ήσυχη σου είπα.. Δεν με λένε Φιρουζέ, το όνομά μου είναι το Αϊσέ, ζω στην Κωνσταντινούπολη, στην περιοχή του Φαναριού μαζί με τους γονείς μου.”

-“Πέτρο, Πέτρο έλα εδώ..”

-“Τι έγινε γυναίκα?”

-“Η κόρη σου, από τότε που την έκανες μουσουλμάνα για να την παντρέψεις με τον ανιψιό του Σουλτάνου, δεν ξέρει τι λέει.”

-“Έλα εδώ χαζό παιδί, ο Σουλτάνος διέταξε να γίνεις μουσουλμάνα για να παντρευτείς τον ανιψιό του. Θα γίνεις μέλος τις δυναστείας των Σουλτάνων. Ο Θεός σε αγαπάει και δεν σε κατηγορεί για την αλλαξοπιστία σου.”

-“Τι λές, για ποια αλλαξοπιστία μιλάς; Ποιος είσαι;”

-“Τον ψαρά δεν θα τον παντρευτείς που θέλεις, θα κάνεις ότι σου λέω εγώ! Εν ανάγκη δεν θα τρως για όλο το μήνα. Ο γάμος θα γίνει την πρώτη Πανσέληνο μετά τον Δεκαπενταύγουστο. Τον ψαρά σου απαγορεύω να τον ξαναδείς! Δεν θα μου πάρουν το δικό μου το κεφάλι για τις κουταμάρες που κάνεις εσύ!”

-“Αφήστε με κύριε μου!” είπε η Αϊσέ και άρχισε να τρέχει στο δάσος, μακριά από το άγνωστο σπίτι και τοπίο. Καθώς έτρεχε άκουσε μια φωνή να τη φωνάζει.

-“Εσύ! Εσύ σταμάτα εκεί που είσαι!”

Η Αϊσέ γυρνά στο κάλεσμα αυτής της γνώριμης φωνής που της έφερε θυμό. Βλέπει τον άνθρωπο που εξαιτίας του είχε πέσει όλος ο καφές πάνω της. Ήταν ο Νίκος, μόνο που αυτή τη φορά δεν ήταν ντυμένος στα μετάξια αλλά με κουρέλια ενωμένα μεταξύ τους.

-“Τι μου έκανες παλιοκόριτσο, πού είμαι; Ήμουν στην μπανιέρα του ξενοδοχείου μου και δεν θυμάμαι τι έγινε. Ξύπνησα μέσα σε μια βάρκα ντυμένος στα απαίσια αυτά ρούχα!”

-“Εσύ δεν είσαι και στην δεξίωση έριξες καφέ πάνω μου; Αλλά αυτό είναι το λιγότερο που με ενδιαφέρει τώρα. Εγώ έπεσα για ύπνο και ξύπνησα σε ένα σπίτι στο δάσος δίπλα από το ποτάμι.”

“Μα για στάσου... Μήπως μας έκαναν πλάκα;»

«Ειλικρινά δεν ξέρω... Βασικά είμαι τόσο μπερδεμένη... Αυτή η περιοχή μου φαίνεται γνώριμη αλλά δεν την έχω ξαναδεί. Αυτά τα λοφάκια στο βάθος... Η ακτογραμμή... Αλλά δεν βλέπω δρόμους ή πολυκατοικίες... Πάμε ευθεία! Άκουσα πριν κάτι να σέρνεται. Κάρο θα ήταν. Ο χωματόδρομος αυτός είναι πολύ πατημένος. Άρα από αυτό εδώ το «δρόμο» περνάνε τα αυτοκίνητα
«Ωραία... Προχωράμε από εδώ.»

Καθώς προχωρούσαν στο δρόμο κοιτούσαν... κοιτούσαν γύρω τους με απορία. Κανείς από τους δύο δεν ήξερε πού είναι. Μετά από μία ολόκληρη ώρα περπάτημα έφτασαν σε μία πύλη.

«Ωχ! Η Κωνσταντινούπολη... Μα γιατί είναι έτσι;»

Ο Νίκος που βρισκόταν μερικά μέτρα πιο πίσω, έτρεξε μπροστά κι αντίκρισε κάτι το διαφορετικό. Αντίκρισε τους 7 λόφους που είναι χτισμένη η Πόλη. Ξεχώριζε η Αγιά Σοφιά ως το πιο μεγάλο κτήριο. Πολλά μικρά, καλοβαλμένα σπιτάκια ξεφύτρωναν από 'δω κι από 'κει.

«Τι στο καλό;» αναρωτήθηκε η Αϊσέ.

«Αυτό δεν είναι δυνατόν!» είπε ξαφνιασμένος ο Νίκος. «Πόσο καιρό κοιμόμουν;»

«Δεν νομίζω ότι βρίσκεσαι στο μέλλον...»

«Αλλά;»

«Να... δεν ξέρω ούτε εγώ... Μια στιγμή χθες το απόγευμα, μετά την εκδήλωση, με σταμάτησε μια γριά τσιγγάνα και μου έλεγε ασυναρτησίες.

«Τι ασυναρτησίες;»

«Μου έλεγε ότι ήταν σε αποστολή... και κάτι για προηγούμενη ζωή μου και μου ζήτησε να την συναντήσω σήμερα μπροστά από την Αγιά Σοφιά.»

«Και τώρα το λες;»

«Νόμιζα ότι ήταν τρελή αλλά να τελικά τι μας έκανε...»

«Πάμε γρήγορα στην Αγιά Σοφιά!»

Στο δρόμο προς το κέντρο της Πόλης, πάνω στο χωμάτινο πατημένο δρόμο, τον γεμάτο πέτρες και λακούβες, έβλεπαν τους ανθρώπους να μην φορούν παντελόνια και μπλουζάκια αλλά σαλβάρια και φέσια με σαρίκια. Γυναίκες δεν κυκλοφορούσαν στο δρόμο... Δύο που είδαν, φορούσαν μαντίλες και είχαν μόνο τα μάτια ακάλυπτα.

Καθώς η Αϊσέ περπατούσε, όλοι την κοιτούσαν, αφού είχε το κεφάλι ακάλυπτο κι ήταν δίπλα σε έναν άντρα, που ήταν προφανές ότι δεν ήταν ο σύζυγός της. Για τον λόγο αυτό επιτάχυνε το βήμα της και ο Νίκος επιτάχυνε επίσης. Έφτασαν στην Αγιά Σοφιά και αμέσως άρχισαν να ψάχνουν την γριούλα.

Κοιτούσαν γύρω τους, μέσα στο πλήθος από προσκυνητές που μπαινόβγαινε αργά από τις τεράστιες πόρτες και σχολίαζε με δυνατή φωνή, δροσίζοντας το πρόσωπό τους στις κρήνες στον αυλόγυρο. Ο ένας πήγε από δεξιά, ο άλλος από αριστερά αλλά δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν πουθενά τη γριά γυναίκα. Κάποια στιγμή φάνηκε της Αϊσέ ότι την είδε, αλλά τελικά ήταν μια άλλη, μαυροντυμένη γυναίκα στο ίδιο ύψος και με την ίδια κοψιά, που ωστόσο δεν ήταν η γιαγιά που έψαχναν. Τελικά, ο Νίκος είδε μια γιαγιά να κάθεται κάτω από ένα δέντρο της αυλής και να τον κοιτάζει κατ'ευθείαν μέσα στα μάτια, χωρίς να φοβάται ή να ντρέπεται. Την πλησίασε και της είπε: «Γιαγιά, είμαι ο Νίκος και σε ψάχνουμε με την Αϊσέ. Τι είναι αυτό που έχεις να μας πεις;»

Η γιαγιά σήκωσε το πρόσωπό της και τον ξανακοίταξε ερευνητικά μέσα στα μάτια.

«Δεν ξέρεις λοιπόν τι είναι αυτό που έχω να σου πω; Δεν πάει το μυαλό σου; Δεν φαντάζεσαι γιατί είσαι εδώ, τώρα, μαζί μου;»

Βαθειά στο μυαλό του Νίκου κάποιες μνήμες άρχισαν να ζωντανεύουν ξαφνικά, να αναδεύονται, να στροβιλίζονται και να αρχίζουν να θέλουν να αναδυθούν από το υποσυνείδητό του και να βγουν έξω, στο εδώ και το τώρα.

«Βάβω, με τρομάζεις!... Τι είναι που μου λες;»

Η γριά τον κοίταζε έντονα, με βλέμμα που έδειχνε ότι ήξερε τι γινόταν μέσα στο μυαλό του. Συνέχισε να τον κοιτάζει έντονα μέσα στα μάτια και οι μνήμες του Νίκου άρχισαν να στροβιλίζονται με τρελούς ρυθμούς, να πετάνε σπίθες και χρώματα, το τώρα άρχισε να προβάλλεται στο μέλλον και το μέλλον να επιστρέφει στο τώρα, τα πάντα γύρω του άλλαζαν με τρομακτικές ταχύτητες, ο ήλιος να εναλλάσσεται σαν τρελός με το φεγγάρι, τα σύννεφα με την ηλιοφάνεια, το κρύο με την ζέστη, η μέρα με την νύχτα, η βροχή με τον ήλιο.

Ο Νίκος θυμήθηκε... Θυμήθηκε την στιγμή που πρωτοείδε την Αϊσέ/Φιρουζέ να μαζεύει αλάτι από τα βραχάκια στην παραλία, όταν γύρισε από το ψάρεμα. Δεν φορούσε μαντίλα και ο ήλιος έκανε τα μαλλιά της να λάμπουν σαν μετάξι. Σταμάτησε να τραβάει κουπί και έμεινε να την κοιτάζει άλαλος. Εκείνη, όταν κατάλαβε ότι κάποιος την κοιτούσε, σκεπάστηκε αλαφιασμένη για να μην σκεφτεί εκείνος ότι ήταν ξετσιπωτή και αφού τον κοίταξε καλά, κατέβασε ντροπαλά τα μάτια της, άφησε ένα διστακτικό χαμόγελο να σκάσει στα χείλη της και μετά, σα να μετάνιωσε για την αναιδειά της, έφυγε τρέχοντας γοργά προς την καλύβα της.

Ο ψαράς-Νίκος χαμογέλασε γιατί ήξερε πλέον πού να την βρει. Και την άλλη μέρα, έστειλε ένα κοφίνι ψάρια στον πατέρα της, με την ελπίδα ότι θα ερχόταν στον καφενέ για να τον ευχαριστήσει και να γνωριστούν.

Ο πατέρας της όμως -δυστυχώς γι'αυτούς- είχε άλλα, μεγαλεπήβολα σχέδια. Τόσο όμορφη κοπέλα που ήταν, την είχαν ξεχωρίσει οι Αγάδες που έψαχναν μορφονιές για το χαρέμι, να διαλέξει γυναίκα του ο ανιψιός του σουλτάνου. Και ο πατέρας της, ξέροντας τι θα αποκόμιζε από τον γάμο αυτό, ούτε που περνούσε από το μυαλό του να αφήσει την ευκαιρία να περάσει χωρίς να την εκμεταλλευτεί.

Όταν είδε το κοφίνι με τα ψάρια, κατάλαβε ότι έπρεπε να κινηθεί δραστικά και άμεσα. Επικοινωνήσε με τους Αγάδες για να πάρουν την κόρη του το συντομότερο μαζί τους ενώ διάταξε την γυναίκα του να μην ξαναφήσει την Αϊσέ/Φιρουζέ να βγει έξω μόνη της, ούτε καν για να μαζέψει ξύλα για το τζάκι.

Η Αϊσέ/Φιρουζέ δεν κατάλαβε από την αρχή τον ιστό που ύφαινε ο πατέρας της σιγά-σιγά, και καθόταν στο παράθυρο κοιτώντας σ'ανοιχτά, να δει την βάρκα του ψαρά με τα γλυκά μάτια και το όμορφο παράστημα να πλησιάζει, να δένει και να περιμένει να τον δει να πηδάει έξω και να αρχίζει να ψάχνει με τα μάτια να την βρει, να διασταυρωθούν οι ματιές τους, να χαϊδευτούν τα βλέμματα και να νοιώθει ευτυχισμένη.

Όταν η μάνα της τελείωσε τα προικιά που της έραβε, η Αϊσέ/Φιρουζέ είχε ήδη καταλάβει ότι δεν θα μπορούσε να συνεχίζει να ζει το όνειρο που ζούσε με τον ψαρά της, ακόμα κι αν το όνειρο αυτό ήταν να τον κοιτάζει στα μάτια. Κατάλαβε ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να ξεφύγει από την μοίρα που είχε καθορίσει ο πατέρας της γι'αυτήν, μοίρα κοινή για σχεδόν όλες τις γυναίκες του Ισλάμ, που ο πατέρας, ανώτατος κριτής, αποφάσιζε για όλους και για όλα, με απόφαση που ήταν ισοδύναμη με Νόμο. Και ήταν μια απόφαση που της βάραινε τους ώμους, που έσφιγγε την καρδιά της τόσο δυνατά, που την ένοιωθε έτοιμη να σπάσει αφού δεν μπορούσε να χτυπάει ελεύθερα. Και ήταν μια απόφαση, που η ψυχή της δεν μπορούσε να δεχτεί. Το πήρε απόφαση. Θα έφευγε από την μοίρα της, φεύγοντας από το σπίτι και την θέληση του πατέρα της ακόμα και μόνη.

Όταν πήγαν να την πάρουν οι Αγάδες για να την συνοδέψουν στο Χαρέμι, αισθάνθηκε ένα χέρι να της κλείνει τον λαιμό, ένα σκοινί να της κόβει την ζωή. Με την σκέψη ότι δεν θα ξανάβλεπε τον ψαρά «της», που ούτε το όνομά του δεν είχε προλάβει να μάθει, την κατέκλυσε ένας πανικός, μια απόγνωση κι η αγωνία της την έπνιξε. Και μέσα στο κεφάλι της υλοποιήθηκε μία ιδέα... Φυγή!

Ενώ οι αγάδες είχαν κάτσει στον μπροστινό οντά για να πιούν τον καφέ με το κάρδαμο και να φάνε το γλυκό του κουταλιού που είχε ετοιμάσει η μητέρα της, η Αϊσέ/Φιρουζέ εμφανίστηκε χαμογελαστή για να σερβίρει. Όταν τέλειωσε το σερβίρισμα, έφυγε από τον οντά δήθεν για να μαζέψει κάποια τελευταία πράγματα στα μπαούλα της. Πήγε στο δωμάτιο που μοιραζόταν με τις αδελφές της, έβαλε αντρικά σαλβάρια, μάζεψε τα μαλλιά της σε σκούφο, έβαλε σε μια πετσέτα ένα κομμάτι ψωμί και λίγο τυρί και ενώ όλοι ήτανε μπροστά με τους αγάδες, εκείνη πήδηξε έξω από το παράθυρο και χάθηκε τρέχοντας μέσα στο δάσος.

Ο επί κεφαλής των αγάδων, που κοίταζε έξω από το παράθυρο, είδε ένα νεαρό να τρέχει κατά το δάσος κι επειδή η κοπέλα ήταν πια υπό την προστασία του και δεν είχε δικαίωμα να συναντήσει κανέναν άλλο άντρα εκτός από τον αρραβωνιαστικό της, τον ανιψιό του Σουλτάνου, τινάχτηκε απότομα κι έβαλε τις φωνές, δίνοντας εντολές να κυνηγήσουν και να

συλλάβουν τον απερίσκεπτο νέο που προσβάλλοντας την ηγεμονική οικογένεια, είχε πάει να δει την κοπέλα.

Ο ψαράς/Νίκος, από εκεί που καθόταν και μάλωνε τα δίχτυα του, είδε τους αγάδες που ήρθαν με την πολυτελή, στολισμένη άμαξα να παραλάβουν την Αϊσέ/Φιρουζέ και τα μάτια του σκοτείνιασαν. Μόλις κατάλαβε ότι η άμαξα είχε πάει εκεί για να πάρει την κοπέλα με το ντροπαλό χαμόγελο, η καρδιά του σφίχτηκε κι άρχισε να αναρωτιέται, τι θα μπορούσε να κάνει, για να την κρατήσει κοντά του.

Σε μια στιγμή, είδε τους αγάδες να βγαίνουν φωνάζοντας από το σπίτι και να τρέχουν προς το δάσος. Τινάχτηκε κι αυτός κι άρχισε να τρέχει από πίσω τους. Κατάλαβε ότι κυνηγούσαν τον νεαρό που έτρεχε πανικόβλητος, κάνοντας ελιγμούς ανάμεσα από τα δέντρα και προσπαθούσε να βάλει απόσταση ανάμεσά τους. Σταμάτησε για μια στιγμή, προσπαθώντας να καταλάβει τι συμβαίνει αλλά κάτι, στον τρόπο που έτρεχε ο νεαρός, του θύμιζε κάποιον άλλον άνθρωπο που έτρεχε κάποια στιγμή, κάποιον άλλον άνθρωπο που είχε το ίδιο βήμα και διασκελισμό, την ίδια στάση στο σώμα... Ξαφνικά, έγινε λάμψη στο μυαλό του και θυμήθηκε! Ο νεαρός που έτρεχε, δεν ήταν άλλος από την ντροπαλή κοπέλα, που είχε ντυθεί αντρικά. Είχε ντυθεί αντρικά, για να ξεφύγει. Η καρδιά του γέμισε ελπίδα κι αναρωτήθηκε αν ο λόγος που η κοπέλα δεν ήθελε να πάει στο χαρέμι, ήταν ο ίδιος.

Ρίχτηκε πάλι στο τρέξιμο, κόβοντας δρόμο από μονοπάτια γνωστά μόνο στους ντόπιους, πηδώντας πάνω από πεσμένους κορμούς και διασχίζοντας ποταμάκια κάνοντας ισορροπία πάνω σε βραχάκια που ξεμύτιζαν από το νερό. Κάποια στιγμή έφτασε σε ένα ξέφωτο κι εκεί είδε τον νεαρό που είχε σταματήσει λαχανιασμένος, με την πλάτη σε ένα δέντρο, προσπαθώντας να πάρει ανάσα. Τον πλησίαζε αργά, χαμογελώντας, κοιτάζοντας το φοβισμένο κι έκπληκτο βλέμμα του. Όταν έφτασε δίπλα του, τράβηξε τον σκούφο και τα καστανά μαλλιά χύθηκαν χείμαρρος στην πλάτη. Χάϊδεψε το πρόσωπό της με την ανάστροφη του χεριού του, την έπιασε από το χέρι και άρχισαν να τρέχουν ξανά μαζί. Στα δύσκολα σημεία την σήκωνε στα χέρια και την περνούσε απέναντι και απομακρύνθηκαν γρήγορα, πηγαίνοντας προς μια πρόχειρη ξύλινη γέφυρα που περνώνας πάνω από το απότομο και γρήγορο ποτάμι θα τους άφηνε ελεύθερο τον δρόμο για την ενδοχώρα.

Πλησιάζοντας ωστόσο, δεν μπορούσαν να διακρίνουν την γέφυρα. Όσο πλησίαζαν και δεν έβλεπαν την γνωστή κατασκευή, άρχισαν να τους ζώνουν τα φίδια, μέχρι που έφτασαν στην άκρη του δρόμου κι εκεί, με τρόπο τους είδαν ότι η γέφυρα είχε παρασυρθεί από το ποτάμι.

Έστριψαν αριστερά προς τον παλιό μύλο που υπήρχε εκεί από όταν ήτανε παιδιά και έφτασαν, την στιγμή που οι αγάδες είχαν φτάσει στην σπασμένη γέφυρα. Μπήκαν βιαστικά στον μύλο κι έκλεισαν την πόρτα, βάζοντας από πίσω την παλιά αμπάρα και στοιβάζοντας ό,τι μπορούσαν να βρουν. Οι αγάδες πλησίασαν, κατάλαβαν ότι οι δύο νεαροί είχαν παγιδευτεί και τους φώναξαν να βγουν.

Ο ψαράς/Νίκος και η Φιρουζέ/Αϊσέ ούτε που το σκέφτηκαν δεύτερη στιγμή. Ειδικά όταν ένα αναμμένο κλαδί έπεσε πάνω στη στέγη, που έπιασε αμέσως φωτιά καθώς ήταν από άχυρο, πιαστήκαν απ'το χέρι και πήδηξαν μέσα στο ποτάμι. Και χάθηκαν.

Καθώς η γριά περίμενε τον Νίκο να θυμηθεί όλες τις λεπτομέρειες από ένα παρελθόν που ήταν παρόν, η Αϊσέ τους πλησίασε, γεμάτη περιέργεια να δει τι λέγανε, γιατί τα μάτια τους είχαν τρομερά έντονα βλέμματα, λες και περνούσε ηλεκτρισμός από τον έναν στον άλλο, λες και αντάλλασσαν πληροφορίες με ασύλληπτες ταχύτητες, σαν να μην υπήρχε κανένας άλλος και τίποτα γύρω τους.

Καθώς τους πλησίασε, ένοιωσε την έντονη αύρα αυτής της επαφής, που τους τύλιγε σαν κουβάρι από κλωστές ενέργειας και που ξαφνικά άνοιξε μια αγκαλιά από φωτεινό πλάσμα και την τράβηξε δίπλα τους.

Μέσα στο μυαλό της Αϊσέ άρχισε μια παρόμοια διαδικασία ανάμνησης, οι εικόνες διαδέχονταν η μια την άλλη με τρομερή ταχύτητα, το μυαλό της άρχισε να γεμίζει από παρελθόν, παρόν και μέλλον, από αισθήματα και συναισθήματα. Και ξαφνικά τα θυμήθηκε όλα...

Άρχισαν και οι δύο να σαλεύουν την ίδια στιγμή. Ο Νίκος ένοιωθε έναν τρομερό πόνο στο κεφάλι και η Αϊσέ στο στήθος, λες και ερχόντουσαν πίσω από τον άλλο κόσμο. Άνοιξαν τα μάτια τους για να δουν πίσω από ένα γυάλινο χώρισμα από την μία ένα ζευγάρι πλούσιων μεγαλοαστών, με ακριβά ρούχα και κοσμήματα, χρυσά ρολόγια και μαλλί κομμωτηρίου κι απ'την άλλη ένα ζευγάρι μεροκαματιάρηδων ανθρώπων, ο άντρας με τραγιάσκα, πουκάμισο χωρίς γραβάτα και παχύ μουστάκι και η γυναίκα με τσεμπέρι, ηλιοκαμένο πρόσωπο και σπασμένο δέρμα.

Ο Νίκος κοίταξε την Αϊσέ. Αναμνήσεις γυρίσαν στο μυαλό του, την ίδια στιγμή που οι ίδιες αναμνήσεις γυρίσαν και στο μυαλό της Αϊσέ. Θυμήθηκε ότι της είχε φερθεί άσχημα και παραξενεύτηκε. Πώς ήταν δυνατόν να έχει γίνει αυτό; Της χαμογέλασε και της άπλωσε το χέρι του. Η Αϊσέ δεν κατάλαβαν τι είχε γίνει... Θυμόταν την κρίση, θυμόταν την γριά γυναίκα, θυμόταν

κάτι αγνές, θολές αναμνήσεις, κάτι σαν όνειρο, που ο Νίκος ήταν -άκου
λέει!- ψαράς κι εκείνη...

Είδε το απλωμένο χέρι κι αισθάνθηκε να την γεμίζουν τα ίδια συναισθήματα
που είχε νοιώσει και πριν λίγο. Τώρα θα ήταν μαζί.

--- ο 0 ο ---

Το κολάζ από την ομάδα «Τσιφτετέλι τούρκικο» που εκθέσαμε και στο 1^ο Φεστιβάλ των Ερευνητικών Εργασιών, στο οποίο συμμετείχαμε.